

8-9-10 tgl 1989 günleri yapılan
L'Humanite Sempozyumunda, İran TUDEH temsilcilerinin
YENİ-TOL Standına ziyarette bulunan
belge.

TORUN Rusofo

Arıoğlu

754

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ANKASTİMA VAKFI

01500 AKHİSAR, T.C. CUMHURİYETİ
50. YIL GÜNÜ
2009 YILI

BULLETIN D'INFORMATION

Spécial : Fête de l'Humanité

D'IRAN

SEPTEMBRE 1989

NO.19

Membres et sympathisants du PARTI TOUDEH d'IRAN en France

A LA MEMOIRE DES VICTIMES DU MASSACRE DES PRISONNIERS POLITIQUES !

Il est impossible d'oublier la "catastrophe nationale" du massacre des prisonniers politiques appartenant à toutes les organisations et partis patriotiques et progressiste, qui s'est déroulé en été 88.

de nos parti ont été avec le jour où des centaines de prisonniers ont été exécutés l'anniversaire de ce massacre sans précédent et dénoncer les crimes du régime inhumain de la République Islamique.

Dans ce massacre massif des prisonniers politiques qui a été déclenché sous les ordres directs de Khomeiny après l'échec de sa politique de guerre, des dizaines de cadres et dirigeants

Nous avons proposé à toutes les forces progressistes de commémorer chaque année, le 5 septembre qui coïncide

Cette tache noire d'honte restera sur la face de la R.I.I et elle ne pourra jamais faire oublier ces crimes. La condamnation et l'indignation de ce régime est la seule chose qui l'accompagnera jusqu'à ces derniers jours.

UN REGIME SANS AVENIR

Les propagandes autour de les têtes du clan des "durs". l'unité après la mort de Khomeiny étaient toujours en vigueur, lorsque le clan Rafsandjani - Khamenei, a lancé une attaque au clan des "durs".

La publication de cette nouvelle par la presse étrangère et leur réaction est significative ; La radio "voix d'Israël", a diffusé avec joie la nouvelle de la mise à l'écart de tous les "durs", par Rafsandjani et avant que le sort de Moussavi, l'ancien premier

ministre soit déterminer, a lancé l'éventualité de l'épargner du pouvoir. Elle a jugé le nouveau cabinet avec plusieurs ministre qui ont étudié aux Etats Unis, comme un cabinet d'espoir.

La mise à l'écart de plusieurs personnalités du clan des "durs", réaffirme l'exactitude

→ PAGE 2

de notre analyse consistant à la non stabilité du régime.

Quand Khomeiny était toujours en vie, la situation catastrophique de l'économie, a entraîné les "modérés" de proposer le projet de la "reconstruction du pays". Pour répondre à ce besoin deux points de vue s'opposaient le clan des "modéré", proposait la demande d'aide aux monopoles impérialistes et aux banques occidentaux, et la politique de la porte ouverte devant le capital étranger. Des centaines de spécialistes se sont alors rendus en Iran, n'ont pas pour aider l'économie en faillite de notre pays, mais pour étudier la situation et voir si la stabilité nécessaire existait. Ils se sont rendu compte que le régime moyenâgeux et instable et le régime n'a toujours aucune politique bien définie. L'autre clan, défendait la politique de rigueur et de baisse consommation, avec le soutien de Khomeiny, qui vers la fin de sa vie était revenu à ses slogans comme : "notre peuple n'a pas fait la révolution pour sa ventre mais pour propager l'Islam". Les deux clans se liaient à Khomeiny et Khomeiny jouait avec les deux et les invitait à être des frères.

Les modérés savaient bien que pour faire entrer le capital étranger, il fallait

à tout prix mettre fin à l'instabilité. Ils ont alors mis en avant le slogan de "la nouvelle étape de la Révolution". Cette nouvelle étape ne pouvait pas être en place sans une modification du régime de Velayat Faghih (souverinté d'un guide religieux), ils ont affaibli considérablement le pouvoir du "guide" dans les modifications de la constitution qu'ils ont fait voté en même temps que les élections présidentielles. Khamenei ne possède pas le même pouvoir que Khomeiny, toutefois a toujours des moyens pour changer le cours des événements.

Après la mort de Khomeiny, le Comité Central de notre parti avait prévu dans son analyse que la "reconciliatio n" entre les deux clan sera provisoire. Mais Rafsandjani, en épargnant 12 ministres et en mettant à l'écart l'ancien premier ministre, Moussavi, a montré que la durée de cet "accord" entre les tendances était encore plus courte que ce qu'on pensait.

Les "durs" insistaient sur le testament de Khomeiny et proposaient de le rendre comme plate forme politique et stratégique du régime, cela inquiétait les "modérés" et même les monopoles impérialistes. Après l'assassinat du colonnel américain au Liban, Rafsanjani, a déclaré qu'il va aider "Washington"

pour sauver la vie des autres otages. On peut considérer que l'opération dirigée par l'Israël, consistant à prendre comme otage Cheikh Obeyd, qui a suscité la riposte des "durs" avait aussi pour objectif de faciliter les relations entre les "modérés" et les Etats Unis et épargner les "durs".

La question qui se pose est de savoir si Rafsandjani et le clan des "modérés" sont arrivés à la victoire finale ? Notre réponse n'est pas positive. Il ne faut pas oublier que l'alliance de Rafsandjani et Khamenei n'est pas très solide. Les deux savent bien que leur puissance réside dans leur alliance mais la puissance légale de Khamenei entant que "guide" est plus que celle de Rafsandjani. En tenant compte du soif de pouvoir des deux hommes forts on ne peut pas exclure l'éventualité d'une rupture.

Ahmad Khomeiny, le fils de Khomeiny, intervient dans tous les affaires de l'Etat, pour l'instant sa seule responsabilité est de sauvegarder les oeuvres de Khomeiny et de les commenter mais ses commentaires peuvent créer des problèmes devant le nouveau "Guide".

D'autre part Montazeri, l'ex successeur désigné par Khomeiny et limogé par lui même,

profite d'une certaine base parmi les passdaran et le petit clergé. Il présente lui aussi un danger pour le "Guide" et le président de la République.

Le majlis (parlement) présente un autre danger. 130 députés ont exprimé leur opposition devant la mise en écart de 16 ministres.

D'autres associations et institutions Islamiques, comme "les religieux combattants", l'"association des étudiants musulman", certains religieux de Qom, Ispahan, Machhad et Teheran sont aussi parmi les opposants du clan de Rafsandjani - Khamenei.

Le monopole de pouvoir par un clan, nécessite l'élimination de l'autre. Peut-on attendre un tel acte par le clan de Rafsandjani - Khamenei ?

L'injection du capital étranger et intérieur dans l'économie en faillite de la R.I.I. nécessite une stabilité de la structure gouvernementale. C'est un processus réalisable qu'avec la suppression des opposants. Est-il possible que des millions d'Iraniens vivants dans des conditions défavorables restent en attente des promesses de Rafsandjani et de Khamenei ?

Nous avons plusieurs fois souligné que seul l'union

des forces progressistes peut mettre fin à cette situation et instaurer un régime démocratique. Il faut que les forces d'opposition y réfléchissent sérieusement.

TEMOIGNAGE D'UNE FEMME...

mes de 50-60ans. L'état des blessées était très grave. Les marques de tortures et leur évolutions étaient douloureuses. L'infection faisait rage. Les prisonnières ne bénéficiaient d'aucuns soins. Après mon arrestation, j'ai su que j'attendais un enfant. Un être sans défense qui allait n'être dans un enfer, sans père et peut-être sans mère.

Les conditions d'hygiène étaient catastrophiques. Les femmes ne bénéficiaient pas le droit d'hygiène et de propreté. Les différentes maladies et troubles gastriques, dermatologiques et gynécologiques, nous menaçaient sérieusement. Les troubles psychologiques et surtout la schizophrénie, les hallucinations, les obsessions, et la mélancolie faisaient souffrir un bon nombre d'entre nous. Ces jeunes femmes étaient souvent transférées à l'hôpital psychiatrique d'Amine Abad, là où un destin plus tragique les attendaient. Malgré cela on essayait de sauvegarder notre moral en chantant des hymnes révolutionnaires, en pratiquant du sport et en nous occupant de la distribution de vivres. En

NOUVELLES D'IRAN ...

éloigner pas des autres pour vous rapprocher de moi. Ces actes ne sont pas dignes de l'atmosphère pleine d'amitié que nous vivons" (journal Etela'at 1 juillet 89)

protestant et en organisant des grèves, on avait même pu obtenir quelques acquis et le goût de la victoire nous encourageait. Après la naissance de mon enfant, on m'a libéré de la prison. Beaucoup d'amis et camarades avaient péri sous les tortures intenses où envoyé dans les asiles psychiatriques et les autres étaient de plus en plus métamorphosées.

Je suis sorti de la prison avec une pénible sensation d'amertume.

ADRESSE : Mme. NESTRE MEL
B.P. NO. 10
75221 PARIS-Cedex 05

TEMOIGNAGE D'UNE FEMME PRISONNIERE POLITIQUE

Camarades et amis du Parti
Lecteurs de Nameh Mardoom (organe central du Parti Toudeh d'Iran)

La lettre ci-dessus est celle d'une combattante courageuse qui a passé des années entières de sa vie dans les geôles de la R.I et qui a été libérée dernièrement. Cette lettre troublante est le récit des conditions inhumaines et tragiques infligées aux meilleurs fils de notre patrie pour le seul délit d'avoir défendu et aimé leur patrie et leur peuple. C'est pour cela que par milliers, ils ont été torturés, massacrés et envoyés aux peletons d'exécutions. Le processus et le destin de cette combattante peut démontrer l'avenir des centaines de femmes combattantes de notre patrie. C'est pour cela qu'il mette devant chaque être conscient, progressiste et humaniste le devoir de dévoiler et démasquer les crimes du régime moyen-âgeux de la R.I.

Il y a des mois que l'opinion international est au courant du danger qui menace sérieusement la vie des prisonnières politiques iraniennes. Dans cette situation il faut réagir efficacement en utilisant tous les moyens pour intensifier et avancer cette campagne. Justement dans ce cadre nous demandons à tous les membres et sympathisants du Parti et les lecteurs du Nameh

Mardoom de publier et traduire cette lettre et de donner aux personnalités progressistes, à tous les organisations défendant les droits de l'homme afin qu'il proteste vigoureusement contre la répression et la terreur régnant en Iran, en exigeant la libération de tous les prisonniers politiques Iraniens

"Il ne passait que quelque mois de notre mariage, qu'un soir les agents du régime ont attaqué et ravagé notre maison. On nous a séparé et emmené chacun de notre côté; je ne savais pas que c'était la dernière fois que je voyais mon mari, depuis je n'ai eu aucune nouvelle jusqu'à ce que j'ai appris son exécution deux mois plus tard. La prison n'était qu'une cellule individuelle sombre et étroite où on vous traite pire que des bêtes. J'ai passé des heures terribles; tous les jours j'entendais les nouvelles d'exécutions de mes camarades. Après deux mois, on m'a transféré dans une cellule commune. Ma tristesse et ma douleur était immense. La vie dans les cellules collectives était différante. Les prisonnières s'entraidaient mutuellement et remontaient le moral sans distinction des appartenances politiques de chacune. Parmi nous il y avait des jeunes filles de 16-17ans et des fem-

→ PAGE 3

NOUVELLES D'IRAN

Lutte contre la "mauvaise tenue" !

- Une femme qui travaillait dans une crèche municipale a été arrêtée pour sa "mauvaise tenue" qui ne respectait pas exactement les normes Islamiques, elle a été condamnée à 74 coups de fouets, les bourreaux ont informé sa famille en lui disant que la "condamnée" pourrait être acquittée si pour chaque coups de fouet 1000 toman (unité de monnaie Iranien) serait payé.

- La vie des ouvriers

* Je suis un ouvrier spécialisé mon salaire est de 3800 t j'ai 4 enfants. Je n'ai que 3 ans d'ancienneté, et mon salaire est loin d'être suffisant pour nourrir mes enfants, je suis obligé de colporter après les heures du travail pour joindre les deux bouts.

* Je suis commis dans l'administration, je touche 3500 toman, ma vie est très dure, les après midi, je fais des petits boulos pour m'en sortir. Je viens de me marier et concernant la vie que nous menons je ne peux que dire : ils nous ont créé une vie de chien !

Le nouveau "Guide" supplie !

- Khamenei (le successeur de Khomeiny) : " ce n'est pas digne d'insulter les autres pour prouver votre amitié envers moi, ne vous

→ PAGE 3

Parti Komitelerinin politik aydınlatma konulu gündem maddelerinde kullanılmak üzere TİP-TKP MK'lerince hazırlanan metindir.

1 MAYIS ÖNCESİNDE POLİTİK DURUM

Daha çok kısa bir süre önce genel seçimler yapılmış olmasına rağmen,iç politikadaki gerginlik yeniden artmaktadır.

Hükümet partisi ANAP,Kasım 1987 sonunda yapılan seçimlerde en çok oyu almıştır.Antidemokratik seçim yasası sayesinde aldığı % 36 oy ile ANAP parlamentoda mutlak bir çoğunluk elde etmiştir, ve istediği yasayı kolaylıkla çıkarabilmektedir. Başlıca emperyalist merkezlerin ve büyük sermayenin desteği ANAP'ın arkasındadır.Bu durumda başbakan Özal'ın,"Bizim alternatifimiz yoktur" yolundaki propagandası etkili olabilmektedir.

Buna rağmen hükümet gene de sıkışık bir durumdadır.Oyların yaklaşık üçte biriyle parlamentoda yaklaşık üçte iki bir çoğunluğa sahip olması,kendi başına bir istikrarsızlık kaynağı olmaktadır.Seçimlerde DYP,RP,DSP ve SHP'ye oy vermiş milyonlarca yurttaş oylarının parlamentoya yansımadığını düşünmektedir.Bu,seçimlerden sonra birbirini izleyen zamların doğurduğu hoşnutsuzlukla birleşmektedir.Geniş halk yığınlarında parlamentoda sorunlarına bir çözüm bulunabileceği inancı zayıflamaktadır.

SHP ve DYP halkın hoşnutsuzluğunu dile getirmekte,çeşitli illerde mitingler düzenlemekte ve hükümetin ekonomik politikasına karşı yoğun bir muhalefet yürütmektedirler.

Türk-iş muhalefet partilerinin de desteğini alan eylemler düzenlemektedir.Çalışma yaşamını ilgilendiren yasaların işçiler lehine yeniden düzenlenmesi talebiyle ülke çapında yapılan yemek boykotu,12 Eylül sonrasındaki ulusal çaptaki ilk eylem oldu.Bunu başka eylemlerin izlemesi bekleniyor.

Kürt sorunu çevresindeki gelişmeler hükümeti sıkıştıran bir başka faktördür.Kürt sorunu giderek daha geniş iç ve dış güçlerin ilgi alanına girmektedir.Hükümet bu konuda bir adım atmaya zorlanmaktadır.Kürtlerin varlığını tanımamaya,açık baskı teröre dayalı eski politikayı aynen sürdürmek olanaksızlaşmaktadır.

Devrimci çevreler,sosyal demokratlar ve aydınlar insan hakları konusunda hükümeti sıkıştırmaktadır.Hükümetin,"Türkiye'de tam demokrasiye geçilmiştir" yolundaki iddiası ülke içinde de,

ülke dışında da tutmamıştır. Hükümeti destekleyen Batı Avrupa tutucu güçleri bile, ondan insan hakları konusunda kimi adımlar atmasını istemektedir. Cezaevlerindeki direnişler, işkenceye karşı tepkiler, yurtdışındaki politik göçmenlerin girişi ve bunun kazandığı destek, Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşü ve TBKP'nin legal olarak kurulması girişimi çevresinde oluşan kamuoyu, insan hakları konusunda mücadelenin kararlılıkla süreceğini göstermektedir.

Hükümet sıkıştığı konularda eski ANAP hükümetine oranla görece daha esnek bir tutum almaktadır. Diyarbakır cezaevindeki direniş sonucunda ziyaretlerde Kürtçe konuşmaya izin verilmesi, başbakan Özal'ın Kürtlerin varlığını kabul eder görünen açıklaması, Avrupa ve BM işkenceye karşı sözleşmelerin onaylanması, ILO kongresinden önce sendikal yasalarda değişiklik yapılacağı açıklaması vb. gelişmelerde bu görülmektedir.

Seçimlerden bu yana oligarşi içindeki bir gelişkinin de su yüzüne çıktığı görülmektedir. Cumhurbaşkanlığı seçimleri konusundaki tartışmada, Vuralhan olayında ve MİT raporu olayında görüldüğü gibi, kimi askeri çevrelerle başbakan Özal ve ANAP hükümeti arasındaki tartışma ve kavgaya kısa sürede sona ereceği benzememektedir. Özal'ın seçimlerde kazandığı üstünlüğe dayanarak insiyatif göstermesi ve askeri çevrelerin alanı sayılan iç ve dış güvenlik gibi alanlarda da söz sahibi olmak istemesi, bürokrasi içindeki yandaşlarını genişletme çabasına girmesi, söz konusu kavganın temelinde yatmaktadır. Kavgaya politikanın en genel gidişini ilgilendirmemekte, daha çok kadro ve yöntem konusundaki farklılıklarda kendini göstermektedir. Gelecek yıl yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri konusu da önemli bir faktör olmaktadır.

Kendilerini 12 Eylül dönemindeki antidemokratik uygulamalarla daha çok özdeşleştirmiş olan ve demokratik istemlere karşı daha dirençli olan askeri çevrelerle Özal hükümeti arasındaki gelişki muhalefet güçlerine demokratik dönüşümler için mücadelede kimi olanaklar vermektedir.

Hükümetin dış politikasında son aylarda kimi yeni vurgular görülmektedir. Hükümet uluslararası politikanın genel konularında ABD'nin dümen suyundan çıkmadan, komşu ülkelerle ilişkilerde ve bölgede daha esnek bir politika izlemeye çalışmaktadır. Yunanistan ile aradaki sorunların barışçı yollardan çözülmesi için prensip anlaşmasına varılması, Bulgaristan ile ilişkilerin normalleşmesi

yönünde bir adım atılması, Sovyetler Birliği ile ilişkilerdeki olumlu gelişmeler, İran ile Irak arasındaki savaşın sona ermesi için çaba gösterilmesi gibi gelişmelerde bu görülmektedir. Aralık 1987'de Washington'da Gorbaçov ile Reagan arasında yapılan ve tarihteki ilk nükleer silahsızlanma anlaşmasının imzalanması ile sonuçlanan zirveden sonra dünyada esen yeni barışçı havanın Türkiye'nin dış politikası üzerinde de etkisiz kalmadığını söyleyebiliriz.

Hükümetin ekonomik politikada manevra yapma olanağının çok az olduğu son dönemde daha iyi görülmüştür. Seçim döneminde açılan para muslukları, 4 Şubat kararları ile yeniden kısılmış, yüksek zamlar birbirini izlemiştir. Hükümetin ekonomik politikada manevra yapma olanağını daraltan en önemli faktör dış borç sorunudur. Vadesi gelen dış borç ana para ve faizlerini (bu yıl 7 milyar doları bulacağı söylenmektedir) zamanında ödemek, hükümet tarafından temel politika olarak kabul edildiği için, bütün fonlar öncelikle buraya ayrılmaktadır. Bu, emekçilerin yanı sıra işverenlerin de tepkisini çekmektedir. Şimdi dış borç sorununa mantıklı bir çözüm bulunmasının zorunluluğunu çok geniş güçlere göstermek daha olanaklıdır.

Yukarıda sayılan gelişmeler, TBKP Program Tasarısının barış ve demokratik yenilenme politikasının ne kadar doğru olduğunu bir kere daha göstermektedir. Komünistlerin çözüm önerilerinin gerçekçiliği daha da belirginleşmektedir. Tasarının "antidemokratik otoriter rejimi demokratikleşme yönünde değiştirmek için bugünden mücadele verme" anlayışının doğruluğu görülmektedir.

Başlıca iki muhalefet partisi olan SHP ve DYP mevcut olanakları yeterince kullanmamaktadır. Hükümete karşı muhalefeti, daha çok halkın hayat pahalılığına ve işsizliğe karşı tepkisini dile getirme şeklinde yürüten muhalefet partileri, Ekim'de yapılacak yerel seçimlerde hükümetin oy oranını % 30'a indirerek erken seçimleri zorlama taktiğini benimseyecek görünüyorlar. Sendikal haklar konusunda, memurların sendikalaşma hakkını savunmayı da içerecek biçimde iki parti arasında bir anlayış birliğine varılmış olması, iki parti arasındaki işbirliğinin gelişmesinin olanaklı olduğunu göstermektedir.

Muhalefet partilerinin olanakları yeterince değerlendirememesinin nedeni, demokratikleşme, demokrasinin kazanılması konusunda iyi düşünülmüş, gerçekçi, bütün demokrasi güçlerinin destek ve katılımını kazanacak bir plan ve programa sahip olmamalarıdır.

Gerek SHP, gerekse DYP demokrasinin kazanılmasını kendilerinin iktidara gelmesi ile sınırlı bir programdan ibaret görmektedirler. Bütün demokrasi güçlerinin işbirliğini bugünden sağlayacak şekilde yapıcı bir politika üretememektedirler. Kendilerinin iktidarına ulaşma amacının mutlaklaştırılması, hükümete karşı da, onun her adımını karşıya alan bir politikaya hatta zaman zaman hükümetin askeri çevrelere şikayet edilmesine yol açmakta, bu durum ise hükümete demagojilerle yığınları etkileme olanağı vermektedir.

Bütün bunların ışığında güncel politikamızı şöyle belirleyebiliriz: Bugünkü durumda kısa sürede ANAP hükümetine son vermek hedefi, en azından yerel seçimlere kadar realist görünmemektedir. Buna karşılık birçok konuda hükümete baskı uygulayarak onu adım atmaya zorlamak olanaklı görünmektedir.

Sendikal hakların genişletilmesi, Kürt halkının varlığının tanınması ve baskı ve terörün durdurulması ile komünist partisinin legal çalışma hakkının kazanılması, demokrasiyi kazanma programımızın bugünkü aşamada öne çıkan üç temel konusudur. Şimdi bu konularda gerici, militarist güçleri geriletme olanaklıdır. Gerici, militarist çözümleri reddetme, demokratik muhalefetin istemlerini dikkate alma yönünde hükümeti zorlamak gerekiyor. Bu konuların herhangi birinde gerici, militarist politikanın geriletilmesi, öteki konularda da demokrasi güçlerinin olanaklarını artıracaktır.

Komünistler bütün demokratik girişimleri var güçleriyle desteklemelidirler. Hükümetin, demokratikleşme yönünde hiçbir ciddi adım atmadan, birkaç ufak uygulama ile kendini "adım adım liberalleşme ve demokratikleşme"den yana bir hükümet gibi göstermesine izin vermemek gerekiyor. Bunun için özellikle sendikal haklar, Kürt halkının hakları ve 141-142'nin kaldırılması konularında demokratik istemler günlük mücadelemizde öne çıkarılmalıdır.

Yaklaşan 1 Mayıs bu demokratik istemlerin yükseltildiği, geniş demokratik güçlerin işbirliğinin geliştiği bir mücadele günü olmalıdır.

KARACA'YA SORULAR

1) TBKP Programı, "TBKP'nin her türlü baskı ve sömürünün son bulduğu insan kişiliğinin sınırsızca gelişebildiği bir toplumu, sosyalizmi, komünizmi yaratmak için mücadele edeceği"ni söylüyor. Ama örneğin TBKP, 70 yıllık sosyalizmin deneyiminin hiç de bu sonucu vermediğini, bu amaçtan saptığını tespit ediyor. Bu durumda siz bu amacınızın çekici olacağına nasıl inanıyorsunuz?

2) Niye yeni bir tüzük? TİP'in tüzüğü legal bir parti tüzüğü idi. Eğer partiyi legal olarak kurmak söz konusu ise, neden onun tüzüğü esas alınmadı. Eğer illegal bir parti söz konusu ise, zaten TKP'nin tüzüğü vardı. O alınabilirdi. TBKP kongresi neden yeni bir tüzük kabul etti?

3) Yasa dışı bir parti tüzüğü ile nasıl legale çıkılacak? Yoksa, kısa zamanda legale çıkma umudu, beklentisi kalmadığı için mi, yenilikler taşısa bile (daha demokratik olsa bile) sonuç olarak illegal bir parti tüzüğü hazırlandı. Çünkü, eğer kısa zamanda legale çıkma öngörülüyor olsaydı, böyle yeni bir illegal parti tüzüğü hazırlamaya gerek kalmayabilir, yasallık kazanılınca yasal olarak kurulacak bir parti tüzüğü o zaman hazırlanabilirdi.

4) TBKP'nin kongresinin toplandığı ve TBKP'nin olduğu açıklandı. Oysa Haydar Kutlu ile Nihat Sargın, Türkiye'ye dönerlerken amaçlarını, "TBKP'yi yasal olarak kurmak" biçiminde açıklamışlardı. İki genel sekreter aleyhine açılmış davanın sonucu alınmadan, kongrenin toplanması ve kuruluşun tamamlanması, iki genel sekreterin dönüşleriyle atılmış olan adımın özülle çelişmiyor mu? Kongre'nin toplanması, TBKP'nin yasal olarak kurulabileceğinden umut kesilmesinin bir ifadesi olarak yorumlanamaz mı?

5) (Kongre'nin seçtiği MK'dan isimler açıklanacak olursa sorulacak soru) Parti üyelerimizin en azından bir bölümünün zihinlerine takılan bir soruyu, onlar adına size yöneltem istiyoruz. TBKP Kongresi tarafından seçilen yeni MK'nın bazı üyelerinin isimleri açıklandı. Bu isimler arasında, TKP yönetici olarak tanınmış, ve dolayısıyla, MK üyesi olarak seçilmiş olsalardı açıklanan isimler arasında yer almalı doğal olacak bazı kişiler yok. Bu yoldaşlarımızın yeni MK'da yer almamalarının nedeni?

6) TİP ve TKP'nin birliği, TBKP kongresiyle birlikte noktalamış oluyor. Fakat bu birlik sürecinin her iki partinin tabanında, tek tek üyeleri açısından da tamamlandığı söylenebilir mi? Yoksa süreç bu anlamda devam ediyor mu? Eğer ediyorsa, bu ne anlama geliyor?

7) 13, 14, 15 Haziran tarihlerinde TİP-TKP ve TSİP arasında yapılan birlik görüşmelerinin ikincisinin ardından yapılan ortak açıklamada, ortak program hazırlama komisyonu kurmaya, ayrıca bu partilerin güncel politik konularda ortak veya paralel tutum geliştirmeli amacıyla "merkezi bir mekanizma" oluşturmaya karar verdikleri açıklandı. Birlik görüşmelerinin TBKP'nin kurulmasıyla aldığı boyut nedir? TBKP'nin kurulmuş olması TSİP'le birlik sürecini sizce nasıl etkileyecek, ya da etkileyecektir? Söz konusu program komisyonu ve "merkezi mekanizma" çalışmaya başladı mı?

8) Bu ortak açıklamada, TSİP'le birlikte hazırlanacak ortak

programın yazımının 1988 sonuna kadar tamamlanacağı söyleniyordu. Bu sizce gerçekleşecek midir? Yoksa gecikme olabilir mi?

9) Gene sözkonusu ortak açıklamada, komünist hareketin yasallaşmasıyla yasal parti için çalışmanın birbiriyle çelişmeyeceği ve ayrıca "yasal bir partinin kurulmasının 141.-142. maddelerin kaldırılması şartına bağlı görülmediği" söyleniyor. Bu sözler TBKP tabanında bazı sorulara yol açmış görünüyor. Ne katedildiğini biraz açar mısınız?

10) 7 Ekim 1987 günü Boran ve Kutlu yoldaşların basın toplantısından bir kaçz ay öncesinde, "durgunluk " saptaması yapılmış ve bunun aşılması amacıyla parti içinde tartışma açılmıştı. Bu tartışma, genel sekreterlerin dönüş kararıyla sonuçlandırılmadı. Parti yönetiminin bu tartışmadan çıkardığı genel bir sonuç var mıdır?

11) "Durgunluk" saptaması artık geçerliliğini yitirmiş midir? "Durgunluk" aşılmış mıdır? Eğer aşılmadıysa, parti yönetimi bu tartışmayı sürdürmeyi, ve sonuçlandırmayı düşünmekte midir?

12) Batı Avrupa'daki politik faaliyetlerimiz konusu sonuçlandırılmamıştı. Parti yönetimi bu konuda ne düşünüyor?

13) Farklı parti örgütlerine Üye 6 yoldaş, TBKP kongresi öncesinde TİP ve TKP MK'sına başvurarak, her iki partinin içinde de tartışmaya açılması istemiyle, "Sosyalist hareketin birliği ve yasal sosyalist parti" konusunda önerilerini içeren bir metin vermişlerdi. TBKP Politik Bürosu, bu yoldaşların başvurusuna yazılı bir yanıt verdi ve bu yanıtını da, onların yazdıkları metinle birlikte, bilgilencmeleri amacıyla bütün parti üyelerine iletti. Bağlı oldukları yerel parti yönetimlerini atlayarak doğrudan her iki partinin MK'larına başvuran bu yoldaşlara, TBKP PB'sunun, özel yazılı yanıt vermesi, ve bunu da ayrıca bütün parti üyelerine açıklaması doğru mudur? Şu ya da bu istemle MK'ya başvuran her yoldaşa veya yoldaş grubuna PB böyle özel yazılı yanıtlar verecek ve bunu da bütün parti üyelerine böyle açıklayacak mıdır? Bu 6 yoldaşın ayrıcalıkları nereden geliyor?

14) Bu başvuru ve P.B.'nin yanıtı konusunda bütün parti üyelerinin ve örgütlerinin özel olarak bilgilendirilmelerinden amaç nedir? P.B. Üye ve örgütlerden birşey mi istemektedir? Bir beklentisi mi vardır?

V: Kendi önerisini sundu.

K: Daha önce konuştuğumuz, sosyalizme ne tür gereksinimleri kelime programı, ihtidar programı kullandı. Talepler değişikliği, değişiklikleri. Ama talepler olmadan olmaz. Programın da yokluğu ama, gereksinimleri gereksinimleri programı da.

J: Bunu en iyi parti vardı ki, programda anlatıldı, bu da en iyi şekilde anlatıldı.

K: Biliyoruz ki program çok zayıf değil. Fakat bu yıl ne bir yetki de ne de bir yetki de. Örneğin (veya) sosyalizm TBKP programı esprisidir. Ve bu öneriyi için yapıldı ki öneri zamanı. Dünya kullandığı, farklılık olarak o kere ki. Sosyalizm de yapıldı, 70 yıldır onları yapmış, biz mi yapacağız denince, deneyimle demokrasi denince, o kere Bunu için program da.

J: Henüz sosyalizme yönelmeyen ki dişi altkerneti olarak. NATO varlığı daha önce çözülebilir. Öyle ki en iyi ihtidar da ki, saliden en iyi ihtidar da. TBKP programı esprisidir, bütün problemleri pozitif olarak ortaya konmuş.

A: Bu aşkımızda kullandığı da programı konumuzda, görüşümüzü ortaya koymak. Ancak ne olarak, felsefe ne de konumuzda ki kereye göre. 1. Bölüm, 2. Bölüm olarak da öğreniyor. 1. Bölüm, 2. Bölüm, 3. Bölüm, 4. Bölüm, 5. Bölüm, 6. Bölüm, 7. Bölüm, 8. Bölüm, 9. Bölüm, 10. Bölüm, 11. Bölüm, 12. Bölüm, 13. Bölüm, 14. Bölüm, 15. Bölüm, 16. Bölüm, 17. Bölüm, 18. Bölüm, 19. Bölüm, 20. Bölüm, 21. Bölüm, 22. Bölüm, 23. Bölüm, 24. Bölüm, 25. Bölüm, 26. Bölüm, 27. Bölüm, 28. Bölüm, 29. Bölüm, 30. Bölüm, 31. Bölüm, 32. Bölüm, 33. Bölüm, 34. Bölüm, 35. Bölüm, 36. Bölüm, 37. Bölüm, 38. Bölüm, 39. Bölüm, 40. Bölüm, 41. Bölüm, 42. Bölüm, 43. Bölüm, 44. Bölüm, 45. Bölüm, 46. Bölüm, 47. Bölüm, 48. Bölüm, 49. Bölüm, 50. Bölüm, 51. Bölüm, 52. Bölüm, 53. Bölüm, 54. Bölüm, 55. Bölüm, 56. Bölüm, 57. Bölüm, 58. Bölüm, 59. Bölüm, 60. Bölüm, 61. Bölüm, 62. Bölüm, 63. Bölüm, 64. Bölüm, 65. Bölüm, 66. Bölüm, 67. Bölüm, 68. Bölüm, 69. Bölüm, 70. Bölüm, 71. Bölüm, 72. Bölüm, 73. Bölüm, 74. Bölüm, 75. Bölüm, 76. Bölüm, 77. Bölüm, 78. Bölüm, 79. Bölüm, 80. Bölüm, 81. Bölüm, 82. Bölüm, 83. Bölüm, 84. Bölüm, 85. Bölüm, 86. Bölüm, 87. Bölüm, 88. Bölüm, 89. Bölüm, 90. Bölüm, 91. Bölüm, 92. Bölüm, 93. Bölüm, 94. Bölüm, 95. Bölüm, 96. Bölüm, 97. Bölüm, 98. Bölüm, 99. Bölüm, 100. Bölüm.

K: Bu TBKP programı. Örneğin 70 yıl değil, parti ihtidarını aradık. Dışardan ki, bütün 95'ine için ihtidar da.

Y: Bu propaganda anlasmarak bile, herkes kendi yoki dan gitsin diye hiyez yok.

K: Eger yasal parti konumunda anlasilseydik 75KP' yasalligi iin politika anlasiri oluyorduk - proj kamm bu haftada ~~hallededik~~ hallederdik. Bu yandan esas politika goret yasallasma olarak ote konukken, ote yandan yasal parti, ote bu oluyorduk.

Biz bilismeyerek zorlayaktik. Biz oluyorduk ki bu oluyordu, 75KP' nin yasalligi oluyordu.

II. Bolum :

K: Esasine kadinyorum. Esaslahtiki, fazlalahtiki var. Fazlalahtiki daha cok. Gajin durumuna itiken bolime gerek yok. [4. St. Sonra kadar ki kotin] Daha sonraki bolimlerde [kay bolimeler korig] mutakikim.

Egemen gitsin politikaunda terpit inenli. Basta onagi ek alimam gerekli. Gerekiy paray rafter var. 12 Egitil'e : kiti feskileri daha geniz ek alimam gerekli. 12 Egitil'e feskiz oldigi, 12 Egitil'e karsilak komandan daki deysimler kiyilmeli.

12 politika kadar ki kuma kadinyorum.

12 politika itiken kotin, kolyesle durum" in tkrar.

Sonra B ve D projesi ge liyor. Burada demek. bakiyer 19in verilecek misedelen Nargulannan yapilacak. On demek. bakiye ozguntukler olmal.

(arkaya)

Çenamen bötünde daha somut bir hale
geirilmesi lazım. Antitekel tedbirler bir yd.
Bu tedbirler fiyatlarla ilgili olabilir; kan
ile ilgili olabilir. Adil bir vergi daha
da kışelendirilebilir, mütekarrir vergi gibi.

Çetin dağılım da önemli bir faktör. Bazı
türler fiyatlarının altında daha somut
ele alınması gerekir.

Bu ve diğer mücadele girişimi bötünü oluşturan
da olur, olumsuz iş olur.

Lütfen Karaca'ya iletin. Acele!

A. Karadeniz

KARACA'YA SORULAR

1) TSİP ile TBKP, geçen yıl Haziran ayında yaptıkları ortak açıklamada, iki partinin birliğini geriye dönülmez bir süreç olarak gördüklerini belirterek, birleşik partiin programının 1988 yılı içinde tamamlanacağını açıklamışlardı. Oysa geçtiğimiz 7 Şubat günü yapılan yeni bir ortak açıklamayla, ortak bir program tasarısının hazırlanamadığı açıklandı. Büyük bir iyimserlikle başlayan ortak çalışma nasıl oldu da bu noktaya geldi?

2) TSİP ile TBKP'nin aralarında birlik görüşmelerini başlatacaklarını bildiren ilk açıklamada, bu görüşmelerin gidişi konusunda her iki partinin kamuoylarının sürekli bilgilendirilecekleri söylenmişti. Oysa geride bıraktığımız 8 ay boyunca bu konuda hiçbir bilgilendirme yapılmadı. Verilen bu söz niye tutulmadı? Eğer her iki partinin de kamuoyu görüşmelerin gidişi konusunda aydınlatılmış olsalardı, acaba bunun bugün varılmış olandan daha olumlu bir noktaya varılmasına yardımcı olmaz mıydı?

3) Şu aşamada ortak bir program tasarısı hazırlanamamış olmasının nedeni, "program anlayışları arasındaki farkların devam etmesi" ile açıklanıyor. Öte yandan, görüşlerde bir yakınlaşmadan da söz ediliyor. Yakınlaşma hangi noktalarda sağlanodı? Farklılıklar hangi temel noktalardadır?

4) Program anlayışındaki farklara rağmen, birlik sürecinin ilerlemesi söz konusu olabilir mi? 7 Şubat tarihli ortak açıklamada TSİP ve TBKP yönetimlerinin konuyu görüşecekleri ve ortak bir değerlendirme yapacakları söyleniyordu. Bu değerlendirme yapıldı mı?

5) TBKP yönetimi, TSİP'le birlik görüşmelerinin bugün vardığı noktada bu deneyimi nasıl değerlendiriyor?

- 1 - Birlikte çalışmaları başlatıldığında işi nasıl
avuşturdu? farklar neydi? (ide. ve etik, ög.) (Hareketi)
- Biz bu farkları nasıl aşacağız? Birlikte çalışmada
nasıl yaklaşıldı? (88. Sıra)
Etik; Sınırların dışına çıkmamak için yol
Aldık. Bu işi itirazla nasıl bir
şeyden geçerek geçireceğiz?

1. Sıra: Bu işi nasıl
- 1. Sıra: Bu işi nasıl
- 2. Sıra: Bu işi nasıl

- Birlikte çalışmada itirazın alınmasıyla ilgili
nedir kamu adına bir şeyler yapılmalı?
- Kamu için görüşmelerin yapılması konusunda
tutarlı olmalı. Büyük bir işin yapılması
istendiği için bu noktaya gelmek istiyor.
Lafıtlarla değil.)
- Kamu adına yapılacak işlerin faydası
olmalıdır.

- 2 - 199. Sıra: Bu işin amacı nedir? Bu işin amacı
farklıdır. Herkesin
- Bu işin amacı nedir? Bu işin amacı
farklıdır. Herkesin

- 3 - 199. Sıra: Bu işin amacı nedir? Bu işin amacı
farklıdır. Herkesin
- Bu işin amacı nedir? Bu işin amacı
farklıdır. Herkesin

- 4 - 199. Sıra: Bu işin amacı nedir? Bu işin amacı
farklıdır. Herkesin
- Bu işin amacı nedir? Bu işin amacı
farklıdır. Herkesin

1) Birlik görüşmelerinin başladığı anda iki parti arasında farklar vardı. Zira bu kez oğruntü politikelik ortamı ve ortamda iki partinin olaylara ve süreçlere bakış açısındaki değerlendirmeleride oklemek gereklidır diye düşünüyorum.

[illegible]

Biz pörüşmeler başladıp mında bu fark büləblər gıdıcık
mız aıye bı ^{yöğməz} ~~bu yığma~~ yektu. Gıdıcık bılıntı anta
yışmız vadı. Bıgıñ gılın mık tıdız bu an lıyınır
kımen tıyılınmıñ olubla bılıkte, halı gıdıcık bı
le cıpın dıñmıñ yoruz.

De ki farklılıklar neydi? Aslında biz TİS-TKP bünyesine temel olan yeni bir program benimsedik. Bu program geçmişteki TİS-TKP programlarından farklı, onların bir toplamı olmayan yeni anlayışlarımızın ürünüydü. Elbetteki bu programımız bize göre, dünyadaki ve ülkemizdeki yeni olguların analiziyle dayanıyor ve bu temelde çözümler üretiyor. TİS den yoldanlarımız ise yeni olguların kimliğini ve yeni olguyu kabul etmeyle birliktedir.

Çözümlemelerine yeni yaklaşım getirmek yerine, onların
 Leymi ile «Klasik program»ada bunlar asiler anlayış-
 ını benimsediler. TİP'li yoldaşlarımızın yine kimi yazıların-
 dan anlıyoruz ki, yeni olgulara yeni çözümle getirmeye
 onlar «Marksistlerden uzaklaşma» kaygısı taşıyorlar.

Yeni olgulara yeni çözümle getirmeye ve önemeyide
 «İnanmamız» görüşler diye bakılmayı tavsiye ediyor-
 lar. Olaya böyle yaklaşıncı sorun sadece programatik
 yaklaşımlar sorunu olmaktan kalmıyor, bünyedeki yeni
 gelişmelere bakış açimizde varıyor.

Burada programatik konulardaki yaklaşımlarımızda
 «Yeni ve Klasik» ayrımına giriyoruz, bu daha tap-
 samlı de olımsı tartışılmalı, gereken bir konudur.

İkincisi: Bizim önümüze koyduğumuz yasallık hedefi-
 le TİP'in «Yasal sol parti» hedefi çelişiyordu.
 Biz rejimde 12 Eylül'ün sonuçlarını çizdiği sözde
 «Demokrasi»de köklü değişiklikler yaratacak
 ideolojik planda demokrasimize deki çegirtirlik
 getirecek komünist partisinin yasallaşma hedefini
 başa alırken, TİP Mevlevi yasalar içinde
 solun üstteki kesimlerinin ortak bir partisi ile
 «Siyaset alanı» doldurulmalı, Marksistlerde yerlerini
 burada almalı diyorlardı. Başlangıçta bu partiye
 «İtellektüel» itibarı ile «Komünist» denmeye bilir. Ama
 zamanla bu parti «Komünist» partiye dönüşür,
 beniyor.

Görüşmelere başladığımızda iki parti arasında prog-
 ramatik görüşlerdeki farklılıkların ötesinde güncel
 politik hedeflerde, komünist partiye yasallık
 kazandırma ile, yasal bir sol parti kurma gibi
 farklı farklılıklarımız vardı.

Biz bu farklılıklarımıza rağmen birlik sonucuna varıl-
 raklaştık. Biz görüşmelerde, bizim programımızı kabul
 eden, mantığı ile yaklaşımadık. Yeni olguları dikkate
 alarak günümüzde ilkinin özgünlükleride, gelişimlik
 düzeyinde dikkate alarak komünist partisinin prog-
 ramı nasıl olmalıdır diye yaklaştık. Kongrede
 programımızı kesinleştirirken, Avrupa en yakın olde-
 juna kanaat getirdiğimiz konuları benimsedik
 programımızda aldık. Biz yine bu programı benimser-
 ken programa temel olan, yeni teoris konuları,
 daha derinlemesine hem bizimde hemde dün-
 müzdaki Marksist solun çeşitli kısımları ile
 tartışa bileceğimizi söyledik.

Biz Tsiyle program tartışmalarına böyle bu tart-
 ız başladık. Aynı zamanda yeni anlayışlarını-
 ıda tartıştık. Program tartışmalarında uzlaş-
 ma, yerine iknaya dayalı denemeleri esas aldık.
 Diğer farklılığa gelince, yeni sosyal sol parti
 ile komünist partisinin yasallığı, bunlar
 karşı karşıya, birbirinin alternatifi gibi konuların
 epö niteliklendirmelerde farklılıklarımız yoksa
 Zaten böyleme görüşmelerde başlayan partiler
 olarak süreç içinde bu farklılıklarımızda fi-
 de olmak olmaktadır diye düşündük.

Bu gün gelinen noktada gerek programatik konularda,
 gerekse komünist hareketin yasallığı sürecine ilişkin konu-
 lar da ciddi farklılıklar kendisini korumamıza rağmen her
 iki komitede partilerimiz birlik görüşmelerine başla-
 dıkları noktadan daha ileri bir noktadadırlar.
 partilerimiz arasında eskisinden daha iyi bir diyalog
 ve anlayış vardır. Bu durum en azından ele alınıp
 tartışılacak konuların olumlu ortamını yaratmaktadır.
 Ayrıca birliğin psikolojik ortamı açısından da buna iht-
 ıya vardır diye düşünüyorum.

- 2) Birlik görüşmelerinde izlenen yöntem şu olmuştur. 3 Komisyon oluşturulmuştur. Birleştirme program ve diğer politikaların uyumlaştırılmasına ilişkin. Birleştirme komisyonu esas itibarıyla eğitimel anlamdaki çalışmalarını program komisyonu çalışmalarının sonucuna bağlamıştır. Zaman zaman bir araya gelebilecek çalışmaların iletilebilmesi yönünde kararlar alınmıştır. Kimi tükennmelerde ortak çözümlerler aranmıştır.

1988 Ağustosunda çalışmalara başlayan Program Komisyonu, programa temel olacak teorik konuları, bir yazılı taslağa bağlanmaksızın bağlı olmaksızın tartışmış, tartışmaların belli bir evresinde programa esas olacak taslak metinler hazırlama kararına vararak ilk taslak metinleri ortaya çıkarmıştır.

Metinler üzerinde yürüyen tartışmada farklar karşılıklı olarak konular daha net görülmüş, program komisyonu bu noktadan sonra "komisyonun iletileyeceği sonucuna vararak ortak ortalarında durumunu her iki partinin yönetimlerine intikal ettirmiştir. İubat başlarında bir araya gelen birleştirme komisyonu program komisyonunun vardığı sonuçları kısa bir değerlendirme ile kamuya duyurmuştur. Bundan sonrasına ilişkin esas alınacak ise parti karar organlarının deşerlenişinden sonra yapılacaktır.

Kamuya ^{görmüş} ~~görmüş~~ kamuya bilgi verilecek, veya "kamuya açık yürütüleceği" diye, bugünkünden farklı olmuştur. Sorular tartışılabilir. Özellikle sonucunu. Gölüz görüşmelerin toplam sonucu itibarıyla

teknik
oturum

bu değerlendirme süreci yapılabildiği duruma geldi.
 İlk önce özetümüzün en kısa zamanda bu durumun
 sonuçları itibarıyla bilgilendireceğiz. parti yönetimin
 çalışmalarının değerlendirme ve kararlarda olacağız.
 Parti kamuoyumuza ortaya çıkan verilerle süreci ilerletti
 tartışmaya katkıda bulunabilirler diye düşünüyörüz.
 Kamuoyuna açık bir şekilde işleri takip etmek istemi-
 yoruz. Öncümüzdeki süreçte TSiP ile yoldaşlarla
 yeniden bir araya gelecek durum değerlendiril-
 lecektir.

TÜSTAV
 TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

4) Program komisyonunun çalışmalarına ara veril-
miş olmasına, programatik konulardaki farklılık-
ların devam ediyor olmasına rağmen bir-
günde birlik sürecinin idare edilebileceğini
düşünüyoruz. Acıktaki partilerimiz arasında
kişisel olarak komünist partisinin daha geniş
olmasını arzuluyor. Bu konuda ortak bir görüş-
birleşimimiz var. O vakit programla ilgili teknik
konuların tartışmasına İstanbul'daki Marksist
aydın çevreleride katmak herhalde yararlı
olacaktır. Bu görüşmeler ve tartışmalar
bir konuda sonuç olmaksızın simlerden kopartılabilir
deye düşünülüyor. Program ve politik
strateji konusundaki görüş farklılıklarımız
tartışmalar üzerinde vasıla birlik diye düşünül-
müyor. Geceğin tekeline kimsenin sahip
olmadığını söylüyoruz. Karşılıklı etkilenmeye
ailek olmalı. Yeni olgulardan söz ediyor
saik sorunların çözümüne yönelik yeni öneriler
peşistirmede cesaretle olmak gerektiğini
düşünüyoruz.

Parti yönetiminin program komisyonunun sonuç-
larını ve birlik sürecinin bugünkü durumunu
değerlendirdi. Gece program komisyonunun
tartışmaya temel olacak program tasarımlarını
percece birlik sürecine ilişkin aldığı karar-
ları parti örgütlerine ulaştırmaktadır.

5) TİP ile birlik sorununda daha bir konuda olduğumuz görülmelidir.

Geçmiş aşamadan TİP ile birlik görüşmelerinin bugünkü aşamasında deney olarak bir sonuç çıkarmak, kanunpöre henüz erkendir. Bizim' partimizin TBKP olarak TİP-TKP deneyimi vardı. Bundan çıkardığımız sonuçlarda kongre raporlarımızda yer verdiğimiz TİP ile birlik görüşmelerine kendi deneyimimizden çıkardığımız sonuçları dikke olarak yaklaştık. Biz böyle bir deneyimin olumsuz yanlarını görüşmebe yansıttığımız kanısındayız.

Zannediyorum ki bu partile kadrolarda hemde dışımızdaki çevrelerde görüşmelerin başladığı ortamda beklenilene alınarak kısa erimde birlik yönünde sonuç alınacağına ilişkin iyimser bir hava egemendi. Karşılaştıkları rapordan bizzat iyimserlik kokardı. Çünkü TİP-TKP birliği gerçekleştirilmiş, ülke müz Sol'unun "Makas" belirlenmişliği tarihi bir başlangıç olarak tertine çevrilmiş, arkadan yeni birlikler, yeni birlik görüşmeleri günlerce gelince haklı olarak TBKP-TİP birliğinde de kısa erimde sonuç alınacağı beklentisi ortama hakim olmuştur.

Bu iyimserlik altında birlik özleminde ~~gelişen~~ kaynaklanıyordu. Birçok karşılaştıklarda anlaşılabileceğini bize göstermiş oldu.

İki parti arasında birlik ~~görüşmeleri~~ ^{görüşmeleri} program komisyonunun çalışmalarına ara verilmiş olmasına rağmen süreci önülemediği lemitir, etkilenmeye devam etmektedir.

Her bir yarımcı yoldasından, birleşme iradesi
isteklerinin çok çok üstünde, hem partilerinin
tabanında ve yakın çevresinde hem de böyle bir
birleşimin gerçekleşmesi ile komünist hareketin
topraklarına birticiliğine inanmış, fide bir lider, bir
birleşim ve birleşim sürecinin iletileceğini
fıvencesi oluyorlar. Bu olumlu bir durumdur.
Abartma yapılmıyor ama ülkemizde 70 yıllık
komünist hareketin tarihinde ilk defa böyle
bir olarak komünistlerin önüne geliyor.
Birlik aynı zamanda sağda ve yarımcı
ile birlikte önümüze geliyor.
Komünistler akbatesini bu yarımcı
değer.

Gelişmelere bakarsanızda yarıyor.
Soyutlaşmış bir şekilde "Glasnost ve Perestroika"da
belirli.

Burada programatik konulara değin bakalım.
Burada da aynı u kısıt, ayrıma girme.
Yalnız bu obalar karşısında ele aldığımız
farklılıklar, perden bu konudur.

İkinci :

Bizim önümüzde koyduğumuz esaslı hedefler
Türkiye "Yasal Sol" ~~partisi~~ hedefi belirliyor.
Biz şimdi 12 Eylül'ün sonuçlarını çiziyor
demokraside köklü değişiklik yaratacak
ideolojik planda demokrasimize ailece çağrılar
hükümetin komünist partisinin yasallaştırılması
hedefini başlatırken, Türkiye ~~komünist~~
Bütün Moskovasın yasalar içinde. ~~solun~~
Çünkü bizim bizim arada bir partisi ile
"Yasal Sol" ~~olduğunu~~ ^{kuruyor} ~~diyor~~
Marxistlerde yerlerini almalı. Başlangıçta
bu parti ~~komünist~~ ^{komünist} ~~parti~~ "artık"
itibarıyla "komünist" ^{kuruyor} ~~diyor~~
bu parti komünist parti ^{kuruyor} ~~diyor~~
Görüşlere başladığımızda bir parti ^{kuruyor} ~~diyor~~
programatik görüşlerde farklılıkların ötesinde
dış politik hedeflerde ~~başlı başına~~
komünist partisine esaslı bakışlara ite
Yasal bir sol parti ^{kuruyor} ~~diyor~~
başımız var.

(5)

İnönü felâketi noktasında cereyan programatik
konularda sadece komünist hareketin ya da
siyasetinin ilâhî konularda çok farklılık
olar kendisini korumak için gereken her işi konular
da partilerimiz büyük görüşmelerle baş-
ladılar bir noktada da itiraz bir noktada
diğer partilerimiz arasında eskiden
değerleri bir tipten ve aynıydı vardı.
Türkiye'nin şu anda ele alınan tartışma
ları konuların kilitli olduğu durumlar ortadan
kalkmışlardır. ~~Şu~~ ayrıca bu işin psikolojik
durum açısından buna itiraz vardır ki
düşünüyorum.

6

2

Büyük girişmelerinde izlenen farkları şu olarak
3 konuya ayrılmıştır. Bu konular (konu)
Yeni program konusuna, Genel İhtiyaç
ları, Yerel Yönetimler ile ilgili konular
konusuna; ^{özellikle} konusuna ayrılmıştır.

[illegible]

Sonucuna baxmıstı. ~~Amma~~
Zaman zaman bu nota qalır te Cəbrayılın
ilerlətən yəni ~~qorlar a'laqıstı.~~
~~qorlar a'laqıstı.~~
Əmin tikən baxdıq 2 fəh ~~Umda da efan~~

Program Committee

Program Komisyonu,
1988 Ağustosunda, Calesnaslovina Gali-
yan Program Komisyonu, Programa tenel
olacak fikirler konuları, bir yazılı taslağa
başlı olmanın tartışması, tartışmanın belli
bir evresinde programa işler olacak
taslak metinler / laur lura karına vararak
ile taslak metinleri ortaya çıkarıyordu.
Metinler üzerinde yürüyen tartışmalar
farklı konularla konular olarak
görülürken, program komisyonu bu noktadan
daha komisyonun, teyisleri egi lara
vararak / lura ~~parti~~ lura ibi partinin
önceliklerine intikal ettirmişti.

1. Struktur terima infikal etimologi.
 2. Struktur terima struktur etimologi.
 3. Struktur terima struktur etimologi.
 4. Struktur terima struktur etimologi.
 5. Struktur terima struktur etimologi.
 6. Struktur terima struktur etimologi.
 7. Struktur terima struktur etimologi.
 8. Struktur terima struktur etimologi.
 9. Struktur terima struktur etimologi.
 10. Struktur terima struktur etimologi.

Wm. D. Colver

[illegible]

Gerek parti kampanyamız
gerekse memur saki diğer
Marxist kulrler ortaya
koyan var'lıkli süreni ilerleten
tartışmalar kettanda kuluna
bilisler diye düşünüyorduz.

Parti konfederasyonun program konfederasyonun
bunların ve bütün süreçlerin süper bir darbe
değer buldi. Çünkü program konfederasyonun
farkına göre kurulacak program felsefeleri,
görsel bütün süreçler için aldığı kararları
parti örgütlenmeye ilave etmektedir.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA

5

İzmir Portofoninin TBKp. olarak TIN-TKp
deneyi vardır. Bundan çıkarıldığını düşünülür
da başka yapılarında yer verilir.

Yonbittijimiz kamsu doguz. ✓
Zemindayorum bu parti li kadro buda hemde
Cesumidebi' Gece lva gogun keri kasta
shji d faunda shbbat a lenovab kica
shunda ~~sh~~ bir lik yevinde sonu alyuag,
na ilbi keri yigirte bi hava egemendi,
bir bi d. Gece lva.

Çünkü TİM-TEK bölgesi genel olarak,

[illegible]

Teşvise ile, Politika ve İktisadiyatı
Programatik konulardan önce ferahletilecek

Bu çiyer lib aslında, birtik ötkermeden
kaynaklanıyordur. Bu çok farklı bir tarzda
ayrı bir şeydir. bize göstermiş oldu.
Birtik sürece

~~Bir~~ İki parti arasında büyük bir hücum
~~Konuş~~ konuşma yapıldı ve her iki tarafın da
başlıca meseleleri tartışıldı. Her iki tarafın da
başlıca meseleleri tartışıldı.

Her bir yönüyle topladığımız bölgeyle ilgili önce
işademi istemlerinin çok çok ~~etkili~~ üstünde
hem partilerimizin talimatında ve yakın çevresinde
kanda böyle bölgenin gerçek durumu ile
komünist hareketin foyar lene bilgilendirilmesini
özellikle bu bölgenin ve bölge sürecinin

Heimden böyle birleşimden sonra
komünist hareketin foyar bue birleşimden
güçlü bir kadro birleşim ve birleşim sürecinin
ilerletilmesinin püfencesi elyaz by
1920 kiden sonra
Bu o dikkatli bir hareketler.

Naturu saygılaşan ana ilkenin ~~70~~ 70 zelli
 Komünist hareketin ferihinde ilk defa boye-
 olan komünistlerin önüne geliyor.

Her birlikimiz zamanında beraberlik ve yardımlaşma
ile birlikte yaşamaya devam eder-
ken konumuzun niteliklerini de yine gözlemledik.

SARGIN - KUTLU 1

- 2000 adımı atılması, zamanında hareketi gerektirir.
- Belirli önceden tasarlanan doğrultusudur.
- X - Belirli ilke ve ilmler demokratik kamuoyunda
tekmililerin üstünde destek görmüş, etrafına azal-
maktasın devam ediyor.
- X - Bugün devlet baysı 900 dir !
- Bugün 141-142 nın kalkması (15-18) serbest bir-
kallara demokratiklerin öleliği olarak algılanı gelmiştir.
- Yürütme ve yasama ⁱⁿ her iki durumun söz konusu-
luğuna bakarak olunan iz etkililiği devam
ettirmek isteyenler, konuya girdiğinde daha
güvenli bir şekilde.
- Belirli günlerde farklılaşma girdiğinde daha
açık bakışla bakılması mümkündür.
- İlginç bir şekilde yasama devreleri olarak
olarak uşağın hatta yöneticileri ve
birlikte anılar devamda olmaktadır.
(Bu uşağın x uşağın x) dir.
- Biz her ne kadar acağık yasal bir kış
desekti, Tıp ilmi ve anılar bir-likte
devranlar hatta yasama devreleri ya-
sal J.P. hikayesini inatla sürdürmekte
devam ediyor.
- X - Kısaca yasal tdkn. nın inşaat sürecinde
bulunmaktayız.
İmadi-likte buın gülecek dekle tetkiklamakta
bir karar pörnege bilirik.
Ama biz yönetici ve üyeleriyle bu devran
böyle olacağını hareketimizin bu süreci ge-
leceğimizi bilirik.
- Böyle devranımızda öleğinde süreci kurtulma deva-
nımızda mevcut olacaktır.

- Artık elbette bilâhâ bu risk taşımakla birlikte iyi değerlendirilmiş, risk derecesi iyi tartılıp hesaplanmış yeni adımlar atma, yeni sorumluluklar yüklenme zamanıdır.
- Geçen yıl atılan adımlar, riskleri keşfetmek için belli kapıları açmaya, açılan kapıları açma hususları yapıldı. Bu süreçte de devam eden süreçti.
- Bütün bunlar denen politikaların uygulanmasıyla ilgili olarak yürütülen bir süreçtir. Bu süreçte yapılanlar onlara karşılanmamıştır. (Bu süreçte de devam eden süreçtir.)

→
Süreç ?

T21

- T21 ile ilgili çalışmaların bu kez daha fazla deneyimlenmesiyle yarar sağlanmıştır.
- Kamu kurumlarının bu süreçte de dahil edilmesiyle süreçte de devam eden süreçtir.
- Her ne kadar sosyal sp. ile karşılaşma süreci, bu süreçte de devam eden süreçtir, bu süreçte de devam eden süreçtir.
- T21'in ilk etkileri artık protokollerle tanımlanmış, bu süreçte de devam eden süreçtir.
- Bugünkü durumda süreçte de devam eden süreçtir, bu süreçte de devam eden süreçtir.

başlangıçta kâmen kurulacak kararl şs. nr. 14/142
je jöyütlü olarak kaşı cümle olacağı verildiği
böylece şs. nr. 14/142 'yol açacağı için işin
farklılığı sözlenirken, derken sonra herhangi bir
engel bulunmadığı' durumunda komünit vadesi
tullanmanının derha uygun olduğu belirtildi.
- Tsis ile şs. nr. 14/142 arasındaki ilişkiyi 'caddeler-şs'
değerlendirmeye tabi tutmak gerekmektedir.

- İki üst yetkili ile kurullar arasında şs. nr. 14/142'nin
belirtilen iki konuda faahliyet bulunması, şs.
açılmasında etir (iştirak) en azından
nüanslar şs. nr. 14/142'nin avt. yetkileri ile şs. nr. 14/142'dir.

- Merkezi şs. nr. 14/142'nin ilkeye kayması, bu durumda
kurullarından derhenye caktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ

① İm kanunları politika olarak, aynı prosedürlerimize yasalite
bir politika olarak, aynı prosedürlerimize yasalite
② politika rejim rejim / Garantisi, aynı prosedürlerimize yasalite
edilen olanakların, aynı prosedürlerimize yasalite
(iki, çabası, aynı prosedürlerimize yasalite,
biri, aynı prosedürlerimize yasalite)

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH

Ahında duyunkü fârellerimizi somut olarak tanımlayan
BİRLİK - YAŞALLIK - YENİLENME

teminatlalarının neresindeyiz? İki partinin köleğini tanımla-
dık. Henüz asıya doğru çözümlerimiz için sorun-
larımız var. Bunu birleştirebiliriz ve buradan
kaynaklanan yeni sorunlarımızı ertelemeye çalışabiliriz.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

S. 8/2

[illegible]

TÜRKİYE SOSYAL TARİH AR
TÜSTAV

S.7

Biz böyle baskıların heptemünya altı
 olarak işin dışı, illeceğin ve emeğin
 için ihtiyacı olduğunu işteyruz.
 Bu baskıların getirdiği etkileri katillerin
 özgün katkılarıyla artırmak. partinin düşünsel
 gelişimiyle öfke ve iradeleriyle bu baskı mücadelesine
 etmeye karar vermiş insanların cabaları üzerin-
 de yükselir.

Biz işteyruz ve inanıyoruz ki illeceğin komünistleri
 nın ^{elbirliğiyle} bu eylemleri sonucu yaratacakları parti
 hareketlerinin deyiş, hareketlerinin baskısının bir
 sentezi olacaktır. Kimi zaman bu kişinin rolü
 bu hareketin kendinden çok daha belirleyici yordam
 önemli olabilir. Böyle bir durum düşünsel plan-
 dan pratik yönü için düşünmeden anlaşılmaz.

S.8

Biz işteyruz ve inanıyoruz ki illeceğin komünistleri
 bu baskıların heptemünya altı olarak işin dışı, illeceğin ve emeğin
 için ihtiyacı olduğunu işteyruz.
 Bu baskıların getirdiği etkileri katillerin
 özgün katkılarıyla artırmak. partinin düşünsel
 gelişimiyle öfke ve iradeleriyle bu baskı mücadelesine
 etmeye karar vermiş insanların cabaları üzerin-
 de yükselir.

Biz işteyruz ve inanıyoruz ki illeceğin komünistleri
 bu baskıların heptemünya altı olarak işin dışı, illeceğin ve emeğin
 için ihtiyacı olduğunu işteyruz.
 Bu baskıların getirdiği etkileri katillerin
 özgün katkılarıyla artırmak. partinin düşünsel
 gelişimiyle öfke ve iradeleriyle bu baskı mücadelesine
 etmeye karar vermiş insanların cabaları üzerin-
 de yükselir.

6) Biz cehennem pərmigorev. Ho halde bazi.
Seyber biraz daha ayd etevb sechizor.

[illegible]

Karsıya konuştukları,
Ayrica bu hakken elde edilmesinde
Mucadele ne kadar geni bir zemine
Oturursa demokratiklerin bu elverişli
elde edilmesi ~~tabii~~ ve elde edilen
hakken kabulu daha kolay fennile
olur. İhtelik komünist parti-
nin önünde yasalar günün kader
yasal bir komünist partinin kurulması engele-
yen yasalarla mücadele etmiştir.

~~Handwritten text, possibly a signature or name, crossed out with a horizontal line.~~

[illegible]

Aslında bu konu YAPGUSU KATILIM şeklinde
değerlendirildi.

Biz xanı TƏKİP sosiallik haqqında eldə eadilnesi'ö'dü
~~mükəmməl~~ ~~etdikən~~ ~~eğener~~ ~~pör~~ ~~bər~~ ~~baş~~ ~~unı~~ ~~cədəb~~
~~-dər~~ ~~kən~~

~~мислени еден~~ еден по еден мислени

—der best

perde bu evde, perde bu kaktus ekle
edilmesyle, Tiris dahil, olursun en güzel
markist aydın ve gençler bu kadar

günümüzün koşullarına karşısına baktı-
nane cevap vere bilesin demektir. Her
şey bu komünist parti'ye kavuşa-
cazı olduğuna inanıyor.

Sizden bu konu görüşlerine başlayabileceğimizi söylüyor. Bu yolla sizden bu hedefe yönelik bir adım atabileceğimizi ~~istiyor~~ söylüyor.

① *For the
 For the*

[illegible]

Özünü ideolojik ve politik görüşleri benimsiyen
partilerin de benimsenenden farklı bir şey olamaz.
Bu görüşleri paylaşıyor. Fakat burada
partinin mevcut hedeflerini belirleyen
programının ve oluşumunu, nasıl bir
parti olacağını belirleyen maddeler
tartışmada geçiyor. Bu Madde TBMM'nin
ve Milletler Meclisi'nde tartışılacak.

Ortaya çıkan ve alınması da doğal olan
sorunları bu şekilde tartışılabilir. İkinci
ninde sorunları çözmede en büyük yaka
başlamak konusunda ısrar ve karar
devam ediyor. Bu karar kesin
cevreleri de kapsayan bir birleştirmeye
gelmektedir. Bunda bizim en başından
beri öngördüğümüz bir ~~olasılıktır~~
olanaktır.

Keske bismillah giti lewabiha kesa olo-tila; -
Dilenda bir attigimur adewa bu sarimur
Cewabemur bir Eliche kasaltigimur tisi-
mizur. Biliptimur bu Cewabemur dila
bu maddeler demokrasinin dunda en
buzur eyallerin basunda gelozor.
Ayni zamanda bu eyaller toplumen ter-
bimisin dundeki eyallerdi. Lalele komonit-
bin dundeki eyaller degildi. Toplumen
esitli' kisimlerinde bu eyallerin kolkun
Yeni 141. 142 c maddelerin kaldirilmesi
itru mii cadle etmek tedir. En den
aydintarmur esitli' zaman bade ilode
gop tili bir toplanti bida bime gosterme-
kidi. ilkegi yonetkenler ladjas oluaktan
Cepi yaktalomatlan tor eyyorlarsa, bu
toplumen dusunlesine, hisoncenin Nartije
konusmesine zaman vermekten cewabesiler.
Bu xasakir halkenur demokras istemine
bime polistikilik bizeyin aymanab tidi.
Olay lora xasakir dila Cewabemur dila
bime lortile lortile lortile lortile lortile
Olay bide bide. Eger bime lortile lortile
bime bime bime bime bime bime bime
bime bime bime bime bime bime bime
141. 142 c maddelerin kaldirilmesi.

Komünist olan akılcı madde - komünist olduğuna
doğruya ırılacak. ~~İşleri~~ İşleri patlayacak,
gazari, aydın, sanatçı, bilim adamı, düşünürleri,
tineki verimiyebilir. Kinde kendisini oto sandure
tabi tutma yetisi, komünist düşüncesi, hatıra
"komünist", zoru, olarak insanlara, kaskı ve
işleri yapılmıyabilir.

Ne kutlu sargın davası, TİSK. Davası denilen
davanın öteki budur. Kış, leri denilen, TİSK de
denilen bu dava değildir. Bu dava köklü bir
demokrasi davasıdır. Demokrasi davasına geçiş
kadar ule insanın aydınımız işleri denildi
kaveme ~~denildi~~ katları yapıldıkları yapılmakta
oldukları mücadele ile katlarda bulunduk
ları. Bu bu hareket ~~kat~~ lar verinde yaratılacak
ın destekledile. Kinde ise kila denilen
ve öğrenen (mücadelesi) mücadelelerine
komünist hareketin yaratıldığı. Güneş
geçirecek katları yapılmakta.

1

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV
TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

S.6

Bir sebipin görünüyor. TBK'nin yasalla-
ma talebi geçen gün, bir parti komünist
kardeş, onun politik örgütlenmesiyle
legale karandır.

İsmi idrolik, çağrılarla takti tunc
nasıl bir ekşimin karandır. ~~tebbir~~
legale karandır tebbir.

İsmi bu evde ferah kulobben
alde edileceği, ~~bu~~ dâhil, olursun
en geniş, varışt aydın u, çevre ile birlikte
pünümü ~~karandır~~ karandır, levas overlecek
lafaz, ~~karandır~~ ~~gizim~~ ~~bi~~ ~~kr~~.
karandır hazır oluyum
Söylüyor.

Yeni Yol
Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
BRD

14 Kasım 1988

Değerli Yeni Yol temsilcisi,

Bildiğiniz gibi Yeni Yol 21. sayısından beri yeni bir biçim ve içerikle çıkıyor. Değişen bir başka nokta da, Yeni Yol'un 21. sayıdan itibaren yeni bir hesap numarası bulunuyor. Dergimizin hesapları, diğer yayınların hesaplarından tümüyle ayrılmış durumda. Size gönderilen Yeni Yol'ların paralarını bu hesabımıza yatırmanızı özellikle rica ediyoruz. Eğer satış paralarını eski hesap numarasına yatıracak olursanız, bizim hesaplarımızda ödemeniz gereken miktarı ödememiş görünme olasılığı vardır.

Bu mektupla birlikte size 22. sayıyı da postallyyoruz. Eğer 1 Aralık 1988 tarihine kadar bundan önceki 21. sayının hesabını kapatmamış olursanız 23. sayıdan itibaren artık size Yeni Yol gönderme olanağımızın kalmayacağını üzülerek duyurmak zorunda kalıyoruz. Yeni hesap numaramızı tekrar hatırlatıyoruz:

Kardam-Yeni Yol
Konto-Nr.: 219004371
BLZ 350 500 00
Sparkasse Duisburg

Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Ahmet Kardam

Ahmet Kardam
Dieselstr. 3
1000 Berlin 44

Tel: (030) 6848875

20 Eylül 1988

Sevgili Erdoğan,

Telefonu kapar kapamaz KOMPÜTER'imın başına oturdum (havam iyi değil mi? Yeni'den yana olduğumuzu başka nasıl kanıtlayabileceğiz ki!). Daha önerimin ne olduğunu söylemeye fırsat vermeden, benimle her türlü işte birlikte olmaya hazır olduğunu söyleyen beni ne kadar onurlandırdı ve sevindirdi, tahmin edemezsin! Karşılıklı güven ve dostuluk ne kadar garip biçimler içinde oluşabiliyor, hayret, diye düşündüm kendi kedime. Seninle kaç saat beraber karşılıklı oturup da konuşabildik ki. Ama birbirimizi ne kadar da iyi tanıyoruz, değil mi? Bu telefon konuşmasını hiç unutmayacağım.

Lafı uzatmadan çıkacak dergiyi anlatmaya çalışayım.

Derginin adı ne yazık ki gene *Yeni Yol* olacak. Bilmiyorum bugüne kadar çıkanlarından hiç gördüğün oldu mu? TİP ve TKP Merkez Komitelerinin ortak yayını olarak çıkıyordu. Gazete mi, dergi mi ne olduğu belli olmayan bir yayındı. Şimdi çıkacak olan, Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin adına çıkacak. Sorumluluğu bana verdiklerinde yeni bir ad bulmayı önerdiysem de, dergimi anlatamadım. "Neyse", dedim kendi kendime, "tek dert ve eksiklik bu olsun."

Fakat şimdi benim sorumluluğunda çıkacak olanın, adı dışında, eskisiyle ne içerik ne de biçim olarak hiçbir benzerliği olmayacak.

Süresi, telefonda da söylediğim gibi, aylık. İlk sayısı 15 Ekim'de çıkacağına göre, demek ki, her ayın 15'inde yeni bir sayı çıkartacağız. Biçimi gazete değil, dergi. Şimdilik 16 sayfa düşünüyoruz. Bu sayfa sayısı az görülebilir. Ama eğer artacaksa, bunu okurun talebi, derginin göreceği ilgi belirlesin, dedik.

Her dergi gibi bir kapak yapacağız, ama kapak kağıdı, içinde kullandığımız kağıttan çok farklı olmayacak. Çünkü tümüyle farklı bir kapak malzemesi kullanmak bizi çok profesyonel bir kapak hazırlamak ve ayrıca ön iç ve arka iç ve dış kapak sayfalarına ilginç reklamlar vb. koymak zorunda bırakacak ki, bu kadarını başarabileceğimize inanmıyoruz.. Kapak üzerinde çalışılıyor, henüz kesinleşmiş değil. Beni en çok da bu kapak korkutuyor. Umarım tam olmasa bile görece profesyonel görümlü bir kapak yapmayı başarırız.

Derginin ebadları "Time" ya da "Newsweek" dergisinin ebadları olacak. Yani 27cm x 20cm gibi...

İç kapakta, "İçindekiler", "Impressum" ve o sayıyı teknik olarak değil, politik olarak tanıtacak bir "Yeni Yol'dan" başlıklı sunuş olacak.

Sayfalar üç sütun olacak. Her sütun arasında ince çizgi olacak. Ayrıca her sayfa gene aynı kalınlıkta bir çizgi ile çerçeve içine girecek. Aslında uzun uzun anlatmama gerek yok, "Time" dergisinin mizampajını kendi olanaklarımız içinde taklid edeceğiz. Dünyayı

yeniden keşfedecek halimiz yok. Her sütunun bir çizgiden öbürüne genişliği 63 milim. Bu sütun içinde kalan yazının genişliği de 59 milim. Her sütunun yazı uzunluğu da 240 milim.

Yazılar ya iki sütun üzerine, ya da sayfanın tamamına, yani üç sütun üzerine atılmış başlıkla başlayacak. Başlığın altında, yazarın imzası iki ince çizgi arasında yer alacak.

Telefonda da söylediğim gibi, olabildiğince çok fotoğraf, karikatür ve vinyet kullanabilmek için çalışacağız. H. Kutlu'nun "Gökkuşuğu" dergisiyle yaptığı söyleşi de dediği gibi, insanın gözünün de olduğunu unutmamaya çalışacağız.

Türkiye Postası bir süreden beri yeni aldığımız kompüterle diziliyor ve mizampaı da kompüterle yapılıyor. Görsen, enfes bir alet. Bu dergi de orada dizilecek, mizampaı ve pikajı kompüterde yapılacak. Ve normal bir matbaa da basılacak. Oldukça ince ve parlak (ama bembeyaz değil, yani gözü yorucu değil) bir kağıt türü kullanacağız. Yani bu bakımdan da olabildiğince profesyonel bir görünüm sağlamaya çalışacağız.

Derginin içeriğine gelince: Dergi yorum, görüş, vb. dışında haber de içerecektir. Ama hepsinin de belirli bir sınırı olacak. Bu sınır Türkiye Birleşik Komünist Partisi'nin kendi yaşamıdır. Yani dünyada ve Türkiye'de olup biten ve insanların herhangi bir yayın organında öğrenebilecekleri olaylara ilişkin hiçbir genel yorum ya da haber bu dergide yer almayacaktır. Bu olaylar ancak TBKP'nin politikasıyla doğrudan bağlantı kurulabilirse derginin sayfalarına girebileceklerdir. Örneğin Şili'li politik göçmenlerin ülkelerine geri dönmeleri. Bu haliyle bu olayın bizim dergide yeri yok. Ama bizim iki genel sekreterin dönüşüyle ya da Türkiyeli göçmenlerin ülkelerine dönüşüyle ve bunun bizim partinin politikasıyla bağlantısı kurulursa, ancak o zaman böyle bir yazıya ya da habere yer var. İçeriğin dayanacağı birinci ayak bu. İkinci ayak ise, doğrudan doğruya TBKP'nin kendi iç yaşamı. Yani parti üyelerinin, örgütlerinin çalışmaları, problemleri, tıkanıklıklar, bunları aşmanın yolları, parti yaşamını demokratikleştirmenin sorunları, vb.

Yazarlar yazılarını, kendileri için yasal bir sakınca olmadığı sürece, gerçek imzalarıyla yazacaklar. Yazı kurulu, gönderilen yazıları içerdiği fikirlerden dolayı yayınlamamazlık edemeyecek. Olsa olsa yer darlığı gibi nedenlerle bazı kısaltmalar yapılmasını isteyebilir, ya da o fikrin daha iyi bir biçimde ifade edilmesini yazara önerebilir. "Yararlı" ve "zararlı" fikir diye bir kriter olmayacak. Fikirler "doğru" ve "yanlış" olabilirler. Buna da okurlar karar verir. Parti yönetiminin ve yazı kurulunun yaklaşımı bu.

Partinin içinde doğal olarak farklı fikirler, eğilimler var. Biz bunların tümünün, özgürce bu dergide yansımalarını istiyoruz. Parti üyeleri nasıl kendi görüşlerini ortaya koyabileceklerse, kuşkusuz partinin yönetici organları da ve tek tek yöneticileri de, sahip oldukları sıfatlarla, bu dergide görüşlerini yazacaklar. Okur kitlesi, kim neyi savunuyor, neye karşı çıkıyor açıkça izleyebilecek.

Okur mektupları da önemli bir rol oynayacak. Okur mektuplarını, öbür sayfalardan farklı olarak, dört sütun üzerinden vermeyi düşünüyoruz. Parti üyeleri, partinin politikası, yönetim organlarının aldıkları kararlar, kendi bağlı oldukları parti örgütlerindeki sorunlar, vb. konusunda her türlü görüşlerini bu mektuplarla

yansıtabilecekler. Parti yönetimine, yöneticilerine sormak istedikleri konuları dergi aracılığıyla sorup, yanıtını alabilecekler. Bu mektupları, yer darlığı yüzünden kısaltmalar dışında, olduğu gibi yayınlayacağız. Ve eğer somut şikayetler, vb. varsa bunları ilgili parti örgütlerinin yönetimleri düzeyinde takip edip sonucu mektup sahibine iletacağız.

Dergiye doğrudan doğruya yansımaya bile, gerek üyelerin gerekse dostlarımızın merak ettikleri konuları, ya da parti konusunda ortada dolaşan dedikoduları parti yöneticileriyle yapılan görüşmeler, vb. aracılığıyla aydınlatacağız. Hiç kimse, başka kimselerden alacakları özel enformasyona ihtiyaç duymayacaklar, TBKP konusunda herşeyin en doğrusunu bu dergiden öğrenebilecekler.

Dergi bu haliyle Türkiye'de yasal olarak dağıtılamaz. Öyle olsaydı, zaten Türkiye'de çıkartırdık. Ama buna rağmen, Türkiye'de geniş bir aydın çevreye postalayacağız. Ayrıca partinin kendi olanaklarıyla Türkiye'de elden dağıtmaya çalışacağız ve Türkiye'deki yoldaşlarımızın da dergiye katkıda bulunmaları için çalışacağız.

Bu kadarından da görebileceğin gibi, yalnızca bizim değil, bütün Türkiye solunun bugüne kadar çıkartmadığı nitelikte bir yayın hazırlamaya çalışıyoruz. Bu bana çok heyecan verici geliyor.

TBKP yasal bir parti haline gelmeye ve faaliyetini Türkiye'de açıkça yürütmeye kesin kararlı. Bu dergi bu mücadelenin doğrudan bir parçası. Yarın yasal olarak kuracağımız çağdaş, demokratik, yığinsal komünist partisinin profilini şimdiden bu dergi ile çizmeye başlayacağız. Eskiden içinde çalışmaya zorlandığımız ve parti içi demokrasiyi neredeyse yok eden "biçimleri" bugünden terketmeye başlayacağız. Bu, kendimizi yenilemenin de bir aracı olacak; öyle umuyoruz. Bu dergi ile partiyi şeffaflaştırmaya çalışacağız. Üyeler, dostlarımız ve düşmanlarımız da bu derginin tutacağı ayna sayesinde, iyi yanlarımızla, eksikliklerimizle, herşeyimizle bizi olabildiğince açık görebileceklerdir. Amacımız bu.

Başarabilir miyiz dersin?

İlişikte sana elime ulaşan ilk yazının bir fotokopisini gönderiyorum. Öbür yazılar da ulaştıkça ve zaman kaldıysa postalarım. Daha ilk sayıda senin çizdiklerinden örnekler basabilmek beni gerçekten çok sevindirecek.

Adres olarak, Türkiye Postası'nın bulunduğu binanın üst katını göstereceğiz ve büromuz da zaten orası olacak. Ben kâh orada, kâh Berlin'de göçebe hayatı yaşayacağım. Ama derginin yasal formalitelerini daha tamamlamadık. Onun için sen çizdiklerini benim adıma Türkiye Postası'na gönder. Adres şöyle:

Ahmet Kardam (Yeni Yol)
c/o Türkiye Postası
Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1

Hem kendi adıma, hem de yazı kurulundaki yoldaşlarım ve MK adına sana tekrar teşekkür ediyorum. Sevgi ve dostlukla...

Ahmet Kardam

Drziler.

Tashuk depheidi,

10. Ekim'den.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Kapitalizmde Demokrasinin İstemlerinin Gerçekleşme Olasılıkları

Mahmut Güneş

Sistem olarak yerleşmiş kapitalizm ve özel olarak da tekelci kapitalizm, siyasi demokrasi ile çelişki halindedir. Üst yapısı siyasi demokrasi olan bir kapitalizm ister istemez kağıt üzerinde insanları maddi zenginliklerine bakmadan eşitlemek zorundadır. Ama, pratik yaşam içinde bu "eşitlik", sermayeye sahip olanlarla olmayanlar arasında bozulur. Uyumsuzluk, "saf" kapitalizmin olması gereken siyasi demokrasisi ile, kapitalizmde tam olarak gerçekleşemeyen siyasi demokrasinin ve demokratik hakların emekçilerin yararına kullanılmaması arasındadır.

Emperyalizmle birlikte ortaya çıkan eğilim, serbest rekabetçi kapitalizmin üst yapısının gericiilik yönünde değişim göstermesidir. Bu şu anlama geliyor: Siyasal demokrasinin ileriye doğru geliştirilerek korunabilmesi, demokrasinin istemlerinin gerçekleşmesi daha zor duruma gelmiştir. Emperyalist dönemde bu nedenle, siyasi demokrasi için savaşımın önemi daha çok artmıştır.

Reformistler, emperyalist çağda eksiksiz, tam bir siyasi demokrasinin gerçekleşmesini, kapitalizme zarar vermeden mümkün olarak görürler. Emperyalist kapitalizmi reforme ederek, barışçıl, demokratik özgürlüklerle dolu bir kapitalizm yaratabileceklerini düşünürler. Sosyal-demokratlar 1920'lerden bu yana, bu amaç doğrultusunda çalışıyorlar. Sonuçları ise, hepimizin gözleri önündedir. En demokratik ileri kapitalist ülkelerde bile, "bütün insanların yararına" işleyebilecek bir demokrasi yaratılamamıştır, yaratılamaz. Demokrasi'nin sınıfsal karakterli olması buna en büyük engel teşkil ediyor.

Ayrıca, Mihail Gorbacov'un SBKP 27. Kongresinde belirttiği gibi, burjuva demokrasisinin içinde "otoriter eğilimler" artıyor. Sendikalar üzerine baskılar uygulanıyor, işçi düşmanı yasalar çıkartılıyor, demokratik hak ve özgürlükler kısıyor, ilerici ve komünist insanlara düşüncelerinden ötürü, yaşamda bir dizi kısıtlamalar getiriliyor.

Reformistlerin karşı ucunda ise, emperyalizm çağının "devrimci" geçinen ekonomistleri duruyor. Lenin zamanından bu yana, ekonomistlerin genel anlayışı ise şöyle: Emperyalizm demokrasinin inkarı olduğuna göre, demokrasinin istemlerini gerçekleştirmek için yapılan savaşım boşunadır. Sosyalist devrim, tüm demokratik sorunları çözeceği için, demokratik reformlar için savaşımı

gündemden kaldıralım. Çünkü siyasi demokrasinin hiçbir istemi kapitalizmde gerçekleşemez.

DOĞRU ANLAYIŞ NE OLMALI?

Günümüzde burjuva demokrasisi, kapitalizmin üzerinde yükselen bir üst yapı biçimidir. İşçi sınıfı açısından, kapitalizmin üst yapıları arasında en çok işine yaran bir devlet biçimidir. Burjuvazinin eğilimi, bunu daha da kısımaya yönelik olsa da, böyle bir yapının, kapitalizme zarar vermeden yaşamını sürdürmesinin olanaklı olduğunu görüyoruz. İleri kapitalist ülkelerde durum budur. Bu nedenle, "kapitalizmin üst yapısı, emperyalist dönemde, siyasi demokrasi olmaz" diye düşünmek ne teorik olarak ne de pratik olarak inandırıcı olamaz. Tekelci kapitalizm, herhangi bir siyasi üst yapının (demokrasi biçimi dahil) çerçevesi içinde de gelişebiliyor ve onu alt yapıda tuttuğu ekonomik güçle kendi çıkarına bağımlı hale getirebiliyor.

Bütün kapitalist ülkelerde üst yapının siyasi demokrasi olmadığı da biliniyor. Özellikle, az ve orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerin bir kısmında siyasi demokrasi yerine, anti-demokratik üst yapıların olduğunu görüyoruz. Hem ileri kapitalist ülkelerde, hem de az ve orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerde, siyasi demokrasinin eksik, çarpık, tamamlanmamış ya da hiç yaşama geçmemiş istemleri, yönleri vardır.

Tartışacağımız nokta, günümüzde kapitalizmin geldiği koşullarda söz konusu istemlerin gerçekleşebilme olanakları üzerinedir.

Alt yapıya ait taleplerle, üst yapıya ait taleplerin gerçekleşebilme koşulları aynı değildir. Örneğin, kapitalizmde artık-değerin ortadan kaldırılması imkansızdır, bu gerçekleşemez. Çünkü bu alt yapının en temel yönüyle ilgilidir. Kapitalizmi değiştirmeden bu istemi hayata geçiremezsiniz. Siyasi demokrasinin tek tek istemleri için aynı şey söylenebilir mi? Hayır! Alt yapıya dokunmadan, siyasi demokrasinin tek tek istemleri yalnız başına ele alındıkları zaman, kapitalizmde, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin savaşımıyla gerçekleştirilebilir. Teorik olarak sorun ancak böyle konulabilir. Ekonomistlerin anlamadıkları nokta da budur.

İkinci olarak, sorunu politik açıdan ele alalım. Siyasi demokrasinin istemlerinin, emperyalist dönemle birlikte, kapitalizm koşullarında gerçekleşebilmesi, kapitalizmin ilk dönemine göre daha zorlaşmıştır. Bu istemler, ancak *istisna* olarak, *kısmen çarpıtılmış* biçimlerde hayata geçirilebilir.

Demokratik reformların bazılarınının,

burjuvazinin devrilmesinden önce -yani devrimden önce- gerçekleştirilebileceğini tarih gösteriyor. Lenin, 1905'te Norveç'in İsveç'ten ayrılmasının, yani siyasi demokrasinin bir istemi olan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kullanabilmesinin, hiç de devrim olmadan mümkün olabileceğine örnek gösterirken haklıdır. Unutulmaması gereken nokta, böyle bir durumun, *genel geçerli bir ilke* değil, bir durum olduğudur. Bu ekonomistlere kapitalizmde "siyasal demokrasinin hiç bir isteminin gerçekleştirilemeyeceği anlayışına" cevap niteliği taşıyor. Diğer yandan ise, kapitalizmde, demokrasinin tek tek, *tüm* istemlerinin *istisnai, çarpık, kısmen* hayata geçirilebileceğini (ki bu devrim öncesi dönemi simgeliyor) genel ilkeler düzeyine yükseltmek, bunların *bütünüyle*, devrim olmadan, burjuvaziye devirmeden gerçekleştirilebileceğini düşünenler de reformist konumlardan yanlısı yapıyor.

Sosyal-demokrasinin, reformist hayallerinin bir türlü gerçekleşmemesi bu yanlışla bağlıdır. İktidar sorununu atlayarak, burjuvaziye onun ekonomik dayanaklarına dokunmadan, "barışçıl, demokratik sosyalizm" hedefi (ki bu onların anlayışında kapitalizm anlamına geliyor) olabilecek birşey değildir.

Siyasal demokrasinin, tek tek istemleri değil, *bütünü*, tam olarak, birlikte, devrim olmadan, iktidar sorununu çözmeden gerçekleşemez. Kapitalizm koşullarında, *bütün* demokratik reformların tam ve her yönüyle gerçekleştirilmesi için iktidarı burjuvaziden almak gerekiyor. Onun için Lenin,

"Kapitalizme karşı devrimci savaşımı, bütün demokratik istemlerle, yani cumhuriyet halk ordusu, resmi görevlilerin halk tarafından seçilmesi, kadınları eşit hak verilmesi, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı vb, gibi isteklerle ilgili devrimci bir program ve taktiklerle birleştirmeliyiz. Kapitalizm varoldukça, bu istekler -hepsi- yalnızca bir istisna olarak elde edilebilir. Üstelik *tam* olarak değil, *çarpıtılmış* olarak. Şimdiye dek başarılı demokrasiye dayanarak ve bu demokrasinin kapitalizmde olamayacağını gözler önüne serecek, yığınların içinde bulunduğu yoksulluğun ortadan kaldırılmasının ve *bütün* demokratik reformların tam ve her yönüyle gerçekleştirilmesinin gerekli temeli olan kapitalizmin devrilmesini ve burjuvazinin mülküne el konmasını istiyoruz." diyor. (Ulusal Sorun ve Ulusal Kurtuluş Savaşları, S. 230-231).

Yine Lenin, kendi önerdikleri asgari programlarının en temel istemlerinin ne şekilde hayata geçebileceğini şöyle açıklıyor:

"Emperyalist çağ, dünya emperyalist ilişkilerinin sınırları çerçevesinde ulusal siyasal bağımsızlık için çaba gösterilmesi ni ya da bunun elde edilirliliğini yıkmıyor. Ne var ki bu sınırların dışında, *Cumhuriyetçi bir Rusya* ya da genel olarak, dünyanın herhangi bir yerinde büyük bir *demokratik dönüşüm*, bir dizi *devrimlere* girişmeksizin gerçekleştirilemez ve sosyalizm olmaksızın istikrarlı hale gelemmez." (Emperyalist Ekonomizm ve Marksizmin Bir Kari-katürü, S. 63).

Komünist Partisi, siyasi demokrasinin gerçekleşebilme koşullarını, ekonomistlerin ve reformistlerin düştüğü yanlış düşmeyecek tarzda ele almalıdır. Komünist partisinin politikası, ne demokrasinin istemleri nadiren, o da çarpık biçimde gelişebilir diye, demokrasi savaşımını küçümseyebilir (*ki sosyalist devrime giden yol, demokrasi savaşımının içinden geçmek zorundadır*). Ne de, demokrasinin istemlerinin, demokratik reformların burjuvaziye dokunmadan, kapitalizmi koruyarak *devrimle* eksiksiz uygulanabileceği hayaliyle uğraşabilir. Birincisi, ekonomizme, global politika yapmaya, eylemsizliğe götürür. İkincisi, reformizme, devrimci konumlardan uzaklaşmaya götürür.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

ANTI KOMÜNİZMİN TARİHSEL GERİ ÇEKİLİŞİ

Doğan DİNÇ

Cumhurbaşkanı Evren'in Komünist Partisinin yasal olarak kurulması gerektiği yolundaki demeci ile, TBKP önderlerinin Türkiye'ye dönüşleri ~~ile~~ ^{karz} hızlandırdı ~~ve~~ yasallaşma mücadelesi yeni bir evreye girmiş oldu. Türkiye Cumhuriyetinin en tepesindeki kişilerin sözleri önemlidir. Geçmişte Evren'in sözleri, süngü ile beslenen bir yaptırım gücüne sahip olduğu için önemlidir, ^{öncekilerden} Bugün yasallaşma mücadelesine farklı bir yanıt olduğu, yasallaşma çabaları ve güçlenen demokrasi istemi karşısında egemen güçlerin bir geri çekilişini ifade ettiği için ve elbette yine politik açıdan etkili olduğu için önemlidir. Peki, Evren'in gerekçeleri de önemli mi, bu gerekçeler de bizi ilgilendiriyor mu?

"Komünist Partisi kurulsa, komünistleri herkes açıkça görse, bilse fena mı olur?" Hayır, hiç fena olmaz! Söz konusu demeci verirken cumhurbaşkanı Evren, komünistlerin kendilerini gizlemeyi yeğledikleri yalanını sanki son bir kez kullanmak istiyor gibidir. Komünist Partisi üzerindeki yasak kalkarsa başta Evren olmak üzere herkes, komünistlerin de insan gibi ^{lar} insan Kutlu ve Sargın örneğinde ^{örneğinde} görüldüğü gibi cesur, korkuyu bilen, ta ^{Simdi herkesin öğrenmesi için bulacaktık!} niyan ve gerekiyorsa üstüne gidebilen insanlar olduklarını öğrenir. ^{Simdi herkes somut olarak görecektir!} Gizlilik ve gizlilikle birlikte pek çok şey komünistlere dayatılmıştır.

Evren'in ikinci gerekçesi ise daha önemlidir. Evren, "eğer, diyor, ^{Komünist Parti} KP açıkça kurulursa komünistlerin başka partilere, örgütlere sızmaları da önlenmiş olur." "Şimdi kim komünisttir, kim değildir bilemiyorsunuz." "Sızma"lafına komünistlerin takılıp öfkelenmeleri hiç doğru olmaz. Bu sözler, Türkiye Cumhuriyetinde egemen güçlerin çağın gerçeklerine daha fazla direnemeyeceklerini gösteren bir işarettir. Anti komünizme dayalı politikaların bir tür iflası, açıkcası anti komünizmin tarihsel geri çekilişidir.

Anti komünizmin özü, komünistlerin politik alanda etkin olmalarını önlemek, gerçeği tepetakla ederek yaratılan komünizm korkusunu sömürerek her alanda politika dikte ettirmek mi? Evet, ama belki daha geniş bir tanım da yapılabilir. Anti komünizm ilerlemeyi durdurmak, topluma sindirilmiş önyargıları kullanarak ilerlemeden yana güçleri halktan yalıtılmak ve tepe

lemektir. Böylece iktidardaki egemen güçler egemenliklerini sürdürebilir, muhalefet bölünüp parçalanabilir, komünizm korkusu ticareti ile, radikal istemler ileri süren muhalefet geriletilebilir, dahası içinden bile vurulabilir. Marksın dediği gibi, "Muhallifleri tarafından komünist olmakla suçlanmamış muhalefet partisi nerede vardır? Bu lekeleyici komünizm suçlaması, daha ilerici muhalefet partilerine olduğu kadar, gerici hasımlarına karşıda gerisin geriye fırlatmamış muhalefet nerede vardır?" (*)

Türkiye'de de anti komünizm, misyonunu başarı ile yerine getirmiştir denilebilir. Başını kaldıran komünistlikle suçlanabildi ülkümüzde, itiraz eden kökü dışarda akımlara kapılmakla suçlanabildi. "Kökü içerde" ilerici bir ideoloji olan Kemalizm bile, kendisinden solda ve sağda olan güçlere bu suçlamayı sürekli olarak yöneltmedi mi?

Türkiye bugün olması gereken yerde değilse bunda anti komünizmin etki-
liliğinin büyük payı vardır. İlerlemeyi hızlandıracak fikri tartışma, dü-
şünsel çaba anti komünizm ile önlenebilmiştir. Gelişimin güdüğü kalmaması, sağlanabilmiş
tir. Simdi hiç kimenin işine

Yine de ilerlemenin karşısında durulamaz.

Sızma edebiyatı ile epeyce iş başaran anti-komünizm bu silaha yakın tarihte ^{özellikle} çok sık başvurdu. Durmuş bir saat bile günde iki kez doğruyu gösterir, komünistler hiç sızmadılar mı?

Hayır, ama Marksizm'in topluma ve onun politik örgüsüne, kültürel hayatına nüfuz etmemesi imkansızdı. Bu sızıntı yasa maddeleriyle durdurulamaz. Yasa maddeleri Marksizmin yasal-açık-politik örgütlenmesini önleyebilir, politik eylemine darbe vurabilir ama özellikle de çağdaş koşullarda Marksizmin toplumsal yaşama, bilimsel aktiviteye ve kültürel-ideolojik yapılanmaya nüfuz etmesinin, etkin olmasının önüne geçilemez. Marksizmin bu gücü onun ilerleme yanlısı bir ideoloji, buna uygun, kendini yenileyebilen ve şimdi bunu güçlü bir şekilde kanıtlama yolunda bir teori olmasına dayanıyor.

Marksisizmin bu gücünden korkuya kapılanlar, komünistlerin başka örgüt ve partilere sızdığı dedikodusunu yaydılar. ^{Bu timsizle} Uyduzmadır, Uyduzma olduğunu herkeşin bildiği bir uyduzmadır! Kısacası, "sızmaları sona endirmek için KP kurulmalıdır" demek, "anti ko

münizm pilini tüketti" demektir.

.....

Bu gelişmeyi Türkiye burjuvazisinin artık bir tutku haline gelmiş Avrupa Topluluğuna girme isteğine bağlayanların belli bir haklılık payları var.

Ama gerçeği yalnız bir çizgisiyle görmek ve ifade etmek onu yoksullaştırmak olur. Eğer bu gelişmede dış faktörün rolünü arıyorsak, anti komünizm, anti Sovyetizm, soğuk savaş politikalarına büyük darbe indiren perestroikayı-glasnostu unutmak; yaşayan sosyalizmin yanlış ve haksız imajları besleyen uygulamalarını ve çağın gelişmeleri karşısında Marksizmin kendini teorik ve pratik olarak gözden geçirme eylemini bir yana bırakmak, dikkate almamak doğru olur mu?

~~Şimdi~~ henüz kendini kanıtlama noktasından uzakta olan iç faktöre gelince; iç faktör değerlendirmelerde ^{bugüne kadar} şimdi hep ^{faktör oldu.} unutulmuş ama çoktan hakettiği yeri ^{bundan} ~~de~~ sonra alacak. ^{ti.} Gelişen sınıf mücadelesinin güçleri yeniden tanımlanacak, işçisınıfının kendini devrimci bir sınıf olarak ortaya koymaya başlaması ^{artık} ihmal edilemeyecektir. Anti-komünizmin etkisizleşmesinde komünistlerin ve öteki ilerleme güçlerinin iğne ile kuyu kazmaya benzeyen ve yıllar süren çabalarının payı ve belirleyiciliği ~~çok~~ yakın bir zamanda kendini ^{güçlü bir şekilde} kanıtlayacaktır.

Komünistlerin birliği ve yasallığı, kitleselliklerinin anahtarı olacaktır. Komünistlerin politik alandaki etkinliğini ^{hesaplamakta acele edenler} ~~görmek~~ ise ~~5~~ hesaplarının ^{özellikle de etkinliğin 57 yüzdeleriyle ifade edilemeyeceğini} kısa sürede anlayacaklardır.

Yüzde beş

YKP'nin 70. kuruluş yıldönümü kutlamaları için YKP Merkez Komitesi'nin çağrılısı olarak 29 Kasım-6 Aralık tarihleri arasında Atina'da bulunan TBKP Genel Sekreter yardımcısı Osman Sakalsız, 2 Aralık günü YKP MK Politik Büro üyesi Dimitris Karagülle ile bir görüşme yaptı.

Aynı gün YKP'nin 70. kuruluş yılının merkezi kutlama toplantısı, YKP'nin merkezi binası "Halk Evi"nin kongre salonunda yapıldı. Yüzlerce kişi kongre salonunu doldururken, binanın dışında binlerce kişi videodan YKP MK Genel Sekreteri Harilaos Florakis'in konuşmasını aynı anda izliyordu. H. Florakis'in "çağımızın beklentilerine lââık biçimde mücadele edeceğiz. Ümit ettiğimiz olacaktır. 2000 yılının eşiğinde, yeni bir Yunanistan için çağımızın yeni taleplerini, ülkemizin tüm canlı sol ve ilerici güçleriyle birlikte umudun ve ilerlemenin yolunu açarak yaratıcı biçimde yanıtlamalıyız", sözleri komünist hareketin dinamizmini, canlılığını, devrimci yenilenmedeki sonsuz gücünü ifade ediyordu.

TBKP Genel Sekreter yardımcısının da olduğu çok sayıda komünist parti temsilcisinin katıldığı merkezi toplantıda SBKP, AKEL ve Fransız K.P temsilcileri de selamlama konuşması yaptılar. Ünlü Yunanlı şair Yannis Ritsos'un yanı sıra, hükümet partisi PASOK Yürütme Kurulu üyeleri, diğer sol partilerin temsilcileri ve önemli şahsiyetler kutlama toplantısına katıldılar.

Fransız Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi Maksim Gremetse selamlama konuşmasında, Fransız İhtilalinin 200. yıldönümünün kutlandığı bugünlerde, bundan 200 yıl önce ilan edilmiş hakların henüz daha kazanılmamış olduğu gerçeğinin altını çizerek, "bu fırsatla geçen yaz Avrupa Komünist Partilerinin Türkiye hükümetine bir yıldır tutuklu bulunan kardeşlerimiz, komünist liderler Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'nun derhal serbest bırakılması için yaptığımız ortak protesto girişimimizi hatırlatmamak mümkün mü? Evet, özgürlük ve insan hakları sorunu dünyanın her yerinde bizleri derinden etkiliyor. Zafere kadar bu çabalarımızı sürdüreceğiz" sözleri salonda coşkun alkışlarla karşılandı.

Osman Sakalsız 3 Aralık günü YKP MK organı Rizospast is'le bir röportaj yaptı. Aynı gün AKEL Genel Sekreteri Dimitris Hristofias ile Vasiliou-Denktaş görüşmeleri ve Kıbrıs'taki son gelişmeler üzerine bir görüşme yaptı. Aynı gün 4 Aralıkta Selanik'de düzenlenecek olan merkezi kutlama toplantısına katılmak üzere Osman Sakalsız Bulgaristan ve İtalya Komünist Partisi delegasyonlarıyla Selanik'e gitti.

Selanik parti örgütü yöneticileriyle görüşmelerde bulundu. 4 Aralık günü Selanik'deki 70. kuruluş yıldönümü toplantısında YKP MK Politik Büro üyesi Nikos Kaludis konuşma yaptı. Binlerce kişinin katıldığı toplantıda selamlama konuşması yapan Osman Sakalsız, "sizlere Türkiye Birleşik Komünist Partisi adına hitap edebildiğim için ayrıca sevinçliyim" diyerek, iki partinin

birleşmesiyle Türkiye komünist hareketin tarihinde yepyeni bir sayfa açıldığını, ülkenin işçi hareketinin daha da güçlendiğini vurguladı. 16 Kasım 1987'de Sargın ve Kutlu yoldaşların TBKP'yi yasal olarak kurma göreviyle ülkeye dönmelerinden bir yıl sonra büyük olmasa da önemli değişimlerin söz konusu olduğunu, ancak bu gelişmelere bakarak bakarak hayalciliğe kapılmadığını, mücadelenin çetin olduğunu vurguladı. Komünist hareketin legalitesinin kazanılması için mücadelenin, Türkiye'de demokrasinin gelişme tarihinde niteliksel bir adım için mücadele olduğunu vurguladı. YKP'ne, TBKP'ye "Türkiye'deki bütün insan hakları ve demokrasi yandaşlarına gösterdiği enternasyonalist dayanışma nedeniyle teşekkür ederek, "Sargın ve Kutlu yoldaşların girişimine, onların salıverilmelerine ve özgürce politik mücadeleye katılabilmeleri mücadelesine gösterdiğiniz dayanışmayı hiçbir zaman unutmayacağız. Türkiye komünist hareketi ile Yunanistan komünist hareketi arasındaki enternasyonalist bağlar "her safak vakti kalbi Yunanistan'da kurşuna dizilen" Nazım Hikmet'in, "beyaz karanfilli adam Beloyannis'e" adadığı dizelerin gösterdiği gibi, güçlü tarihsel köklere sahiptir. Aynı zamanda ekmeğe, güllere ve özgürlüğe uzanan bizim ellerimizde de yaşıyor ve gelişiyor" dedi.

Bulgaristan ve İtalyan Komünist Partisi temsilcileri de aynı toplantıda selamlama konuşması yaptılar.

TBKP ve diğer partilerin delegasyonları aynı şekilde Selanik'de Ulusal Direnişçiler Örgütünün 47. yıldönümü kutlama toplantısına katıldılar. TBKP Genel Sekreter yardımcısı Selanik belediyelerinin radyo istasyonlarıyla da röportajlar yaptı.

4 Aralık akşamı Atina'ya dönen Osman Sakalsız, YKP'nin düzenlediği, yabancı delegasyonlar, Yunan politik parti temsilcileri ve şahsiyetlerinin katıldığı kokteyle katıldı. Bir dizi girişimlerde bulundu.

5 Aralık günü, Yunan Parlamentosunda TBKP Genel Sekreter yardımcısı hükümet ve muhalefet partilerinden 12 milletvekiliyle bir toplantı yaptı. Yunan milletvekillerine Türkiye'deki politik durum, Sargın-Kutlu davasının gidişatı ve perspektifi üzerine bilgilendirdi. Osman Sakalsız, ülke içinde ve dışındaki dayanışma hareketinin yükseldiğinin altını çizdi. TBKP'nin 10 Aralık BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin yıldönümünde Türkiye'ye dönen sendikal ve toplumsal yaşamdan 9 kişinin dönüşünü desteklediklerini açıkladı.

O. Sakalsız Yunan basınına yaptığı açıklamada şunları söyledi: "TBKP'nin iki lideri Sargın ve Kutlu'nun özgürlüğü için dayanışma hareketine katılan meclisteki tüm politik yelpazeyi temsil eden Yunan parlamenterlerine teşekkür ederim. Davayla ilgili gelişmeler üzerine kendilerini bilgilendirdik,

(3)

görüşlerini aldık.Yunan halkının bizlere gösterdiği dayanışma ve desteğin azalmaksızın ve her biçimde sürdüğünü tespit ettik" dedi.

70. kuruluş yıldönümü toplantıları boyunca İran'daki idamlara karşı,toplantıya katılan çeşitli ülkelerden komünist partileri ortak bir metin imzaladı.

NOT:Osman Sakalsız katıldığı tüm çalışmalara TBKP'nin temsilcisi Alaattin Taş da katıldı.

6 Aralık'ta Bizspastis'de O.Sakalsız'ın Mecliste milletvekili-
likle yaptığı toplantının haberi.

Επιστρέφουν στην Τουρκία για τη δημοκρατία

Ο Οσμάν Σακαλσιζ ενημέρωσε χτες Ελληνες βουλευτές

Στις 10 Δεκέμβρη, την ημέρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που καθιερώθηκε με απόφαση του ΟΗΕ, επιστρέφουν στην Τουρκία εννέα παράγοντες του συνδικαλιστικού και κοινωνικού, γενικότερα, κινήματος, με σκοπό να παλέψουν για τον εκδημοκρατισμό και τις ελευθερίες στην Τουρκία.

Αυτά δήλωσε χτες ο Οσμάν Σακαλσιζ, αναπληρωτής γενικός γραμματέας της ΚΕ του Ενιαίου Κομμουνιστικού Κόμματος Τουρκίας, στους Ελληνες βουλευτές σε αίθουσα του ελληνικού Κοινοβουλίου.

Στη συνάντηση πήραν μέρος οι βουλευτές: Σ. Αναστασάκος, Ι. Ζιγδης, Ρ. Κακλαμανάκη, Γ. Κα-

λογήρου, Στ. Κόρακας, Αν. Κρικέλης, Γ.-Α. Μαγκάκης, Δ. Μαυροδόγλου, Κ. Νάσης, Ηλ. Παπαδόπουλος, Χ. Πρωτοπαππός και ο εκπρόσωπος της ΕΑΡ Κωνσταντινίδης.

Στη συνάντηση ο Οσμάν Σακαλσιζ, ενημέρωσε τους Ελληνες βουλευτές σχετικά με την πολιτική κατάσταση στην Τουρκία και για την πορεία της δικής των Ν. Σαργκίν και Χ. Κουτλού. Ιδιαίτερα επισήμανε την ανάπτυξη του κινήματος αλληλεγγύης που εκδηλώνεται μέσα και έξω από τη χώρα.

Από τη μεριά τους οι Ελληνες βουλευτές τόνισαν ότι θα συνεχίσουν να εκφράζουν την αλληλεγγύη τους στον τούρκικο λαό. Επί-

σης, αντάλλαξαν απόψεις για την κατάσταση στην Τουρκία.

Μετά το τέλος της συνάντησης, ο Οσμάν Σακαλσιζ, έκανε στο «Ρ» την ακόλουθη δήλωση: «Ευχαριστούμε τους βουλευτές που συμμετέχουν στο κίνημα αλληλεγγύης για την απελευθέρωση των δυο ηγετών του Ενιαίου Κομμουνιστικού Κόμματος Τουρκίας, Σαργκίν και Κουτλού. Εκπροσωπούν όλο το πολιτικό φάσμα της Βουλής. Τους ενημερώσαμε για τις εξελίξεις σχετικά με τη δίκη, πήραμε τις απόψεις τους και διαπιστώσαμε ότι η αλληλεγγύη και η συμπαράσταση που μας δείχνει ο ελληνικός λαός είναι αμείωτη και διαρκώς εκδηλώνεται με κάθε τρόπο».

Partinin İdeolojik-Teorik Çalışması

Partinin ideolojik-teorik çalışmalarının "dolaylı" ya da "dolaysız" biçimler altında yürütülebileceği belirtildikten sonra şu soru sorulmalıdır: Kadroları aracılığıyla, değişik güçlerle ortak ideolojik-teorik faaliyetler de yürütebilen, ayrıca bilimsel-akademik ağırlıklı çalışmalardan kendi payına yararlanabilecek olan partinin özgün teorik-ideolojik çalışması nasıl olmalıdır? Özellikle de, partinin teorik alandaki çalışmalarıyla, "çoğulcu" yapılarda partililerin de katkıda bulunduğu bilimsel-akademik ağırlıklı çalışmalar arasındaki ilişkiler nasıl tanımlanmalıdır?

En genel anlamda bilimsel-akademik çalışmalar barıştan, demokrasiden, insanlığın çıkarlarından yemekten yana taraf olabilir ve hiç kuşkusuz olmalıdır. Ayrıca bu çalışmalar ağırlıklı olarak "dünyayı yorumlamayı" değil, "değiştirmeyi" esas alabilir ve gene kuşkusuz olmalıdır. Bununla birlikte, bu çalışmalar doğrudan doğruya, bilfiil, dünyayı değiştirmeyi amaçlayan siyasal bir partinin örgütlü çalışmalarıyla özdeşleşir. Birinci alan "taraf" olmayı gerektirmekle birlikte, göreceli bağımsızlık isteyen, çok daha geniş, çok daha eleştirel, çok daha "cesur" bakış açısının sorunu olduğu bir alandır. İkinci alan, yani bilimsel sosyalist bir siyasal partinin teorik-ideolojik çalışmaları ise, amaca daha fazla yönelmeyi, teoriyle pratiğin ilişkisini sadece kurmayı gerektiren ve bu yönde de özgül olmak ve araçları içeren bir alandır. Bu iki alanın özdeş kabul edilmesine yol açan her türlü bulanıklık bizi yanlış beklentilere itebilecek, çalışmaların her iki alanda da verimsiz kalmasına neden olabilecektir. Oysa bu iki alan arasındaki etkileşimin geliştirilmesi her bakımdan yararlı sonuçlar üretebilecektir. İlişki doğru kurulduğu takdirde, parti kendisini bilimsel-akademik alandaki her çalışmaya "damgasını vurmakla" ya da onu yönlendirmekle yufkulu saymayacak, kimi gereksiz endişe ve beklentilerden kurtulacak ve ayrıca bu alanda yeterli sonuçlardan da yararlanabilmenin yollarını bulabilecektir. Öte yandan, her katandırabilecek, bu çalışmaları yürütenleri partinin etkinlik yörüngesine derece derece yakınlıklaştıracaktır.

Bir siyasal partinin ideolojik-politik-teorik çalışmasının odaklanması gereken noktada çalışmanın en somut ürünü olan parti programıdır. Program partinin kimliğinin, toplumun bugün ve yarınına ilişkin alternatif çözümlerinin, stratejik amaç ve hedeflerinin, toplumu dönüştürme anlayışının ifadesi; içinde yaşanan toplumun köklü bir eleştirisi, Bilimsel sosyalist teoriye dayalı bir belge olarak da, günümüzde teorinin ulaştığı düzeyi en iyi bir biçimde yansıtmak, teoriye kendi çapında katkıda bulunmak zorundadır. Teorinin kavranmasına ve geliştirilmesine yönelik bir faaliyet olmadan programın, programatik platformun daha da geliştirilmesinden, yetkinleştirilmesinden söz edilemez. Programın yaşama geçirilmesi, test edilmesi, savunulması, teorik ve politik dayanaklarının güçlendirilmesi, kısacası kesintisiz bir uğraşla, doğruluğunun göreceli oluşu daima dikkate alınarak, yetkinleştirilmesi de ideolojik çalışmanın başta gelen amacı olmalıdır.

Programın, bilimsel sosyalist teorinin günümüzde hem evrensel hem de ulusal ölçekte ulaştığı düzeyi yansıtan, kendi payına ulusal ölçeklerden yola çıkarak evrensele de katkıda bulunan, partinin eylemini günümüzün sorunları üzerinde yoğunlaştıran, günümüzün sorunlarıyla ilerdeki perspektifler arasındaki bağı da diyalektik bir biçimde kurabilen bir belge olarak kavranması ve gereken yeri alamaması, onu klasiklerin, geleneksel ilkelerin basit bir tekrarı haline getirebilir. Zaten böyle bir durumda bilimsel-akademik ağırlıklı çalışmalarla, partinin özgün teorik-ideolojik çalışmaları arasındaki ilişkileri-sınırları belirlemek bir kez daha zorlaşır. Programa gereken değeri vermemek, her iki alandaki çalışmaları bilerek ya da bilmeyerek özdeş sayma, birlikte getirir.

5-11-1982

Program, aynı zamanda, günümüz ve ülkemiz düzleminde burjuva dünya görüşüyle, işçi sınıfının dünya görüşü arasındaki en temelli ayrım çizgisi, partinin burjuva ideolojisiyle mücadelesinde en önde gelen silahlı olmak durumundadır. Dolayısıyla partinin özgün ideolojik mücadelesi, programdan yola çıkılarak, burjuva ideolojisiyle işçi sınıfı ideolojisi arasındaki ayrım çizgilerinin korunması ve güncel ideolojik mücadele hedeflerinin belirlenmesi ve savunulmasıyla yapılabilir. Burjuva ideolojisiyle aradaki ayrım çizgilerinin o aşamada nasıl tanımlanması gerektiğine ilişkin en önemli belge, hiç kuşkusuz, programdır. Kısacası programın yetkinleştirilmesine, partinin teorik-ideolojik-politik platformunun geliştirilmesine yönelik kesintisiz çabalar

İşin aynı zamanda, partinin ideolojik mücadelesinin yatkınlaştırılmasını da bir anlamda kapsar.

Partinin ideolojik-teorik-politik çalışması ve mücadelesi, bu çalışmalarla özel olarak görevlendirilmiş kadroları içerse bile, seçkin bir birimin çalışmasına ya da mücadelesine indirgenemez. Parti ideolojik-teorik-politik çalışmasını bütün birimleriyle birlikte, kolektif temelde yürütebilmelidir.

Başkaları bu ideal bir durumdur; pratikte her birimden aynı düzeyde çalışma beklenemez. Ancak bu idealizasyon özellikle her birimden "pure" teorik çalışma beklememiz durumunda söz konusudur; bu tım partinin kolektif bir ideolojik-politik çalışma yürütmesini, her birimin partinin ideolojik-politik platformunu yaşam bulması ve geliştirilmesine çok yönlü katkıda bulunması şeklinde anlayabilmeliyiz. (Bu saptama, bir bakıma kadroların ulaşması gereken düzeyi ya da partinin üye kazanmaya ilişkin ölçütlerini de işaret etmektedir.) Her birim, öncelikle parti programını kendi çalışma alanında yaşama geçirebilmeli, pratikte aynıyıp geliştirebilmek için olanakların yeterli olduğunu sağlamalıdır. Daha sonra da kendi deneylerinden, kendi kitle bağlarının, kitle çalışmasından sonuçlar çıkartabilmeli ve bunları tım partinin hizmetinde kullanabilmelidir. Ardından, partinin ideolojik-politik (programatik) platformunu daha da geliştirebilmesi için sürecek olan kolektif çabaya katkıda bulunabilmelidir. Başkası, hangi meslek kökenli olursa olsunlar, tım üyeler partinin programına temel olan görüşleri bilebilmeli, teorik alandaki gelişmeleri istemeye istek ve yatkınlık gösterebilmeli, yaratıcı-arastırıcı-tartışmacı ve girişimci olabilmelidir.

Partinin tım birimleri ideolojik-politik çalışma içinde olmazsa, bunun sonucu bu alandaki çalışmanın yalnızca "tepe" kadrolara ya da "uzman"lara bırakılmasıdır ki, böyle yapıldığı takdirde partinin potansiyelinden yararlanılmaması olur; bu durumda verilen parti programının yaşama geçirilmesi bile güçtür. Her partili birey tım her birim de kolektif olarak kendi başına düşünebilmeli, partideki düşünce akımıyla "yukarıdan aşağıya" olmalıdır, iki yönlü bir etkileşim sağlanabilmelidir. Partinin programatik platformunu kendi alanında yeniden üretebilen her birim, kendi alanında "tepenin talimatları" sonucunda değil, kendine ait "başarı" sağlayabilmelidir. Her birim, girişimlerinin (bunların) toplayabilmelidir; kendi deneylerinin tım kolektif edilebileceğini görebilmelidir. Böylece bir partinin "başarı" kazanmasının tek yolu "talimatları harfiyen uygulama" ya da "tepelere ulaşma" olarak görülmeli gibi yanlış anlayışların da önüne geçilebilir. Ancak bunlar yapılabildiği takdirde "aslında parti üyeliğidir" diyebilmek olanaklı duruma gelebilir.

"Tepe" ile "taban" arasındaki iletişim tek yönlü olduğu sürece ve "taban"a bırakılan hareket alanı yalnızca "tepe"nin söylediklerini uygulamak olduğu takdirde, her birimin ideolojik-politik çalışma içinde olmasına yönelik tatmin edici sonuçlar elde edilemez. Her birim, her bireyin ideolojik-politik alandaki çalışmasına, gözetim ve değer verilmesi, araştırıcılık özendirilmesi, araştırma için yöntem ve malzeme sunulabilmesi, yaratıcılık cesaretlendirilmesi, olası yanlışlara hoşgörüyle yaklaşılması, yaratıcı çabaların olumlu sonuçları sergilenmesi, tartışmacılık bastırılması, verimli alanlara yönlendirilmesi ve girişimcilik teşvik görmelidir.

İdeolojik çalışmalara özel olarak yatkınlık österenlerin oluşturduğu birimlerde yürütülen çalışmaların amacı da esas olarak daha önce söylenenlerin aynıdır. Ancak bu kez tartışmacı-yaratıcı-tartışmacı-girişimci özelliklerini daha fazla geliştirebilmeli, daha fazla zaman ayırabilen kadrolar tarafından yürütülen çalışmalar söz konusudur.

Böyle kadroların araştırma, eğitim ve yayın faaliyetini de birinci derecede yürüten kadrolar olması beklenir. Çünkü bu çalışmalar bir bakıma uzmanlık çalışmalarıdır. Dolayısıyla ideolojik çalışmalarda görevli kadroların "uzmanlık" özelliklerinin geliştirilmesi, eldeki kadroların gerçekçi bir biçimde gözden geçirilerek ihtisas-

alanlarda, en yetkin, en hevesli olabilecekleri alanlarda görev-
lendirilmeleri yararlı olacaktır.

İdeolojik mücadeleyle, ideolojik çalışmanın özdeşleştiği, mızrağın sivri ucunun
çesitli sol gruplara ya da sağ ve sol sapma lara yöneltildiği koşullarda, partinin
ideolojik-politik çalışmalarını yürütenlerin ifm görüşlerinin partiyi bağlayan
bir biçimde algılanması tehlikesi vardır. Özellikle bu koşullarda bilimsel-akade-
mik çalışmalarla, partinin ideolojik-teorik, politik çalışmaları arasındaki sınır-
ların çizilmesi zorlaşmaktadır.

Bu tür bilimsel-akademik-teorik düzeydeki çalışmalar ile partinin teorik-ideolo-
jik-politik çalışmaları arasında bir etkileşim, içiçe geçmeler olacaktır; kesin sınırlar
çizmek olanaklı ve doğru olmayabilir. Zaten böylesine içiçe geçmeler olma-
saydı, partinin bilim, kültür ve sanat alanlarının vasisi gibi görülmesi şeklindeki
yanlış anlayışlar da zemin bulmazdı. Ancak herşeye karşın ağırlık merkezlerinin
doğru bir biçimde saptanabilmesi gerekir.

Özdeşleşmeyi ortadan kaldıracabilecek şeylerden birisi ideolojik mücadelenin yö-
nünü değiştirmek, eskisi gibi ideolojik mücadeleyi ideolojik alandaki çalışmanın
tek biçimi olarak algılamamaktır. Diğer ise, partinin ideolojik-politik çalışma-
larına katılanların çeşitli bilimsel, kültürel ve teorik konularda bireysel görüş-
lere sahip olacaklarının kabul görmesidir. Onların bireysel görüş ve çalışmaları
partiyi bağlamamalıdır; çünkü parti "saf" bir bilim-kültür kuruluşu değildir.
Aynı şekilde onlar da görüş ve araştırmalarını sergilemek için, tartışmaya açmak
için, bunların 'parti görüşü' düzeyine yükselmesini beklememek zorundadır; çünkü
parti her konuda bağlayıcı görüş sahibi olmak zorunda değildir.

lerin

Günümüzde kimi aydınların teorik çalışmalarının parti/dışına düşmesinde, partile-
rin, deyim yerindeyse, bilim, kültür ve sanat adam ve kuruluşlarına "rakip" duruma
gelmiş bir biçimde algılanmasının rolü vardır.

Partinin böylesine yanlış bir biçimde algılanmasının önlenmesi salt yöneticilerin
maharetine bağlı değildir. Yöneticiler geniş açıyla bakabilirler, hoşgörülü yakla-
şabilirler ve "hareket alanının sınırlarını" geniş tutabilirler; bunlar belirli
yararlar da sağlayabilir. Ancak sorun bütün bir ideolojik-politik çalışma alanı-
nın bu anlayışla (ve bu anlayışı geliştirecek bir biçimde) yeni baştan örgütlen-
mesi, yanlışın yerini doğrunun alması ve yanlış anlayışların giderek aşılmasıdır.
Parti, bilimsel-teorik çalışmaların yürütüleceği bağımsız-çoğulcu yapıların yara-
tılmasına katkıda bulunduğu, "dolaylı" ideolojik çalışma alanlarındaki çalışmalara
katıldığı ölçüde çalışmalar meyva verecektir. Partinin ideolojik-teorik-politi-
k alandaki çalışmaları ise a) Kollektif bir temele oturarak b) Teorik çalışmalara
rın partinin genel platformuna temel olacak yönde geliştirilmesiyle c) yukarıda
sözü edilen çalışmalarla etkileşim içinde, kendini siyasal iktidar alternatifi
olarak gören bir mücadele örgütünün çalışması olarak şekillenecektir.

Örnek vermek gerekirse, sözelimi programda diyalog ve işbirliği kapsamında ele
alınmış olan çeşitli siyasal akımlara ilişkin olarak çeşitli bilimsel araştır-
malar yapılmış, yazılar yazılmıştır. Bu tür araştırmalar bizim diyalog ve işbirliği
politikamızı geliştirebilmemiz için yardımcı olacaktır. Bunların, bizim araştırma,
deney, çözüm ve amaçlarımız dikkate alınarak değerlendirilmesi, kısa ve uzun erim-
li politikalarımızın yetkinleştirilmesine olanak tanıyacaktır. Sözü edilen konuda
araştırma yapanlar kendi bilimsel sorumluluk anlayışlarına uygun olarak davranmak
durumundadırlar. Biz ise bütün bunları ideolojik-politik sorumluluğumuza uygun bir
biçimde yorumlamak ve bir mücadele örgütü olarak gerekli politikaları geliştirmek
durumundayız. Bizim politikalarımız ve politikalarımıza esas olan görüşlerimizle
bilim adamlarının, araştırmacıların görüşlerinin yakınlık göstermesi elbette önem-
lidir. Ama bu yakınlık ne bilim adamlarının görüşlerinin doğruluğunun kanıtıdır, ne
de bizim politikalarımızın. Aynı şekilde arada farklılık olması durumunda da, orta-
da kimin yanlışlığının kanıtı bulunmayabilir. Bununla birlikte her durumda bir
etkileşim söz konusudur.

Partinin ideolojik-teorik-politik çalışmaları görevli birimlerinin çalışmaları, bir "bilim kurumu" kimliğine bürünmeli, daimi esbû edilen etkileşim, yararlanma ve ideolojik-politik ağırlıklı çalışmalar yapan bir birim olarak düşünülmelidir. Çalışma ve tartışma konuları, daha önce de belirtildiği gibi, program dayanaklı ve program platformunu geliştirecek, programın kabul görmesi ve uygulanması için gerekli olacak bir biçimde seçilmelidir.

İnsani-Kültürel Çalışma İlişkisi

Bu noktada özellikle şu soruyu sormak gerekiyor: Biz nasıl kadrolara sahip olmak istiyoruz?

Bu soruya sorunun yanıtını iki nokta üzerinde yoğunlaşarak bulabiliriz. Bunlardan birincisi "ideolojik-politik" nitelikler, ikincisi ise "insani-kültürel" niteliklerdir. Bir partinin başarısı kadrolarının her iki yünden de olumlu nitelik sahibi olmasına bağlıdır.

"İnsani-kültürel" nitelikler dersen, örneğin kadroların çok yönlü, kişilikli, kendi başına düşünebilen, demokrat, yaşamla bağları güçlü, kompleks ve zaaflarından olabileceğine arınmış, yaratıcı, mesleğinde başarılı, dürüst, açıksozlu, çalışkan, hoşgörülü, yönetici ve lider, militan, özverili, cesur, disiplinli vb. gibi niteliklere sahip olmalarını anlıyoruz.

Bu niteliklerin ortaya çıkmasında her insanın 'kumaşı' kadar, 'parti içi kültür'ün de rolü vardır. Bu kültür, geçmiş kültür mirasının ve günümüzün dinamik kültürünün en olumlu öğeleriyle bezemek durumunda olan sosyalist kültürün gelişimi ve benimsenmesiyle, onun yanı sıra parti içi gelenek, anlayış, alışkanlık, ya da "terbiye" ve çalışma tarzıyla oluşur; parti içi yaşam ve iletişim ile serpilir. Ve bir bakıma da partinin ayırtedici özelliklerinden birisi haline gelir. (Hatta zaman zaman parti "kannoyu" tarafından, bu kültürün korunması ile partinin kitleselleşmesi birbirini dışlayan şeyler olarak görülür; parti bir politik mücadele örgütü olarak değil, aynı kültürü paylaşan insanlar topluluğu olarak algılanır, kültürel değerlerin korunması endişesi öne çıkar.)

Zaman zaman kitleselleşmeyle bağdaşmaz gibi görünsün de kadroların "insani-kültürel" nitelikleri geliştirilmek zorundadır. Eğer kadroların "tornadan çıkmış" gibi olmasının gerektiği gerçeğini dikkate alırsak, ortada kitleselleşme ile çelişen bir durum da yoktur. Dolayısıyla, bir yandan kadroların yukarıda sayılan özelliklere sahip olması için çalışılırken, diğer yandan insanların özelliklerinin farklı olabileceği, kültürel gelişmenin dinamikliği dikkate alınarak, farklılıkların bir zenginlik haline getirilmesinin yolları aranmalıdır. Tüm kademelerin baskılayıcı, zorlayıcı olmaktan çok yönlendirici-geliştirici bir anlayışı benimsemesi, sabırlı, anlayışlı ve hoşgörülü çabası, günümüzdeki kültürel gelişimin yönünü izleyebilme yeteneği bizi bu sonuca ulaştırabilecektir.

Böyle bir kültürel gelişme bakımından eski kadroların genç-yeni kadrolara, genç ve yenilerin de eskilere öğretebileceği şeyler vardır. Olumlu gelenekler ancak böyle bir etkileşim ile aktarılabilir, çağını doldurmuş anlayışlar da böyle bir etkileşim ile aşılabilir. Böylelikle parti ne tutucu bir "kast" haline dönüşebilir, ne de olumlu gelenek ve anlayışlarından kopabilir. Bu alışveriş ve etkileşim için tüm kapılar açık tutulmalı ve etkileşim, karşılıklı hoşgörü ortamında, kendi doğal sürecinde gerçekleşmelidir.

Bir başka olanak da kadroların her türlü ulusal ve uluslararası kültürel faaliyete etkin bir biçimde katılmasıdır. Hiçbir kültürel ve sanatsal faaliyet küçümsenmemeli, kadrolara yabancı kılınmamalıdır. Partililer her türlü kültür ve sanat faaliyetinin örgütlenmesinde, sanat ve kültür alanının kendi çeşitliliği ve zenginliği içinde gelişmesinde yardımcı olmalıdır. (Kuşkusuz partililer de bu zenginliğin ve çeşitliliğin bir parçası haline gelmelidir ve partinin hiçbir müdahalesi söz konusu olmamalıdır.) Kültürün çok yönlü gelişimi ve parti kadrolarının bu gelişimi paylaşabilmesi onların bakış açılarını geliştirecek, yaşamla olan bağlarını güçlendirecek, istenilen niteliklere ulaşmalarına yardımcı olabilecektir.

Kadroların "ideolojik-politik" niteliklerinin geliştirilmesi açısından bakıldığında, daha önce parti birimleri bazında söylemiş olanlar akla geliyor. Tekrarlayacak olursak, parti programını kavramış ve kendi alanında parti politikalarına yeniden dönebilecek, partinin ideolojik-politik platformunun gelişimine katkıda bulunabilecek, diğer niteliklere sahip, politik bakımdan esnek, davranış ve görüşlerinde ilkeli ve tutarlı, tartışmacı, araştırmacı, yaratıcı, örgütleyici, birleştirici, planlayıcı, girişimci, politik yaşamda etkin ve ağırlıklı kadroların yetiştirilmesi hedeflenmelidir.

Bu hedefe ulaşabilecek bir eğitim sorusudur. Ancak nasıl bir eğitim bu hedefe ulaşmanın en etkili aracı olabilir? Bu konuda şunlar söylenebilir:

i. Partinin bir mücadele örgütü, siyasal bir örgüt olduğu dikkate alınarak, eğitim alanları gerçekçi bir biçimde saptanmalıdır. Eğitimin yanlış kavrayışlarımız sonucunda "uçsuz-bucaksız" bir zeminde yürür görünmesine engel olunmalıdır. Politik ve ideolojik mücadele hedeflerimiz neyse, araçlarımız nelerden oluşuyorsa ve nasıl kadrolara sahip olmak istiyorsak, bunlara uygun düşecek bir eğitim anlayışı- nın benimsenmesi doğaldır.

ii. İstilen tüm birimlerin ideolojik-politik çalışma yürütme yeteneğine sahip olmasıdır. Eğitim "tepede" yürüten ideolojik çalışmaların "aşağı"ya benimsenmesi- nin bir aracı olmalıdır. Kollektif ideolojik çalışmaya bir hazırlık, ona yardım- dıncı bir öğe olarak ele alınmalıdır. Başka deyişle, eğitimde özel bir birime ge- rek duyulması ideolojik çalışmaları daraltan, "uniform"laştıran bir rol oynamama- dır.

İdeal durum partinin programatik platformunun sürekli ve kesintisiz bir ideolo- jik çalışma sonucunda, tüm birimlerin katkısıyla ortaya çıkmasıdır. Böyle bir durumda programın ve programa temel olan görüşlerin kadrolara yeniden öğretilmesi diye bir sorun unanı boylu karşımıza çıkmayacaktır. Yeni kazanılan kadrolar da eski kadrolar tarafından bu çalışmalara süratle çekilebilirler.

iii. Eğitimin asıl işlevi kadrolara formasyon kazandırmak ve onları yöntemsel yönden teçhiz etmek olmalıdır. Eğitimciler sahip oldukları birikimi enformasyon aktarmakta, formasyon ve yöntem bilgisi kazandırmakta kullanmalıdırlar. Bilinen deyişle "balık sunmak değil, balık tutmayı öğretmek" amaçlanmalıdır.

Formasyon deyince, marksizm konusunda asgari bir bilgiye sahip olmak, düşünce ufğunu geliştirmek, araştırmacılık için asgari bir birikim, ~~deneyler~~ deneyleri genelleştirebil- me becerisi, parti programına vakıf olması anlaşılmalıdır. Kadroların düşünme, araş- tırma, izleme, planlama, tartışma gibi konularda yöntem bilgisine sahip olmaları, birincil olanla ikincil (tâli) olanı ayırtdebilmeleri, çalışmalarını belirli alan- larla odaklayabilme yeteneğini geliştirir durumda olabilmeleri, politika geliştirme- nin yol, araç ve yöntemlerini bilmeleri onları kollektif ideolojik-politik çalış- maya çekmenin önemli bir öğesidir. Gene kadroların enformasyon yönünden bilgi sa- hibi olmaları, onların ideolojik-politik çalışmaya ilgilerini artıracak bir başka öğedir. Bu enformasyon partinin ilgili birimleri tarafından sağlanmak durumdadır. Ancak kuşkusuz kadroların hangi enformasyona nasıl ulaşabileceğini bilebilmesi ve kendi olanaklarıyla izleyebilmesi arzu edilir bir şeydir.

iv. Eğitimcilerin (ya da yöneticilerin) bir başka işlevi de, kendi görüşlerini empo- ze etmekten kaçınarak, olabildiğince ortak sonuçlara varabilecek bir biçimde tartışmalar düzenlemeleridir. Eğer maharetle düzenlenebilirse tartışmalar eğitim bakımından son derece yararlı sonuçlar verebilecektir.

v. "Dolaylı" ideolojik çalışma alanları, bilim ve kültürle ilişkin çeşitli yapılar ve çeşitli meslek örgütleri de kadroların eğitimi açısından değerlendirilmelidir. Bu yapılardaki faaliyetin o yapıların nitelikleriyle sınırlı olacağı, yapıların işlev ve niteliklerinin özenle gözetilmesi gerektiği ve bunların kesinlikle zor- lanmayacağı açıktır. Bununla birlikte, sınırlı bir ölçekte de olsa, o yapıların bünye- sindeki çalışmalar, o yapıdaki diğer bireylerin yanında bizim kadrolarımız için de yararlı olacaktır. Gerçekte hemen hemen her birim kendi alanında bu tür çalışmalar örgütlenmesine yardımcı olabilir ve bunun sonuçlarından da yararlanabilir. Bir başka bir sendikada, sendikanın işlev ve niteliklerini zorlamaksızın yürütülebilecek eğitim ve kültür faaliyeti parti kadroları bakımından da yararlı olacaktır.

Oya BAYDAR

Yeniden izleme "MUTR" dökümleri

Yıllarca önce, Bizim Radyo'da, Türkçe'yi Türkiye ağız ve telaffuzuyla konuşan spikerlerin çalışması gerektiğini söylediğim zaman, bir "Sekreter"^{arkadaş} gözlerini dehşetle ~~avut~~ açarak, "Sen böyle eleştiriler yaparsan yükselemezsin" demişti. Sonraları, bu söz üzerinde uzun uzun düşündüm. Belki de hakettiğinden çok daha fazla önem verdim bu söze. Hiç unutmadım. Çünkü bir "komünistlik" anlayışını, bir Parti kavramını, yaşam felsefesi haline gelmiş bir davranış normunu, bir insan tipini yansıtıyor, somutluyor, özetliyordu. Şimdi düşünüyorum da, aslında gerçekten iyi niyetli ve temiz bir arkadaştı beni uyarmaya çalışan "Sekreter". Korumak istediği bendim. Bana, özgürlüğün sınırlarını hatırlatıyor; kendimi harcamamamı, bürokratik hiyerarşide tırmanmanın yollarından en önemlisinin "Büyüklerimiz ne eylerse iyi eyler. Yaptıklarında bir hikmet vardır" anlayışı^{konformizm ve susmak} olduğunu övütlüyordu. ^{ve "yükselenmiş"} Şimdi, yıllar önceki uyarılarına^{ve} övütlerine uymamış^{ve} olmayı hayatımın ^{doğru} ~~sağlıklı~~ davranışlarından biri saydığım "Sekreter" arkadaşım, bazı dergilerde, eleştirinin, yeni düşüncenin, farklı düşüncelerin faziletleri ve gerekliliği üzerine yazılar yazıyor. İki yüzlülük etmiş olmamak için "zevkle okuyorum" demeyim, ama gerçekten de düşünerek; insan üzerine, insanın düşüncesi, inancı, değişimleri ve siyasal varlık insanla birey insan ilişkisi üzerine uzun uzun düşünerek okuyorum yazdıklarını.

X X X

Öyle yıllar önce falan değil, sadece iki yıl önce^{önemli}, bir toplantıda, Parti'de değişik ve farklı düşüncelerin varlığından, olması gerektiğinden, bununla da yetinmeyip, azınlıkta olan düşüncelerin çoğunluk sağlamasının koşullarının oluşması, yani parti içi demokrasi gereğinden söz eden bir konuşmacı, ^{önemli} ~~konuşmacı~~ "bütün salon tarafından" ^{değilse de} ~~katılanların~~ katılanların^{önemli} bir bölümü tarafından elden gelse ve ortama uysa, ^{yaka paça} ~~salondan~~ salondan çıkarılacaktı neredeyse. Bugün, artık klişeleştirdiğimiz ve her yerde tekrarlar olduğumuz düşünceleri dile getirdiği için, o gün, en yetkililer ve en sorumluların "hiç hoşuma gitmedi", "yanlış yaptın" vs. ile karışık zılgıtlarına hedef ~~sağduyu~~ olmuştu.

geçti
Aradan iki yıl geçmedi; o gün, o toplantıda dile getirilen ve "çizmeyi aşmak", "sabrı taşkırmak" olarak nitelenen düşünceler, ~~hizmet~~ eleştirenlerin tümü tarafından kabul edilir, öfkelenenlerin büyük bölümü tarafından dile getirilir oldu.

X X X

Bir başka "resmî", "temsili" vede önemli toplantıda, Parti içi yaşamave sunulan ideolojik-politik hatta ilişkin eleştirilere karşı, çok genç, çok ateşli bir arkadaş, büyük bir öfke ile, "Unutmayalım ki, eğer burada eleştirabiliyorsak bize bu hakkı yukardan verdiler. ~~Bu kadar~~ ^{Bu kadar} bir demokrasiye bizim ihtiyacımız yoktur. Boyumuzu aşmayalım, dilimizi kısıalım" diye konuştu. Şimdi ne düşünüyor, ne yapıyor bilmiyorum. Ama o günkü düşüncelerini koruyorsa ^{ve o günkü düşüncelerini savunma cesaretini bugün} en azından rüzgârlara göre dönmediği, yanlış da bulsam, düşüncelerini koruma cesaretine ^{göstere} sahip olduğu için saygı değer olduğuna inanıyorum.

X X X

Örnekler yüzlerle, hatta binlerle uzatılabilir. İlk aklıma gelenleri, seçme yapmadan sıraladım. Şimdi bu yüzlerle, binlerle örneğin; yaşadıklarımızın ve her gün yakın siyasal çevremizde karşılaştıklarımızın ister istemez gündeme getirdiği kimi soruları açıkça sormak istiyorum; ^{bu soruları} ve "Hepimiz kendimize sormalıyız" diyorum.

Acaba gerçekten değiştik mi?

Değişmek, gelişmek, diyalektik bir gelişme süreci içinde ileriye doğru yürümek ve kendimizi ilerletmek güzel. Değiştiğimizi söylüyoruz. Değiştiğimizi ilan ediyor; bir yıl, iki yıl, beş yıl önce inandığımız, savunduğumuz, söylediğimiz, yazdığımız şeylerle kökten çelişen, çatışan söyler söylüyor ve savunuyoruz. ~~İkixxx~~ Birkaç yıl önce en basit bir eleştiriden dehşete kapılan "Sekreter" arkadaşım, yaratıcı, yeni, eleştirel, özgür bakışların gerekliliği üzerine yazılar yazıyor. Yönetimden farklı düşünceleri, hele de bunların dile getirilmesini Komünizmin, Partinin, davanın yüce çıkarlarına aykırı bulan yönetici arkadaşlar, farklı düşüncelerin öneminden, saygınlığından sözediyor. Dün, Sovyetler Birliği tarihinin, sosyalist sistemin, 70 yılın uygulamalarının "S"sinin ucu hakkında, değil eleştiri, soru sormak bile neredeyse "kâfirlik" sayılırken, bugün -tabii SBKP'deki gelişmelerin ve örneklerin çerçevesinde kalmak koşuluyla- en ağır eleştiriler ve "veryansın ~~etmek~~ etmek" bir komünist bilinç kıstası haline gelebiliyor. Hele bir Stalin ve Stalinizm var ki, vur abalıya! Değişiyoruz. Gerçekten değişiyor mu-

~~gibi~~ yur?

neden bu kadar "eski" tarz oldularını düşünürüm.

Geçende bir yazı okudum. Yeni bir derginin yayın hayatına başladığını haber veren "Çıkarken" yazısı... Yeni düşünce ve yaklaşım tarzının sözcüsü ve forumu olmayı amaçlayan derginin çıkış yazısının neden bu kadar "eski" ve alışılmış tarz olduğunu düşündüm ve buldum. Yazı, birkaç yıldan bu yana Sovyetler Birliği'nde dile getirilen, yayınlanan ve en önemli sözcüsünü ~~xxx~~ SBKP MK Genel Sekreteri Gorbaçov' da bulan fikirlerin Gorbaçov'dan bol alıntılı bir aktarımıydı. Sayfaları çevirmeyi sürdürdüm. Karşıma "Yeni Yaklaşımlar"a ilişkin bir yazı daha çıktı. Ne üslubu nede içeriğiyle yaratıcı bir arayışın ürünü olmayan, ^{ama} belki -ve mutlaka-"yeni"yi arayan, olumlu bir çabayla yeni bir anlayışa yönelmeye çalışan bu yazının, amacına neden ulaşamadığını, neden küçük de olsa bir yaratıcılık, bir yeni fikir kıvılcımı taşımadığını düşünürken, bir cümle takıldı gözüm. "Bizler, eskiden dünyayı bu şekilde görmezdik" deniyordu. Ardındaki dört satırlık paragrafta beş defa "yeni" sözcüğü kullanılmıştı. Ve daha sonraki paragrafların tümünde "eski tarz yaklaşım" sözcükleri yer alıyor ve "eski tarz yaklaşım" yeriliyordu.

Söylenenler çok farklı gibi görünse de, bu yazıları "eski" kılan, aktarmacılıkları, şablonculukları, Brejnev alıntılarının yerine Gorbaçov alıntılarının geçmiş olmasıydı. Bu yazıları ve bu zihniyeti, kullana kullana artık ^{nereye} eskittiğimiz "yeni düşünce"nin tam da zıddı kılan, ~~uzaklık~~ "eskiden dünyayı bu şekilde görmezken" şimdi birden nasıl bir mucize ile veya gökten inen nasıl bir "vahî" ile böyle görmeye başladığımız üzerinde, gerek hareket olarak, gerekse kişi kişi, hesabını vere vere, tartışa tartışa düşünmemiş olmamızdı. Ve işte bu yüzden, kısa süre önce ateşli biçimde inandığımız, kıran kırana savunduğumuz, karşıtını savunana "hain" demesek bile "kafası karışık yaramaz adam" ilan ettiğimiz görüşlerin tam tersini, bugün yeni düşünce adına, yine aynı ateşlilikle savunurken, bir türlü yenileşemiyorduk.

Hepimiz, cesaretle ve açıklıkla kendi kendimize şu soruyu soralım: "Sosyalizmde (yaşayan sosyalizm, sosyalist ülkeler anlamında kullanıyorum) aksayan birşeyler olduğunu; Parti'nin toplumdaki gelişmeyi, ^{ilerletmek bir yarı} yaratıcı ve özgür düşünceyi engellediğini; 1930'lardan sonra teorinin gelişmediğini, hatta sosyalizm adına cinayetler işlendiğini Gorbaçov ve SBKP söylemeden düşündük mü, düşünebilir miydik, düşünsek söyleyebilir miydik?" Bir başka soru daha: "Buharin, Zinoviev, Radek ve diğerleri, ölümlerinin üzerinden yarım yüzyıl geçtikten sonra resmen aklanana kadar sadece Sovyetlerin değil hepimizin hainleri ~~değil~~

ter miydi

Geçende yeni düşünce tarzının forumu olmayı amaçlayan bir dergi çıktı. Neden bu kadar "eski" tarz oldularını düşünürüm.

değiller miydi? Orada, yukarda aklanmasalardı, ^{peki çoğumuz} ~~herinin~~ için daha halâ "hain"ler olmayı sürdürmeyecekler miydi? Ve Buharin'lerin tarihsel kaderlerine bugün yanan ve onları devrim kurbanları olarak görmeye yatkınlaşan bizler, Troçki için henüz yüksek sesle konuşmuyorsak, bunun nedeni henüz resmî aklanmanın gelmemiş olması değil mi?" Nihayet son bir soru: "Dün doğru bildiklerimizin tam ~~ama~~ ^{tersi olan} yeni "doğru"larla karşıkarşıya geldiğimizde, tıpkı eski doğruları nasıl eleştirisiz kabullenmişsek, şimdi kendi doğrularımızı aramak yerine, hazırlop yeni doğruları da eleştirisiz kabullenecek ve bu kabulün konformizmine gömülüp, ~~xxxxxxx~~ bu defa da yeni düşünce adına eski tarzda devam mı edeceğiz?"

kullanılanlar mı?
Ben bu soruları soruyorum kendi kendime. Hepimiz soralım diyoruz, özellikle de şimdi "yeni düşünce"lerin en ateşli savunucusu olan arkadaşlarımız, ~~xxxxxxx~~ eski şablonların yerine yeni şablonlar ~~kullanıyoruz~~, hepimiz bu konuda hesaplaşmalıyız kendi kendimizle. Hesaplaşmalıyız ve görmeliyiz ki, bütün iyi niyetimize ve gayretimize rağmen değişmiş ve yenileşmiş değiliz henüz.

Emirle düşünülüyor

Bugün, dünya sosyalizminin en büyük ihtiyaçlarından birinin gerçekten yaratıcı, özgün düşünce; teorideki tıkanıklığı aşma olduğunu kabul etmeyen yok. Marksizm çerçevesinde kalıp da teoriyi geliştirici yaratıcılık pırıltıları taşıyan düşünce ürünleri, itiraf etmesi zor da olsa, resmî partilerin, ^{resmî ideolojinin} dünya komünist partilerinin ortak hatlarının içinden ve çevresinden pek çıkmadı. Çevrenin kuşatılmış olmasından da kaynaklanan, farklı düşüncelerden çekinen bir birlik anlayışı veya görüntüsü adına resmî ideolojinin şablonlarına uymayan tüm düşünceler ve onların taşıyıcıları ^{Resmî ideolojinin dışında ama} torpelandi. Sosyalizm ve Marksizm çerçevesi içinde geliştirilen yaratıcı düşünceler ise, şablonlara uymadıkları için lanetlendi. Sonuç teoride gerileme, donukluk, hayattan kopma ve yukardan indirilen politikalara göre ideoloji ve şablon üretme alışkanlığı oldu.

Günümüzde, bu kötü alışkanlığın bir yandan hayatın zorlaması, öte yandan sosyalizmin kendi iç dinamiğiyle sarsılmaya başladığını görüyoruz. Ama, sadece bizde değil, tüm dünyada, onlarca yıldır yukardan gelen buyrukla susmaya ve düşünmemeye alışmış olan kadroların, hatta sosyalist kuşakların, yeni bir emirle, "Hadi artık düşün, üret, yaratıcı ol" denilerek ^{diğinde} özgür ve yaratıcı düşünmeye ~~baş~~

~~şimdi~~

bilinmeyenlerle dolu bir psiko-fizyolojik olaydır. İnsan beyninin ve tüm fonksiyonlarıyla bütünsel insanın, çevresinden aldığı uyarılarla bir yeniden yapılanmasıdır. ~~Öyle bir yeniden yapılanma ki,~~ Beynin milyonlarca hücresinde değişimler yaratan muazzam bir yeniden yapılanma-
dır her değişme ve her öğrenme. Böylesine kökten, böylesine derin...
Yaratıcılık da işte buradan doğar. İşi kendiliğindenliğe ve zamana bırakan bir sabır değil, gerçek ve özgür bir düşünme ve yaratıcılık eğitimidir şimdi ihtiyacımız olan. Ve böyle bir eğitim için elverişli bir ortam.

Özgür düşünme ve yaratıcılığın, resmî ideolojileri, resmî düşünceleri eleştiri ve kuşku süzgecinden geçirmekle başladığına inanıyorum. Resmî düşünce rahattır, tehlikesizdir. İnsan içgüdüsel olarak rahatı sever, tehlikeden kaçır. Resmî düşüncelerin gücü biraz da buradan gelir. Her resmî düşüncenin, resmî ideolojinin mutlaka yanlış olması gerektiği kanısında hiç değilim. Ama bir düşüncüyü resmî olduğu için, yukardan indirildiği için değil, kavrayıp, eleştirip, gerçekten doğru bulduğumuz için benimseyip savunmalıyız diye düşünüyorum. O, boyun eğdiğimiz "doğru" değil, bizim kendi "doğru"umuz olmalı.

x x x

~~Örneklerle başladığım yazımı son bir örnekle bitireyim. TBKP'nin yeni Programı kamuoyuna ve parti kadrolarına henüz taslak halinde ve tartışılmak üzere sunulurken, yetkili arkadaşlardan sık sık "Şimdi elimizde mükemmel bir araç var" sözlerini duyduk. O günlerde, bu çevrelerde ne kadar çok kadronun, ne kadar çok arkadaşın, daha dün kadar savundukları temel görüşlerin taban tabana zıddı bir içeriğe sahip olan taslaktan bir düşünme ve hazmetme süresine bile ihtiyaç duymadan aynı tavrı tekrarlayıp "şimdi elimizde mükemmel bir araç var" demelerine şaşırıp kaldım. Araç belki mükemmeldi gerçekten, belki de değildi.~~

Bizlere, özellikle de bugüne kadar resmî ideolojilerin takipçisi olmuş çizgilerin kadrolarına, ciddi bir ~~özgür~~ yaratıcılık ve özgür düşünce eğitimi gerekiyor. Bu eğitime, derinleştiremeden şablonlaştırmaya başladığımız "yeni düşünce tarzı"nı, yeni düşünce çerçevesinde ortaya atılan tezleri de tartışarak başlayabiliriz. En iyi yeni düşünce örneğinin yeni düşüncenin kendisini de tartışmak olduğuna inanıyorum.

→ Eskü bir elbiseyi çıkartıp yeni moda bir elbise giyer gibi gençlere uyarıdır. Ve lütfi beyazıyla aynı lütfi beyazıca çalan ne kadar gençlere uyarıların kendisi gençlermiş, değişmiş olmaz.

Diğerleri

BATI AVRUPA YÜRÜTME KOMİTESİ METNİ ÜZERİNE

Kemal Kervan

Bati Avrupa Yürütme Komitemizin konferans hazırlık komitelerine ilettiği tartışma metni istesek de, istemesek de gündemin ilk maddesi olarak kendini dayattı. Bu durumda "parti içi demokrasiye sınır koymak" diye nitelendirilen katkılar üzerine görüşlerimi, partinin "güncel politikasının özünü" oluşturduğu belirtilen üç unsurdan biri olan "yenilenme" ile bu doğrultunun nasıl olup da bağdaştırılabildiği üzerine kaygılarımı yazmayı ertelemek zorunda gördüm kendimi.

*

Federal Almanyadan bir örgütün eleştirisi söz konusu metnin önemli bir yan-
lışı üzerinde etraflica durmuş. Bu konuda ben kendi görüşlerimi eklemekle ye-
tineceğim.

Türkiyedeki otoriter rejim koşullarında pek çok ilerici insan yutduğuna
çıkarak zorunda kaldılar. Bugün bunlardan örneğin New York'ta TBKP üyesi olan-
lar varsa, herhalde bu komünistler birleşerek bir "sürgün örgütü" oluştururlar.
Onların politik faaliyetlerinin ^{temel} amacı elbette Türkiyedeki barış ve demokrasi
mücadelesiyle dayanışma olur.

Batı Avrupadaki örgütlerin durumları bundan farklıdır. Bunlar bir Türkiye-
liler topluluğu içinde yer alan, bu topluluğa geleneksel olarak kök salmış olma-
sı, onunla kaynaşmış olması gereken örgütlerdir. Tıpkı Türkiyedeki örgütlerimiz
için de olduğu gibi...öyle ise "Bulunduğu ülkenin sosyal ve politik yaşamında
aktif biçimde yer almak," böylesi bir parti örgütü için temel bir amaçtır. Ve
başka bir "amacı yaşama geçirmek" için "araç" değildir.

Yasadışılığın da etkisiyle hem Türkiyede, hem de Batı Avrupadaki Türkiye-
liler topluluğu içinde bu alanda zayıflıklarımız var. Batı Avrupada yasadı-
şılığın etkilerinin daha az olması gerekirken, gözleyebildiğim kadarı 12 Eylül
sonrası bu sorun eskiye göre daha ağırlaşmıştır. Ve asıl daha da kötüsü, kimi
yerde bu sorunun varlığı bile ya henüz bilince çıkarılmış değildir, ya da daha
yeni yeni farkedilmeye başlanmıştır. Sanırım söz konusu metnin temelinde yatan
mantık bunu yeterince gösteriyor.

Bundan çıkarak şu görüşümü yoldaşlarımın tartışmasına açmak istiyorum: Ba-
tı Avrupa örgütlerimizde bugün ana halka, içinde yaşadığımız Türkiyeliler top-
lulukları ^{zırla} canlı şekilde bağlanmaktadır. Yoldaşlarımız değişik, yaratıcı biçim-
lerde, bu yığınlar içinde partinin ve parti içinde bu yığınların dili olmalıdır-
lar. Ve bu yönde ilk adım da bunun ^{gerekliğini} böyle olduğunu, Yürütme Komitemizle de bir-
likte, görmemiz olmalıdır.

*

Metnin mantığında başka bir temel yanlışın daha yattığını düşünüyorum.

Yakın geçmişte halkın güncel yakıcı sorunlarının çözümünü uzun erimli, il-
kesel sorunların çözümüne "bağlı" gören görüş komünist harekette genellikle
yaygındı. TBKP kongresi daha farklı bir yaklaşım geliştirdi: Görece uzun bir
dönem için devrimin, iktidar sorununun gündeme geleceğini bugün öngöremediğimiz
göre, halkın yaşamsal sorunlarının her koşulda çözüm yollarını aramak, gerçekçi

alternatifler önermek, işçi sınıfının, emekçilerin partisi için başlı başına vazgeçilmez bir görev oluyor.

Yürütme Komitesi metni, temel mantığı ile işte bu bakış tarzından yeniden uzaklaşıyor. Metin Batı Avrupadaki yurttaşlarımızın "bulundukları ülkede göçmen olmaktan kaynaklanan sorunlarının" çözümünü, "eşit ekonomik, sosyal ve politik haklara sahip olmaya ve her türlü ayrımcılığa son verilmesine bağlı" görüyor; "Türkiyeden kaynaklanan sorunlarının" çözümünü ise, "işçi ve emekçilerden yana demokratik bir iktidar sorunuyla bağlı" görüyor.

Sondan başlayalım: Yurtdışındaki yurttaşlarımızın da, Türkiyedekilerin de sorunlarını çözecek acil reformları kazanmak, bugünkü äzal hükümeti yönetimi altında bile olsa, ilke olarak her koşulda olanaklıdır. Bunun için de, hem bu amaca yönelik mücadele, hem de -hükümet de içinde olmak üzere- değişik güçlerle diyalog olanakları arama çabaları günceldir. Änce iktidar sorununun emekçiden yana çözölüp, güncel yakıcı sorunların çözümüne çıkış noktası olması beklenemez. Ama güncel sorunların çözümü yolunda atılacak adımlar, kazanılacak başarılar, aynı zamanda demokratik bir hükümetin kazanılması, işçi sınıfının politik rolünün artması ve nihayet "emekçiden yana demokratik bir iktidar" sorununun gündeme gelmesi sürecine de yardımcı olacak, daha kapsamlı başarıların yolunu açacaktır.

"Göçmen olmaktan kaynaklanan" sorunlara gelince: "Her türlü ayrımcılığa son verilmesi" tartışmasız daha bugünden güncel olan, demokratik bir istemdir. Ama bu hedef de -Türkiye'de demokrasi iktidarı sorunuyla olduğu gibi- göçmenliğin değişik düzeydeki yaşamsal sorunları için bir çıkış noktası olamaz. Tersine, bu değişik sorunların çözümü yolunda değişik düzeyde çabalar, "tam eşitlik" mücadelesini de ören tuğlalar olacaktır.

Ärneğin -metinde haklı olarak politikamızın temel bir yönü olduğu belirtilen- "Sosyal ve politik alanda aktif yer almayı engelleyen uygulamaların kaldırılması" ve yakıcı olarak da "seçme ve seçilme hakkı" istemlerini alalım. Bunlar "Tam eşitliğin" kazanılmasına bağlı olarak erişilecek hedefler değil, bugünün, gecikme kabul etmez istemleridir. Bunlar eğer kazanılırsa da, demokratik "tam eşitlik" hedefi gerçekleşmiş olmayacaktır elbette. Ama bu yolda önemli adımlar atılmış olacaktır. Äyle ise bu hedefler için hem mücadeleyi hem de -gerektiğinde hükümet çevreleri de içinde- uzlaşmaları ustalıklarla bağlayan somut politik çabalar gerekmektedir Türkiyeli, yerli ve diğer uluslardan demokratlara.

Burada, ikinci planda da kalsa, eksik bulduğum bir noktaya daha işaret edeceğim: Metnin başında "günümüzde barış ve demokrasi mücadelesinin her geçen gün daha geniş ölçüde uluslararası nitelik kazandığı" vurgulanıyor. Bu gerçeğin önemle altının çizilmesini doğru buluyorum ben de. Ama metnin devamında, güncel sorunları ilkesel hedeflere bağlama çabası, somut sorunlara yönelinmesinin ve yukarıda söz konusu edilen uluslararası koşullardan pratik sonuçlar çıkarılmasının da önünü kesiyor. Ärneğin, gerek Türkiyeden, gerekse göçmenlikten kaynaklanan sorunların çözümü için çabalarda Avrupa kuruluşlarından, uluslararası kuruluşlardan yararlanma olanaklarından söz edilmiyor.

Nihayet bu konu kapsamında şuna da işaret edeyim: Türkiyeliler topluluğu içinde çalışmayı Türkiye'deki mücadele ile dayanışmanın aracı sayma yanlış

ile güncel sorunların çözümünü ilkesel sorunların çözümüne bağlı görme yanlı-
şı arasında bir mantık bağı var sanıyorum - her ikisinin de temelinde, çıkarla-
rını savunduğumuz, politik temsilciliğini üstlendiğimiz emekçi insanların somut
sorunlarının, içinde bulundukları koşulların önemini yeterince değerlendirememek
yatıyor kanısındayım.

*

Örgütlerin konferanslarını yapma hazırlığı içinde olduğu şu günlerde,
böylesi bir metinden örgütsel yapı sorununa somut yanıtlar vermesini beklerdim.
Özellikle partinin yasala çıkma mücadelesine uygun biçimler önermesini. Böylesi
beklentilere ancak son bir-buçuk sayfasında yanıt vermeğe çalışmış metin.

Metin "faaliyetlerimizi daha açık ve legal biçimler altında yürütmemizi"
partinin yasallaşma mücadelesinin dayattığı bir "zorunluluk" olarak alıyor ele
sadece. ~~Eysa her halde örgütlenmemizi geliştirmede yarattığı yeni "olanaklar"~~
açısından da ele alınamaz mıydı yasal biçimlere yönelmemiz?.. Özellikle parti
içi demokrasiyi geliştirmeye getireceği olanakları düşünüyorum... Daha açık
biçimler, parti yapımızda daha demokratik biçimleri de olanaklı kılmayacak mı?
Parti politikasını, kendisinden olağanüstü yetenekler beklemek zorunda kaldı-
ğımız az sayıda insan yerine, tüm parti örgütünün birlikte saptayıp uygulaya-
bileceği bir yapı ~~nasıl olabilir?~~ Parti içi haberleşmenin, yalnızca partinin
güncel politikasını kendi üstündeki organlardan almak olarak değil, görüşleri
ve deneyimi ile bu politikanın oluşmasına da katılmak olarak anlaşılacağı bir
yapı ~~nasıl olabilir?~~ Yasal biçimlerle ne gibi somut olanaklar yaratılabilir
özgür insanların kollektif eylemini, hareket birliğini hayata geçirme yolunda?

Metin bu konularda görüş önermiyor, somut biçimler geliştirmiyor. Yasal-
laşma mücadelesinin örgütsel sonuçları üzerine söyledikleri "Yasal araçları,
biçimleri daha geniş ölçüde kullanalım" önerisini pek aşmıyor. Ama bu, ya-
sallaşma mücadelesinin ~~geliştirilmesi~~ ^{özgür} yeni bir politika olmuyor ki bu haliyle...

*

Yürütme Komitesi sekreteri Yeni Yol'la söyleşisinde "dikkate alacakları"
önerileri, "metnin temel doğrultusunu geliştirecek ve zenginleştirecek" tür-
den olanlarla sınırlamak istediklerini belirtiyor. Parti içi tartışmalara bu
tür bir yaklaşımı yararlı görmediğimi belirtmeye bilmem gerek var mı?

Metinde yararlanılabilecek unsurlar, pratik öneriler de var... Ama metnin
temel doğrultusu, programımızın, kongrece benimsenen genel parti politikamızın
temel doğrultusu ile uyum içinde değil. Bu nedenle ben bu metnin sadece
"geliştirilip zenginleştirilerek" yeniden parti örgütleri önüne konmasından
yana değilim. Görüşümce Yürütme Komitemiz metnin temel doğrultusunu yeniden
gözden geçirmeli, yığınlar içinde ve yığınlar için parti anlayışıyla, parti
programı ile uyumlu bir mantıkla tümüyle yeniden yazmalıdır.

PARTİ İÇİ SAVAŞIM İDEOLOJİK-POLİTİK TEMELDE SÜRMELİDİR.

Partimiz daha yeni birlik kongresinden çıkmış olmasına, ortada kabul edilmiş bir program olmasına rağmen, ideolojik-politik sorunlarını çözebilmiş değildir. Bunun birçok sebebi var. Bu yazıda bunu tartışmayacağım.

Ayrıca ideolojik-politik sorunlara hızla örgütsel sorunlar da ekleniyor ve büyüyor. Partinin bu alandaki sorunları özellikle Avrupa da daha yoğun ortaya çıkıyor. Bu nedenle Avrupa örgütlerinin durumları iç açı cı değil. Her örgütte örgüt üyesi olup-olmadığı belli olmayan, (aidat öde meyen, toplantılara isterse katılan, eylemi ~~mb~~beğenirse destekleyen) bir çevre oluşmuştur. Avrupa örgütleri üyelerinin bir kısmı ise, merkez yönetimden memnun olmayan, sürekli örgütsel alanla ilgili şikayet eden -ki çoğu haklı nedenlere dayanıyor- yönetim hakkında spekülatif

bilgilerden birşeyler bekleyen durumdadır.

X X X

Parti içi yaşamda tek, tek merkez yöneticilerini hedef alıp, onları yıpratıcı bir kavgayla bir yere varılmaz.

Böyle bir kavga, "temiz" bir kavga da değildir. Subjektivizmi, kişisel kırgınlıkları içerdigi için de insanı yanlış sonuçlara vardırır.

Eğer, ayrılıklar ideolojik-politik bir temele dayanıyorsa, örgütsel sorunlar da (örneğin, komünist partisinin iç sorunları) bu temele bağlı olarak ele alınabilirse "düzeyli bir mücadele ortaya çıkar. Partinin bir çok sorunu dağ gibi birikmişken, işlerin iyi gittiği havasını vermeye çalışan üst yönetim hakkında da bir şeyler söylenmeli. Saniyor ki böyle yapılırsa Parti için daha hayırlı olacak. İllegal bir parti yöneticisi bu motivasyonu kullanırsa kısa zamanda göze çarpmaya -bilir. Ama Avrupa da yöneticilik yapanlar için bu en kibar bir deyimle komedi olur.

Parti, insanların kafalarında birikmiş ideolojik-politik sorulara cevap arıyor mu? Bunların ortaya çıkması için olanak yaratıyor mu? Bu sorulara olumlu cevaplar verilemez. Parti farklı görüşlere hak tanıyacağı nı ilan etmesine rağmen, kendi görüşüne uymayanları "gizli", "haklı" sebeplere dayanan bir "sansüre" tabi tutuyor, ya da onlarla tartışmıyor. "Herkes istediğini söyleyebilir ama ben bildiğimi savunurum" şeklinde bir tutum izliyor. BUNUN ÖRNEKLERİNİ BU SATIRLARI YAZAN İN İNSAN DENEYİNDE YAŞAYARAK ÖĞRENDİ. Partinin politikasını savunan, özellikle yönetici yoldaşlarıma bazı sorular yöneltmek istiyorum.

İdeolojik-politik sorunlarımızı parti basınında tartışmak istiyorum. Özel gruplarda, kapı arkalarında süren "gizli" savaşımı açık ve namuslu hale getirelim. Tartışma-hiç kuşumuz olmasın-tartışmalara da, izleyenlere de birşeyler öğretecektir.

AŞAĞIDAKİ SORULAR YANIT BEKLİYOR

1- Reformlar için savaşımdan yararlanılması, kısmi iyileştirilmeleri in kabul edilmesi doğru görüşünden yola çıkılarak, komünist partisinin yürüyen bugünkü savaşımını, reformlarla sınırlamak mı doğru, yoksa sosyalist devrim için yürütülen savaşım boyunca, burjuva demokratik reformları, devrimci sınıf mücadelesinin yan ürünleri olarak mı görmek doğru?

2- Komünist partisinin bir demokrasi programı ile yola çıkmasının temel amacı, öznel etkeni devrim yapabilecek bir düzeye erişirme açısından mıdır, yoksa reformların gerçekleşmesinin asıl amaç olmasından mıdır? (Şüphesiz her ikisi de önemlidir. Ama temel amaç hangisidir?). Birincil amaç, yığınların bilincini hiç de önemsiz olmayan burjuva demokratik hakları kazanmakla mı sınırlamaktır, yoksa yığınların politik savaşını yükseltecek bir zemin mi yaratmaktır?

3- "Demokrasi Lenin'in dediği gibi bir yönetim biçmi sorunudur, erk sorunudur, hemen bugünkü iktidar sorununu dıştalayan her mücadele, ne denli keskin belgiler kullanırsa kullansın, pasifizme, reformizme döner." görüşü yalnız mıdır? Barış ve demokratik yenilenme hedeflerinin yaşama geçmesini, iktidar sorunundan ayrı olarak ele alınması doğru mudur?

4- Devrimci durum yoksa, güncel istemler için savaşımın devrim amacı na bağlanamayacağı görüşü doğru mudur? Lenin, ~~Stolipin~~ Stolipin gericilik döneminde, devrimci durum yok diye devrim hedefini gözden çıkarmış mıdır?

5- Demokrasi savaşımı içinden geçilmeden devrime varılamayacağı, doğru görüşünü "demokrasi, sosyalizme geçişin vazgeçilmez ^{ön} koşuludur, sekinde ~~değiştirmek~~, araya zorunlu bir demokratik aşama sokmak ne kadar doğrudur? Sorun böyle anlaşılırsa, barış ve demokratik yenilenme zorunlu bir aşama olmuyor mu? Bu aşama gerçekleşmeden sosyalist devrim olmaz mı? Genel demokratik görevler bütünüyle eksiksiz, çarpıtılmadan kapitalizm var ol-
du^ğça çözülebilir mi?

6- Proletarya diktatörlüğünü sadece terim olarak kullanmadığımızı, onun özünü bozmadığımızı söylememize rağmen, aslında proletarya diktatörlüğünün çağa uygun olmadığını ifade eden argümanlar üretildiğini, onun özüyle ilgili bir tartışma olduğunu kabul ediyor muyuz? Proletarya dikta-
törlüğünün özü de yalnız mıdır? Artık PD çağımızda çağımızda geçersiz mi dir?

7- "Demokrasiyi koruma ve güçlendirme yoluyla sosyalizme geçileceği" görüşündeki demokrasi, hangi "demokrasi" dir? Kapitalizmin çerçevesini aş-
mayan bir demokrasi sonuçta burjuva demokrasisi olduğuna göre, nasıl ~~ok~~ lup da, burjuva demokrasisi korunup, güçlendirilerek, onun anti-tezi olan sosyalist demokrasi yaratılacak?

8- Ülkemizde devrimin yolunu "barışçıl yol" ^{ün kazanılması} ile sınırlamak, ülkemi-
zin gerçeklerine ne kadar uygundur? Barışçıl yolu tercih edilebilir bir yol olarak mı kabul etmek doğrudur, yoksa ^{ün kazanılması} ~~zorunlu~~ ^{olan} tek yol olarak şimdiden kabul etmek mi doğrudur? ^{TKP'nin} 5. Kongrede kabul ettiği ~~programda~~ ^{belirtilen}

"devrimin barışçıl yoldan utkuya ulaşmasının büsbütün olanaksız olduğu" görüşü o zamanda yalnız x mıydı?

9- Bugün ülkemizde devlet tekelci kapitalizmi, finans kapital, finans oligarşisi, ileri kapitalist ülkelerden farklı özellik ve düzeyler de de olsa yokmudur? Eski programımızda çekirdek halinde oluştuğu söylenen x finans kapital nereye gitmiştir?

10-Bugün ülkemizde "otoriter bir ~~rejim~~ rejim" olduğu tespiti yapılıyor. Böyle bir rejimin göstergeleri nelerdir? Acaba 1980 den bu yana gelişen süreci doğru değerlendirebiliyor muyuz? Otoriter rejime ne zaman, hangi sınıfsal değişiklikle geçtik?

11-Ülkemizde ulusal ekonomiye katkıda bulunan küçük, büyük işadamları kimlerdir? "Ulusal ekonomiye katkı" nın ölçütü nedir? Bu işadamlarının barış ve demokratik yenilenmeyi desteklemeleri neden zorunludur?

12- Burjuva demokratik akım ülkemizde hangi parti eliyle, ya da hangi kesimler eliyle temsil ediliyor? DYP hangi sınıfın çıkarını dile getiriyor?

13- Barış ve demokratik yenilenme ve oradan sosyalizme geçiş için, ortaya konan olasılıklar şeklindeki hükümetler ve iktidarlar tablosu, şematizme iyi bir örnek değil midir?

14-Ülkemizin önündeki devrim perspektifini ~~devrim~~ sosyalist devrim olarak koymak yalnız mıdır? Anti-tekelci dönüşümler kendine özgü bir aşama mıdır? İki "devrim" düşüncesinin yalnızlığı konusunda açık bir tutuma sahip miyiz?

15-~~xx~~ Sosyalizmde (kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde değil) onu benimsemeyen, fakatona karşı "seçimler yoluyla" mücadele eden, SHP, DYP gibi partiler olabilir mi? Komünist partisi dışındaki partiler için "sosyalizmi benimseyip benimsememe sorunu, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminin sorunu değil midir? Bu partilerin varlığı, sosyalizmi benimsemedikleri için, sosyalizmin ~~çerçevesine~~ çerçevesine nasıl sığdırılacaktır?

Sosyalizmde "sosyalizmi benimsemeyen" bir parti olursa, seçimler yoluyla (kan dökerek değil) hükümete ve iktidara sahip olursa, sosyalizm ayakta kalabilir mi? ~~Değ~~ (Diğer bir deyişle sosyalist devlet, değişik partilerin elinde tarafsız bir aygıt olarak varlığını sürdürebilir mi?)

Sosyalizmi benimsemeyen bir partiden, komünist partisinin yöneticilik rolünü kabul etmesi beklemek doğru olmadığına göre, komünist partinin yönlendiriciliği olmadan, işçi sınıfının egemenliği uygulanabilir mi?

Bu yukarıdaki sorulara verilecek yanıtlar, politik hattın niteliği konusundaki netleşmeyi ortaya çıkaracaktır. Reformist veya devrimci bir politikaya mı sahibiz sorusuna, yukarıdaki sorulara verilen cevaplar, net bir ayırım getirecektir. Açık sorulara açık cevaplar beklemek her parti üyesinin hakkıdır.

Kemal Kervan Yoldaşın Yeni Yol'un 22.sayısında, "Yeni Tür bir hareket birliği " başlıklı yazısında dikkatimi çeken ve tartışılmasında yarar gördüğüm bazı düşünceler buldum. Örgütsel sorunlar konusunda açımlayıcı fikirleri tartışmanın bu alandaki engelleri aşmaya katkıda bulunabileceğine inanıyorum.

Partide tam mutlak desantralizasyonu savunan bu yazıda ana özellik "hareket birliği"nin merkezi yönünün basit bir "koordinasyon"la geçiştirilmesidir. Farklı fikirleri biçimsel olarak korumak adına merkezi politik yönetim organlarının işlevini hiçe saymak doğru değildir.

Yazının hemen ilk paragrafında "birey olarak her bir yoldaşı ile özgürcce kararlar verip bunları uygulayabilecek bir parti organizması gerekli bize" denilmektedir.

Bu organizma içinde merkezi organların rolü ve işlevi nedir? Bu kayboluyor. Hangi örgütlerin hangi kararları alacağı ve nasıl alacağı açıklığa kavuşmamaktadır.

Partinin merkezi organlarını silikleştirmek en başta partinin legalitesini ve daha sonra partinin varlığını ortadan kaldırır. Lenin aynı sorun üzerine "Merkezi Kurumları harcamak, bir örgüt olan partiyi yıkmaktır." (V.I.Lenin cilt.20.S.49) *diyordu.*

Sosyalist ekonomilerdeki birimler yeni bir merkezi yörengeye oturtulmaktadır. Bu birimler bir taraftan merkez bankasının para basma olanakları kullanılarak ve paranın sosyal karakteri yolu ile, kredilerle en genelde yönlendirilirken , diğer taraftan özyönetimsel işleyişlere kavuşturuluyor, demokratikleştiriliyor.

Partide durum elbette çok farklıdır. Ama partinin aşırı merkeziyetçilik yerine politik yönetim anlayışını yerleştirmesinden başka bir yolu yoktur. Böylesi bir metod, hem partinin genel çizgisini ve taktiğini belirler, hem de yerel organlara genişçe olanaklar , inisiyatifler verir.

K.Kervan Yoldaş alışılmış "şefin yönettiği orkestra" örneği yerine, "empvizasyon yapan caz grubu" örneğini getiriyor. Partiyi parti olarak alsak, şefli yada şefsiz orkestralara ya da herhangi başka bir şeye benzetmesek, bu karmaşık tartışmayı daha verimli yürütebiliriz diye düşünüyorum. Parti politik örgüttür. Politika toplum işlerinin içinde bulunulan somut tarihsel aşamada nasıl ve kim tarafından yönetileceği üzerine yapılan bir mücadeledir. Partinin iç yaşamı bu nâtelikten bağımsız ele alınabilir mi? Politik yönetim fikrinden ayrı , onu dışlayan bir parti içi yaşam gerçekleştirilebilir mi? Marks ve Lenin saldırı durumunda olan, illegalde çalışan küçük bir partide tam bir demokrasinin olamayacağını vurguluyorlardı. Geniş yığınlarla bağlanan bir parti ancak demokrasi ile toplumsal ve politik değişikliği gerçeğe dönüştürebilir.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

Halkımızın ihtiyacı olan demokrasi ile partimizdeki demokrasi ayrı değildir. Demokrasi uzun bir insanlık tarihi boyunca gelişip güçlenir. Her toplumsal yapının üzerinde ileriye doğru etkide bulunan demokrasi farklı fikirleri içinde taşır.

"Farklı görüşler" den rahatsızlık duymak geçici psikolojik bir durumdur. Böylesi olumsuz eğilimlere karşı mücadele verilmelidir. Ancak her sorunun çözümünde olduğu gibi buda da demokrasiye ilkel ve kararla yaklaşımın yerleşmesi belirleyici oluyor.

Parti vitrininde farklı fikirler görülsün diye parti organlarını "koordinasyon" birimlerine dönüştürmek demokrasinin en temel ilkel-rini işlemez duruma getirebilir.

Bugünkü aşamada demokrasi her parti üyesi ve organının karar alma ve kontrol gücünü arttırmayı amaçlar. Farklı görüşler, açıklık, eleştiri, partide demokrasinin güçlenmesinin, seçme ve seçilme-nin, farklı alternatifler içinde gerçeğe en yakın olanının tercih edilebilmesinin garantisidir.

Partinin politik taktiklerinin ve stratejisi açık tartışılmalı, çoğunluğun eğilimi bu tartışmalar sonucunda belirginleşmeli, ^{bu}gerçekleş^{ince} de azınlık buna uymalıdır. Çünkü demokrasi çoğunluğun yönetimidir. Azınlıkta kalanlar ⁱⁿ görüşlerini görüşlerini koruyup korumayacakları kendilerine aittir. Onlar görüşlerini koruma hakkına her zaman sahip olmalıdır. Belki zaman onların görüşlerinin doğru olduğunu gösterecek, onlar çoğunluk haline gelecektir. Ama bu hiçbir azınlığa çoğunluğun kararlarına uymama hakkı vermez. Azınlığın fikirlerini kendi bağımsız eylemi ile pratikte sinaması, gerçeğe ulaşmayı sağlamaz, anarşiye kapılaralar.

Şu bir gerçektir, partiyi parti yapan ideolojik birliktir. yani belli bir insan topluluğu olan parti aynı ideolojik ilkeleri paylaşanları bir araya getirir . Farklı görüşler ve tartışmalar bu çerçevede içinde olur. Lenin'in sözleri ile tekrar edersek "ideolojik birliği gerçekleştirmek için bize göre taktiğin ve ilkelerin en önemli sorunlarının detaylı ve açık tartışılması kaçınılmaz oluyor".

(V.I.L. cilt 4. s. 373) İdeolojik birliksiz hareket birliği olabilir mi ?

Tartışarak mücadele etmeyi öğrenmeliyiz. Fakat demokrasi yalnızca tartışmadan ibaret değildir. Bunun yanında genel parti çalışmaları da var ve bunlar demokrasinin diğer unsurlarının işlevini gerçekleştiriyor. Lenin'e göre "diğer tüm devrimci partiler gibi partimizde de genel çalışmaların gerçekleşmesi devrimcilerin karşılıklı yardımlaşma^{si} en asgari düzeyde de olsa gönüllü lük koşullarında gelişir ve varlığını sürdürür" (cilt 20.S.55).

Bundan dolayı parti organlarında yoldaşların bir "koordinasyonla" bir arada birlik yaratmaları partinin genel çalışmalarına gönüllü katılımlarına yanıt verecek bir uyumu gerçekleştiremez. Partinin politik yönetimi karşısında sorumluluk ve ~~güven~~ güven koordinasyonlarla olmaz.

Marxist çağdaş partinin, politik yönetimi, kollektif ve geniş bir katılımıla hazırlanmış politik perspektiflerin uygulanmasına disiplin ve gönüllülük temelinde tüm parti organlarını mobilize eder.

Partinin politik yönetimi ise çeşitli konularda farklı düşüncelere sahip, aktif katılımcı, sorumlu, karar verme ve kontrol gücü üstün ve ideolojik birlik temeline biraraya gelmiş özgür üyelerin birliğine dayanır.

$$\begin{array}{r} 2183 \overline{) 6111} \\ \underline{5166} \\ 945 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 634 \quad 2 \\ \underline{97} \quad 2 \\ 441 \\ \underline{567} \\ 6111 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 41 \\ \underline{63} \\ 123 \\ \underline{246} \\ 2583 \end{array}$$

*
BATI AVRUPA'DAKİ POLİTİK FAALİYETLERİMİZ ÜZERİNE "TEZLERE"
YÖNELİK GENEL GÖRÜŞLER :

Önce hemen belirteyim ki, tartışmaya açılan ve hattâ bulunduğum FAC'nin çeşitli bölgelerinde konferansların bile yapıldığı bu belgenin, parti içinde önemli bir yeri olduğu her fırsatta vurgulanan bizim birimimize, şu satırları yazdığım ana kadar halâ ulaşmaması çok garip, garip olduğu kadar da partimizde enformasyon akışının sağlanması ve tüzüksel hakların ve sorumlulukların yerine getirilmesi açısından "Verilen uğraşların" açık bir örneğidir.

Sevindiricidir ki, açıklık politikası kapsamında yoldaşlar kişisel uğraşlarıyla bu enformasyon açığını kapatabiliyorlar, sorumluların eksiklerini, yapay ilişkilerle de olsa giderebiliyorlar. İşte bu belgeyi ben böyle ilişkiler içersinde elde edebildim ve çeşitli zamanlarda da 4 kez okuma fırsatı bulabildim.

"Tezler" üzerindeki görüşlerimi, yaşadığım FAC'yi örnek alarak belirtmek istiyorum.

"Göçmenlik olgusu nedir ? Avrupa'da göçmenlik olgusu ! Yaşadıkları ülkelerin kendine özgü koşulları altında Türkiyeli göçmenler ! 30 Yılda göçmenler arasında yapısal değişiklikler ! Türkiyeli göçmenler arasında generasyon değişikliğinin dayattığı öznel sorunlar ! Komünistlerin geçmişte yığınlar arasındaki çalışmalarında, kitle çalışmalarında, demokratik kitle örgütlerindeki çalışmalarındaki eksiklikleri, hatâ ve yanlışlıkları üzerinde derin bir analize ! Bu analizenin sonuçlarından ders alarak ve çıkararak partimizin yığınlar arasında vekitle örgütlerinde yeni çalışma biçimi ! Türkiyeli göçmenlerin : Kadın, genç, işçi, işsiz, öğrenci, işçi ailesi vb. bileşimleri ! Türkiyeli göçmenlerin somut sorunlarından çıkararak, çalışmalarımızın buna göre yeniden düzenlenmesi vb. gibi" bir dizi sorunu usta ve uzman ellerde analize etmeden hazırlanan bu belge, doğrusunu isterseniz bende, "Çıkarılmış olabilmek için çıkarılmış ve başlayan konferanslara yetiştirilmek için çıkarılmış bir belge" intibasını uyandırıyor. Hele buna "Tez" demek ise, bana yanlış gibi geliyor.

"Size ne yapacağınızı parti gösterir" gibi, eski klişeye sadık kalınarak "Temenni ve arzulananı belirtmekten" ileri gitmeyen bu belgenin batı Avrupa'daki göçmenlerin somut sorunlarından çıkılarak hazırlanması bence daha doğru olurdu.

"Tezlerde" belirtilen çeşitli çalışma alanlarında komünistlerin çalışmalarının daha sağlıklı bir biçimde kağıda dökülebilmesi ancak ve ancak bu alanların uzman kişilerinin görüşleri alınarak yapılmasıydı, böyle bir, her türlü sıralama ve sistematiklikten yoksun bir belge yerine daha yararlı ve gerçeğe yakın bir belge çıkardı ortaya.

Bu belgeyi hazırlayan veya hazırlayanların en azından FAC'yi tanımadıkları belgeye yansıdığı gibi, kullanılan kelime ve terimlerde de isabetsizlik kaydedildiği her yönüyle ortaya çıkıyor.

Ben hiç bir zaman örgüt içinde örgüt görüşünü savunmadım. Bu nedenle de : Kadın, gençlik, kültürel, kitle örgütleri, sendikal, toplumsal, barış ve çevre sorunlarıyla ilgili çalışmaları, komünistlerin çalışmalarından, partimizin çalışmalarından ve genel olarak çalışmaların bütünlüğünden ayırmadım. Fakat böyle bir "Tezin" kaleme alınışında bu alanlardaki yetenekli komünistlerin görüşleri önceden alınsaydı, ortaya partimizin "Batı Avrupa'daki politik çalışmalarında" yukarıda saydığım her alanı dolduran bütün bir konsept çıkabilirdi.

Ayrıca, "Tezleri" çıkaran düzey "İmza" kullanmadığından, bu eleştiriyi kime yönelteceğim konusunda da epey zorluk çektim.

Genel Görüşlerim :

"Bulunulan ülkenin sosyal ve politik yaşamına aktif katılma" ARAÇ olarak görülürse, o ülkelerde sosyal ve politik yaşama damgasını vuran demokratik örgüt ve kuruluşlar da "Alet" biçiminde görülür ki, bu da karşındakinden "Yararlanma, onu kullanma" anlayışını getirir.

Karşısındakini "Alet, araç olarak kullanma" yanlış bir yöntem olduğu gibi, bu tür terimler biz Komünistlerin diline ve komünist anlayışına yakışmayan terimlerdir. Ayrıca, "Bulunulan ülkenin sosyal ve politik yaşamına aktif katılma" yalın ve ayakları yere basmayan bir tanımlamadır. Bu katılım nasıl olacak ? Komünistlerin burada çalışma biçimleri ve yöntemleri nasıl olacak ? Eski hata ve yanlışlıklarımız neydi ? Nasıl düzelteceğiz ? Bunlar "Tezler" de yanıt verilmeyen, fakat yanıt bekleyen, hem de somut yanıt verilmesi gereken, somut sorulardır.

Başta sözünü ettiğim, biz komünistlerin bugüne kadar olan B. Avrupa'daki politik faaliyetlerinin analizinin, bu tezlerin başında yapıl-

mayışının yarattığı boşluk burada bir kez daha ortaya çıkıyor. Zira, "Katılma" derken bu analiz yapıp, eksiklikler, hatalar ve yanlışlar analize edilip ortaya konmuş olsaydı, bu sözcük, yani KATILMA sözü, bugüne kadar faaliyetlerimizde görülen "Katılma! uzak dur" şeklinde anlaşılmazdı. Dolayısıyla, eskiden ders çıkarılmadan yapılan tezler kanımca "Temenniden" ileri gidemez.

"Tezlerde", demokratik kitle örgütlerinin ve göçmen derneklerinin çalışma ve faaliyetleri "Parti çalışma ve faaliyetleri" olarak gösteriliyor. Bu intiba en azından FAC için mevcut. Bu tür bir tanımlama hem acı, hem de yanlıştır. Buna kimsenin hakkı yoktur. Derneklerin çalışma ve faaliyetlerinde biz komünistler yer almış olsak bile bu çalışmaları partiye maledemeyiz.

Doğru olan bunun tam tersidir. Ayrıca, parti ve bir takım "Yöneticilerin" göçmen örgütlerinin, derneklerin işlerine olur olmaz şekilde karışması : "Parti eşittir dernek ve dernekler parti lokalleridir" imajını, yalnız bizde değil, bizim dışımızdaki insanlar içinde de yaratmış ve legalleştirmiştir. Derneklerin genişlemeyişinin, yığınsallaşmayışının ve bizim dışımızdakilerin derneklere önyargılı yaklaşımının ana nedenlerinin başta gelenlerinden biri de budur, bu ters anlayış ve davranıştır.

Bir yıl süreyle FAC kamuoyunda birinci konu olan ve tarihsel bir anlam taşıyan Rheinhausen Demir-Çelik olaylarında partimiz adına bir tek bildiri bile çıkarmayanların, bu olaylar içinde gücü kadar da olsa yeralan göçmen örgütlerinin, derneklerin çalışma ve faaliyetlerini kendine "Maletmeye" hakkı yoktur. Bir kere partimizin göçmenlere ve göçmen örgütlerine yönelik açık bir politikası bile yoktur.

"Maletme olayı" bu kadarla da bitmiyor. Detaylarına girmeden bir kaç olay ismi vereyim : "FAC'de eşit haklar mücadelesi, gençlerin askerlik (bedelli) kampanyası, pasaport harçları, Türkiye'de oy hakkı, 1984 yılı 35 saat mücadelesi ve grevleri, oturma hakkı kampanyası" vb. gibi faaliyetler partimizin değil, derneklerimizindir. Tekrar ediyorum : Bütün bu faaliyetler içinde komünistlerin olması veya parti "Katıl dedi diye katılım" bile bu "Maliyeti" haklı çıkarmaz. Bütün bunlar "Tezleri hazırlayanlar FAC'yi tanımıyor" iddiamı doğrulamıyor mu ?

Biz yatıyoruz kalkıyoruz "Türkiye ile dayanışma" diyoruz.Evet doğru ve gereklidir, böyle olması da doğaldır.Fakat FAC'deki 1,5 milyon Türkiyeliye, onların somut sorunlarına karşı görevimiz hiç mi yoktur ? Varsa bunu nasıl ve ne kadar yerine getiriyoruz ? Bunu kendimize sorduk ve dürüstçe yanıtladık mı ? Ayrıca, gönül isterdi ki, Türkiye ile dayanışmayı da lâyıkıyla yapabilseydik.

Son olmasını temenni ettiğim yeni bir olay : Kasım ayı sonlarında Türkiye'de hapishanelerde başlayan açlık grevleriyle dayanışma anlamında, FAC'nin çeşitli yerlerinde dayanışma anlamında açlık grevleri yapıldı.Ben bunlardan Essen'dekini ziyaret ettim.Orada GDF başkanı açlık grevine yatmıştı.Ertesi günler GDF genel sekreteri ve bir yönetim kurulu üyesinin de greve yatacağını öğrendim.

Türkiye ile dayanışma diyoruz, bizim dışımızdaki sol ile birlik ve ittifaklar politikası diyoruz.Fakat Türkiye'de Kutlu-Sargın'ın dayanışma için açlık grevine yattığı bir eylemde partimizden hiç bir sorumlu "Kul" açlık grevine yatmayı bir yana bırakalım, gerek görüp, grev yerine gidip, "Ben buyum, partim adına size dayanışma getirdim" bile demiyor.

Biz komünistlerin :

1. Türkiyeli olmaktan doğan, ülkemize yönelik görev ve sorumluluklarımız var.Bu kabaca, FAC'deki Türkiyelileri ülkemizle dayanışmaya çekebilmek demektir.

2. Yaşadığımız ülkenin demokrasi güçleriyle, demokratik mücadeleye katılma görev ve sorumluluğumuz var.Örneğin, Sendikal, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması, kazanılmış hakların budanmasına karşı mücadele görevimiz ve sorumluluğumuz var.

3. Türkiyeli göçmen olmanın getirdiği sorunlar ve bunun dayattığı görev ve sorumluluğumuz var.Örneğin, doğrudan göçmenlere yönelik saldırılara karşı, yabancı düşmanlığı, yasa değişiklikleri vb.

Bunların hangilerini ne kadar yerine getirabiliyoruz ? Birincisi, yarım-yamalak, o da (açık konuşmak gerekirse) parti "Emri" olduğu için.İkincisi ve üçüncüsünü ise, benim kanıma göre Hiç yerine getirmiyoruz.İşte sendikalar içindeki durumumuz, işte doğrudan göçmenleri hedefleyen "Yeni Yabancılar Yasası"na karşı "Gösterdiğimiz" ilgi ve bu yöndeki "Faaliyetlerimiz".

Peki doğası gereği birbirini tamamlayan, kopmaz bölünmez bir bütün oluşturan bu üç konuyu, yine bir bütün olarak ele almadan biz Komünistlerin faaliyetleri nasıl olacak ? 2. ve 3. konuları yerine getirmeyen Komünist Türkiye'ye dayanışmayı nasıl sağlayacak ? İşte yanıt verilmesi zorunlu olan sorular bunlar ve "Tezler'de de yeralması gerekenler bunlardı.

Nasıl yorumlanırsa yorumlansın, iddiam şudur ki : Kutlu-Sargın ile dayanışma sağlayacak koşulların yaratılamamasının ana nedenlerinden biri de budur.

"Tezleri" dikkatle okuyanlar FAC'deki parti faaliyetlerimizin ana noktası ve "ARAÇ" olarak kullanacağımız yerler olarak yine "Demokratik kitle örgütlerinin" görecektir. Burada öz olarak kastedilen açıkcası yine Derneklerdir.

Bakın sendikalar ne diyor : Demokrasi, insan hakları, yabancılara eşit haklar, işsizlikle mücadele, sosyal haklarımızın budanmasına karşı mücadele, yabancılara yerel seçim hakkı, enternasyonal dayanışma vb.....

Soruyorum : Biz komünistlerin B.Avrupa'daki faaliyetlerimizde, faaliyet göstermek istediği, fakat sendikaların faaliyet alanına girmeyen bir konu var mı ? Derneklerimizin legül olanakları, maddi ve manevi imkânları sendikalardan daha mı fazla ? Yaşadığımız toplumda derneklerimizin ağırlık ve saygınlığı sendikalardan daha mı çok ? Eğer böyle değilse, peki biz bu olanağı niye kullanmıyoruz ? İşçi sınıfının ve emekçi halkın partisinin, işçi sınıfının en legal, en yığinsal demokratik kitle örgütü sendikalarda çalışması yasak mı ? Kendisine işçi sınıfının ve emekçi halkın partisi diyen bir partinin bu alanda kendisini düzeltmesi gerekmez mi ?

Hemen belirteyim ki, bütün bunlar demokratik kitle örgütlerinin, derneklerin gereksiz olduğu anlamına gelmez, tam aksine birbirini tamamlayan faktörlerdir.

FAC'den, partilerden tutun da, kiliselere kadar Kutlu-Sargın davasına heyet gönderen kuruluşlara karşın, sendikaların bu yönde halâ yerinde saymasının "Suçlusu" kimdir ?

Partimizin, FAC Yöre Komitesinde tek bir "Sendikacının" bulunmayışı, Yöre Komitesinin, FAC'deki sendikal gelişmeleri ve çalışmaları izleyecek, koordine edecek bir komisyonu bile olmayışı, önemini ağız-

larda sakız ettiğimiz bu alana biçilen değeri göstermez mi ?

Bütün bunlar suçlama değil, iyiyi, doğruyu bulmak için iyi niyetle yapılmış eleştirilerdir.Böyle kabul edilmesi ve anlaşılması dilek ve ümidiyle, Yoldaşca selamlarımla.

14 Aralık 1988

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

B.AVRUPA POLİTİK FAALİYET TASLAĞI ÜZERİNE DÜŞÜNCELERİM

Ben taslak üzerine düşüncelerimi iki noktada topluyorum:

1. Taslağın politik içeriğinin, kanımca hatalı ve eksik bulduğum yanı,
2. Formulasıyondaki ifadenin karmaşıklığına yönelik yan.

Bu yazımda yalnız içerikle ilgili yanı ele alacağım.

Taslağın başında ortaya atılan "Batı Avrupa'daki politik faaliyetimizin amacı nedir ?" sorusuna gerçek nesnel durumdan çıkarak açık yanıt verilmeyişi, taslağın politik içeriğinin yanlış saptanmasına da yolu açmış.

Bana öyle geliyor ki, bu tezleri hazırlayan yoldaşlar, B. Avrupa'daki göçmenlerin nesnel durumlarından çok, kendi öznel niyetlerinden yola çıkarak taslağı kaleme alma yanılgısına düşmüşler.

Aslında durum çok açık. Biz soruyu kendimize yönelttiğimiz zaman, bunu teorik ve pratik deney birikimlerimizden ~~yola çıkarak~~ ve nesnel olgulardan yola çıkarak açık bir yanıtla takip etmek durumundayız. Vereceğimiz yanıt, birikimimizdeki yetersizlikten kaynaklanarak mutlakgerçekle tam bir uyum içinde olmayabilir. Bu utanılacak birşey değildir. Ne var ki, yanıt verirken bildiğimiz birtakım olguları gözardı edersek, bunun olumsuz sonuçlarını hep birlikte yaşamak kaçınılmaz olacaktır.

Taslakta da yapılmaya çalışıldığı gibi politik faaliyetlerimizin amaçları somutlanmadan önce, B. Avrupa'daki örgütlenmemizi ve faaliyetimizi gerekçelendirmek zorundayız. Fakat bu soruya da örgütlenmemizin başlarına doğru dönerek, ama değişen koşullara da değinerek olabildigince gerçeğe uygun kısa bir yanıt vermeliyiz. Örgütsel varlığımızı ve faaliyetimizi gerekçelendirirken, öyle dolambaçlı açıklamalara gitmenin hiç alemi yok. Bunu gerekçelendirmek, bugün sen ne yedin ? sorusuna verilecek yanıt kadar basittir.

Bu geliştirilerek şöyle olabilir:

Biz B. Avrupa'da yaşayan Türkiye'li göçmenler, yaşadığımız yüzyıl içerisinde Dünyadaki ekonomik ve toplumsal değişikliklerin sonucunda ucuz işgücü olarak buralara getirildik. Gelen işçiler arasında gerek Türkiye'deyken, gerekse B. Avrupa ülkelerindeki yaşamları döneminde komünist fikirlere ilgisi olan ve giderek bu fikirlere sahip çıkmaya başlayanlar oluştu. Bu işçiler benimsedikleri komünist ~~gücünü, Türkiye'den gelen işçiler arasında yaymaya~~

düşünceyi,Türkiye'den gelen işçiler arasında yaymaya başladılar.

'74 yılında TKP'nin Türkiye'de yeni bir atılım dönemine girmesi ve aktif faaliyet yürütmeye başlaması,B.Avrupa ülkelerinde yaşayan Türkiye'li komünistlerin de,bu partinin B.Avrupa'nın bazı ülke örgütlenmeleri olarak biraraya gelmelerini sağladı.Türkiye'li komünistler ogünden buyana Türkiye'li göçmenler arasında faaliyet yürütmektedir.

Partimizin buradaki örgütsel varlığı tümüyle nesnel durumun,yani göçmen yurttaşlarımızın burada olmalarının sonucudur.

Kuşkusuz yaşadığımız B.Avrupa ülkelerinde her ülkenin işçi sınıfı partisi vardır.Bizim bu ülkelerdeki örgütsel varlığımız henüz bir çelişki taşımamaktadır.Zira bizim faaliyetimiz aynı zamanda kardeş partilerin savaşımına direkt bir katkı niteliğindedir.Partimiz ve kardeş partiler arasında bu konuda görüş birliği mevcuttur.

B.Avrupa'daki politik faaliyetlerimizin amaçlarına gelince Sanırım taslağın politik içeriğini yanlışla sürükleyen husus şu belirlenmeden kaynaklanmaktadır:

"Partimizin B.Avrupa'daki politik faaliyetlerinin amaçları,ülkedeki mücadelenin amaçları ve gereksinimleri tarafından belirlenmektedir." İşte bu belirleme bence nesnel gerçeklikten yoksundur veonyıllar önce yapılanın hala devam etmesini savunmak anlamına gelmektedir. Oysa zamanın,bu ülkelerde yaşayan Türkiye'li komünistlerin,göçmen işçilerin durumlarının çok farklı değişikliklere uğradıklarını hepimiz biliyoruz.Öyleyse biz politik faaliyetlerimizin amaçlarını belirlerken on yıl öncekinin yaklaşık aynısını söylememeliyiz.

Kanımca partimizin ülkedeki amaç ve gereksinimlerine hizmet edecek faaliyet,B.Avrupa parti örgütlerinin yürüteceği faaliyetlerden sadece ~~önemli birisi~~ biri ama önemli biri olmalıdır. Bu," TBKP'nin B.Avrupa'daki politik faaliyetinin amaçlarından biri, partimizin ülkedeki faaliyeti ve gereksinimlerine doğrudan ve dolaylı katkıda bulunmak,barış ve demokrasi ^{mücadelesi} veren tüm güçleri aktif desteklemektir" olarak belirlenebilir.

Faaliyetimizin amaçlarının ~~diğer~~ asıl en önemli yanları ise; bu ülkelerde yaşayan göçmenlerin barış ve eşit haklar savaşımı,sendikal ve sosyal hakların genişletilmesi talepleri,~~olarak belirlenebilecek~~ tekellerin zayıflatılması ve bunun yerine işçi ve emekçilerin karar mekanizmalarındaki rolünün artması için verilen mücadelelere katılımları için çaba sarfetmek olmalıdır.Onların yerli ve yabancı diğer uluslardan emekçilerle, ~~sendikal birliktedir~~ kardeşçe birlikte yaşama ve mutlu bir gelecek kurmayolundaki tüm uğraşlarına destek olunmalıdır.~~Kısacası~~ Yani burada,faaliyetimizin ~~göçmen~~

göçmenlere özgü yanlarından sonra,-öncelik sonralık sırası kastetmiyorum - her ülke komünist partisi hangi politik amaçlar için çalışıyorsa,bizim amacımız da o olmalıdır.

Eğer asıl faaliyeti Türkiye'de olacak olan partimizin gereksinimine göre politik amaç belirlersek,bulduğumuz ülkedeki sosyal ve politik yaşamda aktif yer almamız oldukça zor olacaktır.

Kaldı ki bizim öznel istemimiz politik amacı ülkedeki gereksinimlere göre yöneltmek olsa bile,kadroların eğilimi ve yaşamı bunun tersine doğru ilerleyecektir diye düşünüyorum.Biz de böylelikle gelişmeye ters düşmüş ve olayların yıllarca gerisinde kalmış olacağız.

Amaçlarımızdan bazılarının zaman zaman aktüelitate ve kadroların eğilimine göre, - Sargın ve Kutlu yoldaşların ülkeye dönüşlerinde ^{herkesin} ~~ol-~~ ^{görülmüş} ~~gibi~~ ^{gibi} - öne çıkacağı açıktır.

Bu fikrimi kısaca şu satırlarla da desteklemek istiyorum:

Bugün göçmenlerin en azından önemli bir bölümünün artık bu ülkelerde kalacağı bence kesindir.Bu ikinci ve üçüncü kuşak için daha büyük oranda geçerlidir.Yoldaşlarımız arasında da,"ben burada kalmaya kararlıyım" diyenlerin sayısı az değil.Birçok göçmen burada gayrimenkul ediniyor.Gençlerin birçoğu Türkiye'nin kendileri için sadece bir izin ülkesi olduğunu söylüyorlar.Bizim partimizinse ikinci ve üçüncü kuşak gençler arasında örgütlenmede zorluk çektiğibiliniyor. Bu gençlerin Türkiye'deki politik gelişmelere ilgisinin zayıf olduğu da.Kısaca tüm bunlara rağmen bahsedilen ~~kır~~ yaklaşımdaki bir politik faaliyeti temel alarak bu gençleri barış,eşit haklar, demokrasi ve sosyalizm savaşımına kazanmak mümkün mü ?

A.ERDEM FAC-DUISBURG

22 Aralık '88

Kemal Kervan

KOMÜNİST PARTİ: ÖZGÜR İNSANLARIN PARTİSİ

"Yoldaş, benim kafam karıştı!.." işçi sınıfının kurtuluşu davasına yürekten bağlı, dürüst bir komünist. Partinin bir görüşü ya da uygulaması üzerine farklı bir görüşe varmış. Yöneticisinden, yoldaşlarından yardım istiyor: İkona etsinler kendisini partinin resmi görüşünün haklılığına diye. Yardım gecikmiyor; suda boğulan bir insanı kurtarır gibi, dost eller uzanıyor dört bir yandan. Temel örgüt sekreteri, çevresindeki yoldaşlar, olmazsa üst organlar yardımcı oluyorlar yoldaşın yanlış görüşlerden kurtarılmasına. Ama her şeyden önce kafası karışan yoldaşın kendi samimî çabasıyla partiye ters düşünceler yenilgiye uğratılıyor... Bu olayı gerek yardım isteyen, gerekse yardım eden olarak yaşamış yoldaşlar az değildir sıralarımızda.

* ~~*****~~

Stalin döneminde kendisinden farklı görüşte oldukları için yok edilen, ve bu yetmezmiş gibi on yıllardan beri komünist hareketçe haksızca mahkum edilen Buharin'ler, Kamanyev'ler, Zinovyev'ler, Radek'ler aklandılar. Bu, herşeyden önce komünist hareketin kendi kendini aklamayı, yüzüne sürülmüş bir karayı silmesi oldu. Haksızlıklar, aynı boyutta olmasa da Türkiye komünist hareketinde de işlenmişti. Bunların verdiği zarar, açtığı yaralar derin, onarımı çetin olmuştur.

(şanki bir düşmanmış gibi)

Ben öyle sanıyorum ki, farklı düşünen komüniste karşı ~~düşmanca~~ tutumdan ne kadar zarar gördüysek, bir o kadar zararı da, "kafası karışan" yoldaşları boğulmaktan kurtarmak için telaşla dört bir yandan uzattığımız dost ellerimizden gördük: Farklı görüşü olan yoldaşın tüm çabalara karşın bu görüşü muhafaza etmesi, giderek tüm partiyi karşısına almayı göze alması bir istisnaydı. Çok daha yaygın olanı, onun kendi farklı görüşünü daha baştan "partiye karşı işlenmiş bir suç" gibi algılaması, bunu giderme kaygısını samimiyetle kendinin duyması, bunun için aktif çaba göstermesiydi. Oysa bugün değişik görüşlerin parti sıralarında yaşamasının parti yaşamının canlılığı için nasıl vazgeçilmez olduğunu biliyoruz artık.

* ~~*****~~

tartıştığımız zaman

Bir yıl önce Yığınlarla bağlanma çabalarımızı tartışmıştık parti içinde. Durgunluktan yakınlar, yaratıcılığın, girişkenliğin yetersizliğine işaret edilmişti haklı olarak. Partiye özveriyle, büyük hizmet vermiş pek çok yoldaş, kıyasıya eleştirildi bu yüzden. İşaret edilen eksiklikler (hem de bence kat kat) doğrudur. Ama eleştirilerin bu yoldaşlara yönelmesi her yerde haklı mıydı?

Yoldaşlarda yaratıcılık, girişkenlik alışkanlıklarının körlenmesinde, en azından gelişmemesinde, partinin resmi görüşünden farklı görüşler geliştirmekte duyulan çekingenliğin rolü az mıdır? Bu çekingenliğin yayılması, aşılamamasına hiç de Leninistçe olmayan, yanlış bir "disiplin" anlayışı ile hepimiz "katkıda" bulunmadık mı? Görüşlerini sürekli olarak partinin resmi görüşlerine uyarılma çabası, bir bakıma yıllarca yazılmamış bir "komünistlik normu" sayıldı.

Farklı bir görüş üreten yoldaş, bundan utanmak değil, yaratıcılığı ile partinin fikirsel yaşamına katkıda bulunduğu için gurur duymalıdır. İleri sürdüğü görüş belki son analizde yanlış bile çıksa, en azından tek sasililiği bozması, doğrunun tartışılarak sınanmasını sağlamasıyla yararlı olacaktır partiye.

* ~~*****~~

Büyük bir diyalektik ustasıydı Lenin. Hayatla birlikte nasıl yürür bir devrimci, herşeyden önce bunu öğrenmeliyiz biz ondan.

Lenin'in partisinde onun yaşamı boyunca çeşitli örgüt biçimleri uygulandı.

"Hareket birliği" temelinde her seferinde mücadelenin somut gereksinimleri için en elverişli biçimleri yakalamaya çalışan, hayatla birlikte yürüyen bir yol izledi parti.

Buharin'ler, Zinovyev'ler, Kamanyev'ler, Radek'ler Lenin döneminde parti çatısı altında bir araya gelmişlerdi. Marksist düşüncenin bu önemli şahsiyetleri aralarında zaman zaman büyük görüş ayrılıkları doğmasına rağmen Lenin yönetimi boyunca tüm zekalarını, yeteneklerini işçi sınıfının mücadelesinin hizmetine verebildiler. Görüşlerini ~~kimi zaman tek tek, kimi zaman grup grup~~ sakınmadan, özgürce savunabildiler. Bolşeviklerin kazandığı uluslararası saygınlıkta kuşkusuz Lenin'in çevresindeki bu canlı, çok yönlü dev fikir kapasitesinin de rolü vardı.

* * *

İç savaşın özellikle keskinleştiği dönemin özgül yöntemlerinin mutlaklaştırılıp sürekli ilan edilmesi, parti içi demokrasinin etkisizleştirilmesi Lenin'in yaratıcılığa, kişisel girişimciliğe büyük değer veren örgüt anlayışının değil, Stalin'in aşırı merkeziyetçi, bürokratik örgüt anlayışının ifadesiydi. Lenin'in ölümünden sonra tarih de buna uygun ele alındı. RSDİP'nin, Bolşevizmin esnek, dinamik örgüt biçimleri mücadele koşulları ile canlı bağları içinde değerlendirilecek yerde, gittikçe daha merkeziyetçi biçimlere doğru düz bir evrim süreci gibi gösterilip kutsandı. Üstelik bu, "bolşevikleşme süreci" adı altında tüm dünya işçi hareketlerinin örgütsel evrimleşmesi için evrensel model olarak kabul edildi.

Oysa Lenin kopyacılığın, taklitçiliğin, mekanik "evrensel modellerin" düşmanıydı. 1922'de Komintern'in daha önce çıkartmış olduğu bir "Komünist partilerin örgütsel yapısı ve faaliyetinin yöntemleri ve içeriği üzerine karar" için şunları yazıyor:

"Bana öyle geliyor ki, bu kararı almakla büyük bir hata işledik biz... Kendi Rus deneyimimizle başka ülkelerden insanlara yaşmayı bilemedik... Karar çok fazla Rusça, Rus deneyimini yansıtıyor... Başka ülkelerden insanlar onu bir evliya resmi gibi duvara asıp tapınamazlar... Rus deneyiminden bir parçayı kendileri için özümsemeleri gerekir. Nasıl olacak bu? Ben bilemem bunu." (Toplu yapıtlar, ~~AVM~~ c.3, s.416-417) *Almanca.*)

* * *

Demokratizm, komünist düşüncenin özünde vardır. Bu, bir yanıyla toplumda eksiksiz bir demokrasinin gerçekleşmesi için mücadelenin vazgeçilmezliğinde, bir yanıyla da komünistlerin partisinin kendi iç yapısında, iç işleyişinde demokrasi ilkesinin vazgeçilmezliğinde yansır. Bunlar küçümsenirse, bu, hareketin tümünü her zaman yaralayacak, zayıflatacaktır.

Bu genel yasallığın önemi günümüzde, bilimsel teknik devrim koşullarında uluslararası komünist hareket için bir kat daha artmıştır. Ülkemizde, halkın demokratik bir alternatif arayışı içinde olduğu koşullarda iki kat daha artmıştır.

* * *

İnsanı insan yapan, onu doğadaki diğer varlıklardan ayıran şey, onun özgür iradesidir. Bu yüzden onun özgürlüğünü çevreleyen doğal ve toplumsal sınırları aşma dürtüsü insanın doğası gereğidir. Modern toplumlarda, hele özellikle bilimsel teknik devrim çağında bu sınırları genişletmenin olanakları hem nesnel olarak artıyor, hem de özgürlük özlemi insanda giderek daha fazla bilince çıkıyor. O, bir birey olarak kendi değerini gittikçe daha iyi kavlıyor, özgürlüğünü hayata geçirmeye yöneliyor. İnsanlar daha şimdiden bugün, ama hele yarın düne göre yepyeni bir düzeyde "özgür insan" oluyorlar.

Kendi kişisel saygınlığının, bireysel özgürlüğünün bilincine varmış olan, kişiliğini gerçekleştirme sorumluluğunu, kaygısını yüreğinde duyan insanların sayısı artıyor. Bu değerli bilince varmış işçilere, aydınlara, emekçilere yönelen komünist parti, ancak kendi sıralarında da özgürlüğe, kişisel sorumluluk bilincine, girişimci ve yaratıcı faaliyete en geniş alanı sağlamaya yönelen bir parti olabilir.

Son dönemlerde dünyanın pek çok yerinde komünist partilerin yığınlarla ilişkilerinde olsun, kendi kadrolarını aktifleştirme yeteneğinde olsun ciddi zayıflıklar görülüyor. Bunun nesnel nedenlerinin de bulunduğu kuşku yok. Ama sorunlarımızı yalnızca nesnel nedenlere bağlamaya kalkışmak, onları çözümsüz bırakmaya baştan razı olmak demek olurdu. Oysa ben bu zayıflıkları aşmak için önemli bir kaldıraç bulunduğunu düşünüyorum elimizde: öyle sanıyorum ki bu zayıflıkların nedenleri arasında çağımızın özgür insan gerçeğini, yeni bir düzeye yükselen yaratıcılık potansiyellerini yeterince görememenin, gerek partinin içinde, gerekse dışında, yığınlara yönelik olarak yeterince değerlendirememenin payı büyük...

* ~~~~~ *

Parti içi demokrasinin gelişmesi için en elverişli koşullar, kuşkusuz yasal çalışma koşullarıdır. Türkiye komünist hareketine zorla dayatılmakta olan yasadışılık parti içi demokrasiyi en yetkin şekilde hayata geçirmemiz önünde nesnel bir engel oluşturuyor. Komünist harekete konan yüzkarası yasaklar kaldırıldığı zaman, ülkemiz komünist hareketi tüm boyutlarıyla halkımızın karşısına çıkabilecek, demokratik örgütleniş biçimleriyle en ileri geleceğin Türkiye'sinin, sosyalist demokrasinin aynası olacaktır: "Egemenlik kayıtsız şartsız ulusundur" ilkesinin boş laf olmaktan çıkarılıp hayata geçirileceği, her alanda "en demokratik burjuva demokrasisinden de milyonlarca kez daha demokratik" olacak bir sosyalist demokrasinin.

Ama daha bugünden, bu yüz karası yasakların varlığı koşullarında bile parti içi demokrasiyi olanagınca en ileri biçimde işletmeyi ve planlı şekilde genişletmeyi görev biliyor TBKP. Parti içi demokrasi, Lenin'in "hareket birliği" ilkesinin de özgürlük ve bilinçlilik temelinde bir üst düzeye yükseltmenin kaldıracı olacaktır.

* ~~~~~ *

TBKP program tasarısı Marksist teori temelinde çeşitlilik içinde birlik ilkesini vurgulamakla parti içi demokrasi için yeni, sağlam bir temel attı. Ama bu temelin üzerine yapıyı örmek, ancak belki de yıllar sürebilecek yoğun çabalarla gerçekleştirilecek bir görev olarak duruyor önümüzde: Sorun biçimsel bir sorun değil, komünistlerin kendilerini ve aralarındaki ilişkileri yenilemesi sorunudur çünkü.

Amaç birliği içindeki insanlar bir amaca farklı yollardan yaklaşımlar üretiyorlarsa, her iki yanda da bunun dostça olmayan duygulara kaynak olmaması gerektiği öğrenilecektir. Farklı düşünene "kurtarılması gereken insan" diye bakmamak, onun farklı görüşlerini yeniyi aramanın, yoldaşça tartışmayı geliştirme- nin yararlı bir aracı olarak görmek öğrenilecektir.

* ~~~~~ *

Parti içi demokrasi en başta her bir komünistin kendinde eleştiricilik, kendi görüşlerini olsun, parti kararlarını olsun önyargısız sorgulayabilme cesaret ve yeteneğini, girişimcilik, yaratıcılık yeteneğini geliştirilmesiyle boyatar. Bu yolda son dönemde partide atılan adımlar, günden güne daha da gelişecek dinamik bir sürecin başlangıcı olmalıdır.

Partinin bir bütün olarak, tüm kurumlarıyla bu soruna yaklaşımı da, komünist

bireye bu çabasında yardımcı olacak, onu cesaretlendirecek şekilde olmalıdır. Bundan böyle partinin demokratizm yolunda bugün vardığı noktadan eski, farklı düşünceyi cezalandıran tutumlara elbette geri dönülmeyecektir. Ama şimdi görev bundan öteye geçmek, partinin her tutumu ve uslûbu ile de tüm üye ve örgütleri yeni arayışlar içinde olmaya özendirmeğdir.

önümüzde, çağdaş sorunlara doğru yanıtı veren programımıza yakışır düzeyde bir parti içi demokrasiyi hayata geçirmek görevi duruyor. Komünist parti, özgürlüğünün, kişisel sorumluluğunun bilincinde olan işçilerin, aydınların, emekçilerin gönüllü birliğidir. özgür insanların partisidir.

159 sayfa @ 75 varg =

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

~~Burjuvazinin~~
= Doğan DİNG =

Çağdaş dünyanın insanı bir yandan derin bir şekilde kaygılandıran, öte yandan umutlandıran karmaşık yapısı ve buna bağlı olarak çözüm yollarını kolaylıkla ele vermeyen çelişik gelişme karakteri, dünyayı anlama ve değiştirme amacındaki teorinin kimi önemli kavramlarının gözden geçirilmesini zorunlu kılıyor. Teorinin hazır yanıtlarının pratikte sınanmış olanları, şimdi bir kez daha yeni bir sınava hazırlanırken, pek çok yeni olgu, teoriden, yeni duruma uygun ve çözümleyici yanıtlar umuyor.

Burjuvazinin teorik çabası, birikimi ve hazırlığı, yeni süreçleri insanlığın çıkarlarına tam olarak uygun bir tarzda yorumlamaya ve yönlendirmeye yeterince elverişli değildir. Burjuvazinin liberal ve işçi sınıfının sosyal demokrat akımları, çağdaş süreçleri gerekli olduğu ölçüde kapsamlı ele alamıyorlar: Kapitalist dünyanın genel bunalımları ile, insanlığın karşı karşıya bulunduğu tehlikelerin ilişkisi geçirtiliyor. Toplumsal ilerleme süreçlerinin, teorik ve pratik sorunları bu akımlar tarafından ileriye dönük bir tarzda açıklanmıyor. Bilimsel teknik gelişmenin doğrultusunun saptırılmış olması olgusu, bu akımlar tarafından farkedilmiş olsa bile, önerilen çözüm yolları net, açık değildir. Bu iki alanın sağlam, tutarlı bir analizinin gerekliliği belki artık hissediliyor, ama teorik elverişsiz^{eik} ve perspektifsizlik, bu akımlar^{işin} aşılması güç bir engel olarak ortada duruyor.

Dünyadaki çok yönlü süreçlerin doğruca kavranması ve doğru bir rotada geliştirilmesi sorumluluğu, geçmişte olduğu gibi şimdi de büyük çapta Marksizm-Leninizm'in üzerindedir. Tehlikeleri ve tehditleri farkedenden burjuva akımların ve sosyal demokrasinin bu alanda teşvik edilmesi ve ortak bir politik hazırlığın olgunlaştırılması da öncelikle bizim sorumluluğumuzdadır.

Bizim sorumluluğumuzdadır, amabiz bu sorumluluğun gereklerini yerine getirebilmek için gerekli teorik hazırlık bakımından iyi durumda mıyız?

Marksist Leninist teorinin çağdaş süreçleri kavrama ve açıklama çabasında 30'lu 40'lı yıllardan bu yana belirgin bir yavaşlamanın gözleendiği, süreçlerin ise aynı yıllarda hızlandığı, artık genel olarak kabul edilen bir olgudur. Şimdi, pek çok kavramın ^{ve}yeniden ele alınması, değiştirilmesi ya da yeniden biçimlendirilmesi, pek çok yeni kavramın ~~ise~~, te-
orinin genel yapısı ile "uyumlu" bir şekilde oluşturulması gerekiyor. ① Ek.

Uygarlığın yokolma tehlikesiyle karşı karşıya olması ve bundan doğan bunalımın Marksistlerce çok yönlü bir şekilde ele alınmış olması, söz konusu amaçlar için sağlam bir zemin oluşturuyor. Şimdi üzerinde en çok konuşulan kavramlar arasında, "şiddet-zor" başta geliyor. Tek partili sosyalist demokrasilerde, farklı çıkarların toplumsal ve politik alanda nasıl temsil edileceği, varolan çoğulcu biçimlerin kendi doğrultularında daha demokratikleştirilmesinin gerekip gerekmediği, proletarya diktatörlüğü kavramının içerik ve/ya da biçim olarak bırakılıp bırakılamayacağı tartışmaları da bu kapsamda gündeme gelen tartışma konularıdır.

.....

Gerçekten sosyalist demokrasi ve onun belli bir tarihsel dönemde biçimi olan proletarya diktatörlüğü üzerinde bir tartışma zorunludur. Böyle bir tartışma sosyalist ülkelerde ve uluslararası komünist hareketinin bütününde epeydir zaten yapılıyor. Şimdi bu tartışmanın, gündeme giren yeni tartışma konularıyla daha da zenginleştiği ve çözüme yaklaştığı söylenebilir.

Artık bu kavramı bırakmak gerekiyor mu? Kavramın ifade etmeye çalıştığı içerik şimdi bu eski kalıba sığıyor mu? İşçi sınıfının komünist partileri bu leninci ilkeyi şimdi nasıl yorumlamalı? Çağdaş dünyada şiddetin politikanın önde gelen aracı olmaktan çıkartılması zorunluluğu, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü ile ilgili sonuçlar doğuruyor mu? Konu ile ilgili daha bir dizi soru, farklı açılardan formüle edilebilir. Bu sorulara farklı yanıtlar verilebilir ve veriliyor. Teorinin bir sorununu tartışırken, salt teori alanında kalarak, sözkonusu yanıtları bire kadar indirmek, küçümsenmesi gerekmeyen teorik bir olasılıktır. Ama asıl olan, olanak varsa teoriyi pratik ile ilişkisi içinde doğrulamak ya da

Örneğin, Proletarya Diktatörlüğü

düzeltilmektedir. Öteyandan, teoride bir yanlış düzeltmek ile, geçmişte "doğru" olanın, bugünkü "yanlış" duruşunu düzeltmek ya da artık "yanlış" dönüşmüş oluşunu kavramak da birbirinden farklı şeylerdir.

1917 devriminden bu yana, gittikçe zenginleşen farklı deneyimlerle birlikte biz artık proletarya diktatörlüğünü salt teorik bir sorun olarak tartışma zorunluluğundan kurtulmuş bulunuyoruz. Söz konusu sorun 1917 öncesinde tartışılırken büyük ölçüde teori alanında kalan bir sorundu. Bu koşullarda bile Marks, Engels, konu üzerinde tartışan öteki Marksistler ve Lenin, olanaklı olduğu ölçüde bu konu ile ilgili pratik ipuçlarını öne çıkardılar. Teorik yapının, bu ipuçları ile doğrulanmasını amaçladılar. Eldeki başlıca ipucu, Paris Komünü idi.

Yine de Devlet ve İhtilal, daha çok teorik bir metindir.

.....

Lenin, Devlet ve İhtilal'in sonsözünde, "...bir devrim deneyi yapmak, o konuda yazmaktan daha güzel ve daha yararlıdır." diye yazdı. Ekim devriminin sıcak günlerinde yazılmış bu satırların, ihtilalin heyecanını bize ulaştıran değerli bir anı, tarihsel bir anekdot olmaktan daha fazla önem taşıdığını düşünüyorum. Bu söz, teorisi bir ölçüde, yeterince ya da büyük çapta yapılmış ve zamanı gelmiş pratiğin önceliğinin ifadesidir. Pratik bir kere kendisini gösterince ise, teoriye artık onsuz bakılamaz. Şimdi doğrudan Marksist devlet teorisi ile ilgili bir problemi çözmeye çalışırken, en fazla Lenin'in adıyla bağlanabilecek olan teori ile ^{Sonradan çıkarılan} pratiği birbirinden kopararak sonuç almaya çalışmak herhalde anlamsız olur.

Bugüne kadar proletarya diktatörlüğü ile ilgili tartışmanın, teori ile pratiğin bu açık ilişkisi dikkate alınarak yapıldığı söylenebilir mi? Belki böyle bir tartışma şekli olarak yapılmış olabilir, ya da daha doğrusu pratiğin, teoriyi ne kadar "doğruladığının" sık sık öne sürülmesi şeklinde bir tartışma belki olmuştur. Ama pratiğin ne olduğu üzerinde yeterince durulmuş muydu? Şimdi artık daha başka koşullarda ve daha özgür, yalnız teori ya da yalnız pratik alanda kalan tartışma gerçek anlamda özgür olamayacağı ^{işin} şimdi daha özgür, bir tartışma gerekli ve sözkonusudur.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi 27. Kongresi, MK'nın Ocak 1987 plenumu ve sonraki toplantıları ve nihayet 19. Ulusal Konferans, sosyalizm ile demokrasi arasındaki karşılıklı ilişkiyi yeniden açıklığa kavuşturmayı, yeniden düzenlemeyi sürekli olarak gündemlerine aldılar. Sosyalizm-demokrasi ilişkisinde aksayan yanı saptayan yeni değerlendirmeler şöyle özetlenebilir: Sovyet toplumu niteliksel olarak yeni ilkeler temelinde ekonomik, teknolojik ve toplumsal yenilenme hedeflerine, gerçek demokrasi, çalışma kolektiflerinin özerkliği ve yığınların yönetime belirleyici katılımı olmaksızın ulaşamaz. Şimdi canlı bir tartışma içinde olan Sovyet komünistleri Lenin'in Devlet ve İhtilal'de öne koyduğu sosyalizm-demokrasi ilişkisinin, sonraki yıllarda yine Lenin tarafından geliştirildiğini de özellikle belirtiyorlar. Daha sonra sözkonusu olan ise Lenin'in Devlet ve İhtilal'de bürokrasiye karşı koyduğu teorik, hayatının son yıllarına kadar ^{da} politikası ile şekillendirdiği pratik önlemlerin yetersiz kalmasıdır. Neden böyle oldu? İşte bu soru şimdi proletarya diktatörlüğü problematiğinin can alıcı sorularından birisidir. Şimdi Sovyet politikacılarının ve yazarlarının ısrarla Lenin'e dönmekten söz etmelerinin temel bir nedeni budur.

Sosyalist toplumda devletin varlığının korunması kaçınılmaz ve gereklidir. "Bir yandan üretim araçlarının ortak mülkiyetini korurken, bir yandan da emek eşitliğini ve ürünlerin bölüşümündeki eşitliği korumakla yükümlü bir devlet" (1) gerekli ve zorunludur. Anarşistlerin iddialarının geçersizliğini Lenin ve arkadaşları yalnız teorik olarak çürütmekle kalmadılar, 1917 ile başlayan pratik de bu tür iddiaların geçersizliğini kanıtladı.

Öte yandan sosyalist devletin "sönme yolunda bir devlet" olabilmesi için kapitalist rejimin devletinden köklü bir şekilde farklı olması da gerekiyordu. Bu fark nerededir? Bu fark yalnızca toplumun çoğunluğu ile sömürücü azınlığın rollerinin değişmiş olmasından ibaret midir? Egemen sınıf olarak örgütlenmiş, proletarya, böylelikle ortaya çıkan "devlet", kapitalistlerin devletinden "devletin görece özerkliği" ile ifade edilen olguyu ^{vegiştirilmesi} ~~reddetmesi~~ ile de ayırt edilir.

Engels devleti şöyle tanımladı: "Toplum vazgeçilmesi olanaksız, belirli ortak işlevler yaratır. Bu amaçla atanan insanlar toplum içinde işbölümünün yeni bir kolunu oluşturur. Bu onlara kendilerini muktedir kılanların çıkarlarından farklı çıkarlar, güdüler de kazandırır, kendilerini onlardan bağımsızlaştırırlar ve işte etiyile ~~komünizmiyle~~ devlet." (2) Burada sözü edilen devlet sömürücü toplumun devleti ve onun "görece özerkliği" (3) dir. Şimdi üzerinde durulan ise, sosyalist "devletin", egemen sınıf olarak örgütlenmiş proletaryanın, proletarya diktatörlüğünün, genel halk devletinin, "devletin görece özerkliği" olarak adlandırılan ~~olgunun etkisini taşıyıp taşımadığıdır~~ ^{bu nasıl etkilediği ve ne yönde dışarıya yansıttığıdır}. Kuşkusuz sömürünün ortadan kalktığı koşullarda kapitalist devlet ile sosyalist "devlet" arasında aynı kavramla ifade edilebilecek türden benzerlikler bulmak mümkün olmaz. Yine de Sovyet yönetim organlarında ^{devlette ve partide} yerleşmiş bürokratizmin belli bir etkinliği ve şimdi halkın yönetim ve denetime etkin katılımıyla güçlenen yenilenme süreçlerine, açıklık ilkesine, sosyalist demokrasinin geliştirilmesi girişimlerine ısrarla karşı koyuyor olması da yaşanan somut gerçeklerdir. Sömürünün ortadan kalktığı koşullarda bu, sınıfsal karşıtlıklardan doğmuyor, ama yönetim işlevlerinin toplumdaki işbölümünde özerk bir dal olarak bağımsızlaşmasından ^{"devletin görece özerkliğinden"} kaynaklanıyor.

Bütün bu olup bitenlerden ne çıkıyor? Proletarya diktatörlüğünün bir yana bırakılması gerekliliği mi? Kendiliğinden, hayır! Öncelikle ve ~~ken~~ diliginden ortaya çıkan, proletarya diktatörlüğü ile ilgili yorumlarda Lenin'in teorisi ile ^{onun ölümünden sonraki uygulama} arasına eşit işareti koymamak gerektiğidir. Yanlış uygulamayı teorinin doğrulanması gibi algılamak bizi fena yanıltır. Devlet ve ihtilal'in özü, yalnızca proletaryanın sömürücü sınıfları demokrasiden dışalamasından ibaret değildir. Bu başeserin özellikle geleceğe ışık tutan özü, "devletin sönmesi" ile ilgili teorik açıklamalarıdır. Bu teorik açıklamalar, pratikte bürokrasiye olanak tanımamak, onun kaynaklarını kurutmak, çoğunluk için, giderek tüm toplum için demokrasinin, sürekli demokratikleşme olmadan olanaksızlığını pratikte görmek ve gereken önlemleri almak olarak ifade edilebilir. Lenin'in 1917'den sonraki makaleleri Devlet ve ihtilal'in bu yanını geliştiren eserler oldular.

Egemen sınıf olarak örgütlenmiş burjuvaziye karşı, egemen sınıf olarak örgütlenmeye niyetli ve yetenekli proletaryanın bu niyet ve yeteneği, özü itibariyle tartışma dışı bırakılabilir, ya da bu tartışma kolayca çözümlenebilir. Yani bu konu üzerinde uzun boylu fikir ayrılığı olacak değildir. Sınıflar arasındaki farklı bakış açıları nihayet teorik bir uzlaşma ile çözümlenmezler, pratik olarak çözümlenirler. Sol arasında konunun tartışılması ise daha önemlidir ve burada proletaryanın egemen sınıf olarak örgütlenmesi tartışılırken vurgu, daha çok sönüp gidecek olan sosyalist devletin teorik-pratik yolu ile ilgili olmalıdır. Yeniden kendini gösteren bürokrasiyi, proletarya diktatörlüğünün demir disiplini saymak, proletarya diktatörlüğünü bu sapmış tezahürü-görünüşü ile savunmak Devlet ve İhtilal'in özünden uzaklaşma anlamı taşır.

Proletarya diktatörlüğünü bir kere pratiğin gözümüze soktuğu hata ve sapmalardan arındırarak tanımladıktan sonra, bu çağın gereksinimleri ve kavramları ile yeniden gözden geçirmek kolaylaşır. Besbelli ki, Lenin döneminin demokrasiyi geliştirmeyi başa alan, bürokrasi ile mücadeleyi lafta bırakmayan "diktatörlüğü", şimdi artık iyice kararmış olan bu sözü bir kenara bırakmaya olanak verir.

Proletarya diktatörlüğünün teorik ve pratik gelişimi, ^{kendisini} yeni bir ışık altında görmemizi sağlar. Sosyalist ülkeler bizim yalnızca geleceğimizin genel hatlarıyla bir ön örneği değil, geçeceğimiz yolu sürekli daha aydınlık görmemizi sağlayan projektörlerdir.

İşte bu nedenle perestroyka ve glasnost bizi her bakımdan ilgilendirmektedir.

-
- 1) Lenin, Devlet ve İhtilal, Bilim ve Sosyalizm Yayınları, 1978 s.125
 - 2) Engels, Berlin'deki Conrad Schmidt'e Mektup, Marks Engels Seçme Eserler c.5 s. 552 Alm. Farklı bir çevirisi için bkz: Sol yayınları Marks Engels, Seçme eserler, cilt 3, sayfa 596.
 - 3) agy

Am Dietz Verlag

KAPİTALİZMDE DEMOKRASİNİN İSTEMLERİNİN GERÇEKLEŞME OLASILIKLARI

Sistem olarak yerleşmiş kapitalizm ve özel olarak da tekelci kapitalizm, siyasi demokrasi ile çelişki halindedir. Üst yapısı siyasi demokrasi olan bir kapitalizm ister istemez kağıt üzerinde insanları maddi zenginliklerine bakmadan eşitlemek zorundadır. Ama, pratik yaşam içinde bu "eşitlik", sermayeye sahip olanlarla olmayanlar arasında bozulur. Uyumsuzluk, "saf" kapitalizmin olması gereken siyasal demokrasisi ile, kapitalizmde tam olarak gerçekleştiremeyen siyasal demokrasinin ve demokratik hakların emekçilerin yararına kullanılamaması arasındadır.

Emperyalizmle birlikte ortaya çıkan eğilim, serbest rekabetçi kapitalizmin üst yapısının gericilik yönünde değişim göstermesidir. Bu şu anlama geliyor: Siyasal demokrasinin ileriye doğru geliştirilerek korunabilmesi, demokrasinin istemlerinin gerçekleşmesi daha zor duruma gelmiştir. Emperyalist dönemde bu nedenle, siyasi demokrasi için savaşımın önemi daha çok artmıştır.

Reformistler, emperyalist çağda eksiksiz, tam bir siyasal demokrasinin gerçekleşmesini, kapitalizme zarar vermeden mümkün olarak görürler. Emperyalist kapitalizmi reforme ederek, barışçıl, demokratik özgürlüklerle dolu bir kapitalizm yaratabileceklerini düşünürler. Sosyal-demokratlar 1920'lerden bu yana, bu amaç doğrultusunda çalışıyorlar. Sonuçları ise, hepimizin gözleri önündedir. En demokratik ileri kapitalist ülkelerde bile, "bütün insanların yararına" işleyebilecek bir demokrasi yaratılamamıştır, yaratılamaz. Demokrasinin sınıfsal karakterli olması buna en büyük engel teşkil ediyor.

Ayrıca, Mihail Gorbacov'un SBKP 27. kongresinde belirttiği gibi, burjuva demokrasisinin içinde "otoriter eğilimler" artıyor. Sendikalar üzerine baskılar uygulanıyor, işçi düşmanı yasalar çıkartılıyor, demokratik hak ve özgürlükler kısıyor, ilerici ve komünist insanlara düşüncelerinden ötürü, yaşamda bir dizi kısıtlamalar getiriliyor.

Reformistlerin karşı ucunda ise, emperyalizm çağının, "devrimci" geçinen ekonomistleri duruyor. Lenin zamanından bu yana, ekonomistlerin genel anlayışı ise şöyle: Emperyalizm demokrasinin inkarı olduğuna göre, demokrasinin istemlerini gerçekleştirmek için yapılan savaşım boşunadır. Sosyalist devrim, tüm demokratik sorunları çözeceği için, demokratik reformlar için savaşımı gündemden kaldıralım. Çünkü siyasal demokrasinin hiç bir istemi kapitalizmde gerçekleşemez.

TBKP Program taslağının, partimizde tartışıldığı bugünlerde bu sorunu doğru bir biçimde ele almak büyük önem taşıyor.

DOĞRU ANLAYIŞ NE OLMALI?

Günümüzde burjuva demokrasisi, kapitalizmin üzerinde yükselen bir üst yapı biçimidir. İşçi sınıfı açısından, kapitalizmin üst yapıları arasında en çok işine yarayan bir devlet biçimidir. Burjuvazinin eğilimi, bunu daha da kısımaya yönelik olsa da, böyle bir yapının, kapitalizme zarar vermeden yaşamını sürdürmesinin olanaklı olduğu-

nu görüyoruz. İleri kapitalist ülkelerde durum budur. Bu nedenle, "kapitalizmin üst yapısı, emperyalist dönemde, siyasal demokrasi olamaz" diye düşünmek ne ~~teorik~~ olarak ne de pratik olarak inandırıcı olamaz. Tekelci kapitalizm, herhangi bir siyasal üst yapının (demokrasi biçimi dahil) çerçevesi içinde de gelişebiliyor ve onu alt yapıda tuttuğu ekonomik güçle kendi çıkarına bağımlı hale getirebiliyor.

Bütün kapitalist ülkelerde üst yapının siyasal demokrasi olmadığı da biliniyor. Özellikle, az ve orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerin bir kısmında siyasal demokrasi yerine, ^{anti-demokratik} üst yapıların olduğunu görüyoruz. Hem ileri kapitalist ülkelerde, hem de az ve orta derecede gelişmiş kapitalist ülkelerde, siyasal demokrasinin eksik, çarpık, tamamlanmamış ya da hiç yaşama geçmemiş istemleri, yönleri vardır.

Tartışacağımız nokta, günümüzde kapitalizmin geldiği koşullarda söz konusu istemlerin, gerçekleşebilme olanakları üzerinedir.

Önce şu söylenmeli; siyasal demokrasinin, tek tek her isteminin kapitalizm koşullarında çarpık, eksik biçimde olsa da yaşama geçirilemeyeceğini düşünmek kuramsal açıdan yanlıştır. Siyasal demokrasinin istemleri, alt ekonomik yapıyla değil, üst yapıyla ilgilidir. Üst yapının, alt yapıdan görece bağımsızlığı bunu olanaklı kılıyor. ~~Ekonomik indirgemecilik tarzıyla düşünülmediği~~ sürece tabii. ~~Alt yapının, en son tahlilde üst yapıyı belirlediğini, ilk tahlilde her durumda belirlediği şeklinde anlamak ekonomik indirgemeciliğin temel mantığıdır).~~ (Alt yapının, en son tahlilde üst yapıyı belirlediğini, ilk tahlilde her durumda belirlediği şeklinde anlamak ekonomik indirgemeciliğin temel mantığıdır).

Alt yapıya ait taleplerle, üst yapıya ait taleplerin gerçekleşebilme koşulları aynı değildir. Örneğin, kapitalizmde artı-değerin ortadan kaldırılması imkansızdır, bu gerçekleşemez. Çünkü bu alt yapının en temel yönüyle ilgilidir. Kapitalizmi değiştirmeden bu istemi hayata geçiremezsiniz. Siyasal demokrasinin tek tek istemleri için aynı şey söylenebilir mi? Hayır! Alt yapıya dokunmadan, siyasal demokrasinin tek tek istemleri yalnız başına ele alındıkları zaman, kapitalizmde, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin savaşıyla gerçekleştirilebilir. Teorik olarak sorun ancak böyle konulabilir. Ekonomistlerin anlamadıkları nokta da budur.

İkinci olarak, sorunu politik açıdan ele alalım. Siyasi demokrasinin istemlerinin, emperyalist dönemle birlikte, kapitalizm koşullarında gerçekleşebilmesi, kapitalizmin ilk dönemine göre daha zorlaşmıştır. Bu istemler, ancak istisna olarak, kısmen çarpıtılmış biçimlerde hayata geçirilebilir.

Demokratik reformların bazılarının, burjuvazinin devrilmesinden önce -yani devrimden önce- gerçekleştirilebileceğini tarih gösteriyor. Lenin, 1905'te Norveç'in İsveç'ten ayrılmasının, yani siyasal demokrasinin bir istemi olan ulusların kendi kaderlerini tayin hakkının kullanılabilmesinin, hiç de devrim olmadan mümkün olabileceğine örnek gösterirken haklıdır. Unutulmaması gereken nokta, böyle bir durumun, genel geçerli bir ilke değil, istisnai bir durum olduğudur. Bu ekonomistlere, ^{kapitalizmde} "siyasal demokrasinin hiç bir isteminin gerçekleştirilemeyeceği anlayışına" cevap niteliği taşıyor. Diğer yandan ise, kapitalizmde, demokrasinin tek tek, tüm istemlerinin istis-

nai, çarpık, kısmen hayata geçirilebileceğini (ki bu devrim öncesi dönemi simgeliyor) genel ilkeler düzeyine yükseltmek, bunların bütünüyle, devrim olmadan, burjuvaziye devirmeden gerçekleştirilebileceğini düşünenler de reformist konumlardan yanlış yapıyor.

Sosyal-demokrasinin, reformist hayallerinin bir türlü gerçekleşmemesi bu yanlışla bağlıdır. İktidar sorununu atlayarak, burjuvaziye onun ekonomik dayanaklarına dokunmadan, "barışçıl, demokratik sosyalizm" ^{hedefi} (ki bu onların anlayışında kapitalizm anlamına geliyor) "hedefi" ^{hedefi} olabilecek birşey değildir.

Siyasal demokrasinin, tek tek istemleri değil, bütünü, tam olarak, birlikte, devrim olmadan, iktidar sorununu çözmeden gerçekleşemez. Kapitalizm koşullarında, bütün demokratik reformların tam ve her yönüyle gerçekleştirilmesi için iktidarı burjuvaziden almak gerekiyor. Onun için Lenin,

"Kapitalizme karşı devrimci savaşı, bütün demokratik istemlerle, yani cumhuriyet halk ordusu, resmi görevlilerin halk tarafından seçilmesi, kadınları eşit hak verilmesi, ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı vb. gibi isteklerle ilgili devrimci bir program ve taktiklerle birleştirmeliyiz. Kapitalizm var oldukça, bu istekler -hepsi- yalnızca bir istisna olarak elde edilebilir. Üstelik tam olarak değil, çarpıtılmış olarak. Şimdiye dek başarılmış demokrasiye dayanarak ve bu demokrasinin kapitalizmde tam olamayacağını gözler önüne sererek, yığınların içinde bulunduğu yoksulluğun ortadan kaldırılmasının ve bütün demokratik reformların tam ve her yönüyle gerçekleştirilmesinin gerekli temeli olarak kapitalizmin devrilmesini ve burjuvazinin mülküne el konmasını istiyoruz," diyor. [Ulusal sorun ve Ulusal kurtuluş savaşları, sy: 230-231)

Yine Lenin, kendi önerdikleri asgari programlarının en temel istemlerinin ne şekilde hayata geçebileceğini şöyle açıklıyor:

"Emperyalist çağ, dünya emperyalist ilişkilerinin sınırları çerçevesinde ulusal siyasal bağımsızlık için çaba gösterilmesini ya da bunun "elde edilirliliği"ni yıkmıyor. Ne var ki bu sınırların dışında, cumhuriyetçi bir Rusya ya da genel olarak, dünyanın herhangi bir yerinde büyük bir demokratik dönüşüm, bir dizi devrimlere girişmek-
sizin "gerçekleştirilemez" ve sosyalizm olmaksızın istikrarlı hale gelemesiz." (Emperyalist Ekonomizm ve Marksizmin bir karikatürü sy: 63)

Komünist Partisi, siyasi demokrasinin gerçekleşebilme koşullarını, ekonomistlerin ve reformistlerin düştüğü yanlış düşmeyecek tarzda ele almalıdır. Komünist partisinin politikası, ne demokrasinin istemleri nadiren, o da çarpık biçimde gerçekleşebilir diye, demokrasi savaşımını küçümsemek ^{zehirli} ~~olamaz~~ (ki sosyalist devrime giden yol, demokrasi savaşımının içinden geçmek zorundadır.). Ne de, demokrasinin istemlerinin, demokratik reformların burjuvaziye dokunmadan, kapitalizmi koruyarak bütünüyle eksiksiz uygulanabileceği hayaliyle uğraşmak ^{abilir} ~~olamaz~~. Birincisi, ekonomizme, global politika yapmaya, eylemsizliğe götürür. İkincisi, reformizme, devrimci konumlardan uzaklaşmaya götürür.

(A)

KARATA İLK SÖZLERİ

TBKP'nin ~~Kongresi~~ Birlik Kongresi'nin yapıldığına ve
TBKP'nin kurulduğuna kamuya açıklanmasından
sonra, Partinin Başkan Yardımcısı Mehmet Kerem
~~İş~~ TBKP'ye ilişkin çeşitli sorularını ya-
nıtladı.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

1) Yeni Yol TBKP'nin kongresinin toplandığı ve TBKP'nin olduğu açıklandı. Oysa Haydar Kutlu ile Nihat Sargın, Türkiye'ye dönerlerken amaçlarını, "TBKP'yi yasal olarak kurmak" biçiminde açıklamışlardı. İki genel sekreter aleyhine açılmış davanın sonucu alınmadan, kongrenin toplanması ve kuruluşun tamamlanması, iki genel sekreterin dönüşleriyle atılmış olan adımın özümüyle çelişmiyor mu? Kongre'nin toplanması, TBKP'nin yasal olarak kurulabileceğinden umut kesilmesinin bir ifadesi olarak yorumlanamaz mı?

Karaca'ya Sorulara Yanıtlar

Karaca:

Soru 12 Komünist Partisinin legal olarak kurulması amacımızdan vazgeçmiş değiliz, bu amaca ne kadar bir sürede ulaşılacağını şimdiden söylemek mümkün değildir, ama bunun bizden uzaklaştığını düşünmüyoruz. O nedenle herhangi bir umut kesilmesi söz konusu değildir. Tersine Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşünden bu yana bu yolda önemli bir mesafe alındığını düşünüyoruz. Kongre, legaliteyi kazanma amacını, Kutlu ve Sargın yoldaşların girişimini onaylamış, bu mücadeleyi geliştirmek için gerekli kararları almıştır. Biz kongreyi legalite doğrultusunda bir adım olarak görüyoruz. Bunun en açık kanıtı, kongrenin legaliteyi kazanma mücadelesinin başını çeken Sargın ve Kutlu yoldaşları en üst görevlere getirmesidir. Attığımız ve atacağımız her adımı birlik-yasallık-yenilenme bütünlüğü içinde değerlendirmek gerekiyor. TİP-TKP birliğinin noktalanması ve böylece yeni birliklerin yolunun açılması, parti programına son biçiminin verilerek komünist hareketin yenilenmesi sürecinin devam edebilmesi için kongre gerekliydi. Birlik ve yenilenme ise bizi yasallığa daha yakınlaştırır.

① Yeni Yolda Niye yeni bir tüzük? TİP'in tüzüğü legal bir parti tüzüğü idi. Eğer partiyi legal olarak kurmak söz konusu ise, neden onun tüzüğü esas alınmadı. Eğer illegal bir parti söz konusu ise, zaten TKP'nin tüzüğü vardı, alınabilirdi. TBKP kongresi neden yeni bir tüzük kabul etti?

3 → Yasa dışı bir parti tüzüğü ile nasıl legale çıkılacak? Yoksa, kısa zamanda legale çıkma umudu, beklentisi kalmadığı için mi, ~~yenilikler taşısa bile (daha demokratik olsa bile) sonuç olarak~~ illegal bir parti tüzüğü hazırlandı. Çünkü, eğer kısa zamanda legale çıkma öngörüldüyorsa olsaydı, böyle yeni bir illegal parti tüzüğü hazırlamaya gerek kalmayabilir, yasallık kazanılınca yasal olarak kurulacak bir parti tüzüğü o zaman hazırlanabilirdi.

~~140131~~ - Kongrede kabul edilen TBKP Tüzüğü, bildiğiniz gibi ilk biçimiyle daha 1987 yazında, yani Kutlu ile Sargın'ın legal parti kurma amacıyla dönüşünden önce, tartışmaya açılmıştı. Doğal olarak illegal bir partinin tüzüğüdür. Birliği temsil ettiği için yenidir. Legal partiler ise Siyasi Partiler Yasası'na göre tüzüklerini düzenliyorlar. Legal KP'nin tüzüğü o aşamaya gelindiğinde hazırlanır. Belki kimlikler de her yinede görülebilir ama, TBKP Tüzüğü, parti içi yaşamın demokratikleşmesini hızlandıracak bir tüzüktür ve bu yönüyle önemlidir. Biz şimdi parti içi yaşamımızı bu tüzüğe göre düzenliyerek parti ^{içi} ~~demokrasisi~~ Yeni anlayışımızdan bir gereği olarak, konusunda bir çok yeni deney kazanacağız. Bu deneyler ilerde bize daha demokratik, daha işlevli tüzükler yapma olanağı verecektir. Amacımız, halkı gelişmenin öznesi kabul eden, onu buyruklarla yönetmek yerine, onunla birlikte ilerleyen, onun ilerlemesine yardımcı olan Leninci parti anlayışını çağdaş koşullara uygun bir içerikle yaşama geçirebilmektir.

3

Yeni Yol: TBKP Program Taslağı Kongre öncesinde parti üye ve örgütlerinin ve kamuoyunun tartışmasına açılmıştı. Bu tartışmalar sonucunda Taslağa çok sayıda ~~değişiklik~~ ^{öneri} değişiklik önerisi ve eleştirisi geldi. Bu ~~öneri ve eleştiriler~~ ^{öneri} Kongre'nin kabul ettiği Program'a ne ölçüde yansdı. Taslağın öngördüğü temel yaklaşımlarda ve politik stratejide bir ~~değişiklik~~ ^{değişiklik} yapıldı mı? ^{oklu mu?}

^{Hayır olma, ama}
Karaca: Tartışma süreci boyunca bütün üye ve örgütlerin tartışmaya aktif katılmış olmaları, programın ^{değişikliklerinin ve} geliştirilmesine çok önemli ve belirleyici katkısı olmuştur. Her iki partinin de yönetimleri, çıkardıkları ortak merkezi yayında, Yeni Yol'da, farklı görüşleri ve taslağa ilişkin eleştirileri yansıtmaya özen önem verdiler. Bilindiği gibi, Kongre öncesinde yapılan alt örgütler konferanslarında, parti programının temel yaklaşımları ve politik stratejisi tartışılarak onaylanmıştı. Kongre delegeleri de, bu konferanslarda seçilmişti. O nedenle, programın temel yaklaşımlarında ve politik stratejisinde bir değişiklik olmaması, parti içindeki çoğunluğun iradesinin Kongre'ye tam olarak yansımalarının sonucudur. ~~Taslağı~~ Kongre'nin onayına sunulan program tasarısına yapılan ekler ve değişiklikler, tartışma süreci boyunca ve Kongre delegeleri tarafından yapılan önerilerin ve eleştirilerin ^{sonucudur} ~~sonucudur~~ ^{eseridir} ~~sonucudur~~ ^{ama} bunlar temel görüşlere ve politik stratejiye ilişkin değildir.

tek metin halinde
Yeni Yol: Ama Kongre, ~~tasarısına~~ onayına sunulan Program ~~Tasarısı~~ Taslağı'nı biri "TBKP Programı", ötekisi ise "Barış ve Demokratik Yenilenme - Alternatif Program" olmak üzere iki ayrı metin haline getirdi. ~~Bu~~ Kongre böylece biri "azami program" ötekisi ise "asgari program" olmak üzere iki program mı kabul etmiş oldu? Bu partinin politik stratejisinde bir değişiklik demek değil midir?

Karaca: Hayır, Kongre'nin iki ayrı metin kabul etmiş olması politik stratejide bir değişiklik değildir; çünkü bu "azami" ve "asgari" program ayırımı değildir! Barış ve Demokratik Yenilenme aşaması programdan kopartılmamıştır. ~~TBKP Programı'nda~~ Kongre'nin

4 onaylayarak ~~kesinleştirdiği~~ TBKP Programı'nda bu aşama, bütünsel politik stratejiye bağlı olarak ele alınmış, bu aşamanın amacı ve içeriği ana noktalarıyla işlenmiştir. Alternatif Program ise, TBKP Programı'ndaki bu aşamaya ilişkin görevlerin yerine getirilmesini sağlayacak somut istemleri ayrıntılı olarak ele alıyor. ~~Bu şekilde~~ TBKP Programı ~~üzerinde~~ temelinde böyle bir alternatif programa sahip olmak, bize gelişen politik koşullara bağlı olarak Barış ve Demokratik Yenilenme aşamasının görevlerini yerine getirebilmemizi sağlayacak somut istemleri sürekli geliştirme ve yenileme olanağını veriyor. Nitekim Kongre, Alternatif Program'daki ~~istek~~ somut istemleri günün koşullarına göre değiştirme ve yenilerini formüle etme yetkisini, ~~bu amaçla~~ bu amaçla, Merkez Komitesi'ne vermiştir.

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI

nine bakılmaksızın oluşturulacaktır. Parti programı ve kararları doğrultusunda görevleri birlikte çözme süreci kadroları kısa sürede kaynaştıracaktır.

5

KARACA
Soru 2-

Birlik her düzeyde ideolojik-politik olarak tamamlanmıştır. TBKP'nin politikası, komünist hareketin birliği anlayışı, legalite için mücadele, tabanı temsil eden kongre delegelerinin katılımıyla kesinleşmiştir. Elbette parti programının ve politikasının çeşitli yanları üzerine tartışmalar olacaktır ve bu yararlıdır. Daha birçok alanda yeni politikalar geliştirmek zorundayız. Tabanı buna ne kadar çok katabilirsek parti birliği o kadar sağlam olacaktır. Kongre ikinci olarak Merkez Komitesini seçerek, her düzeyde birliğin koşullarını tamamlamıştır. Şu anda bütün eski TİP ve TKP örgütleri TBKP örgütüdür. Yeni parti politikasına uygun parti yapıları süreç içinde üyelerin köke-

⑥

Yeni Yol: TSIP'le sürdürülen birlik görüşmelerinin TBKP'nin kurulmasıyla aldığı boyut nedir? TBKP'nin kurulmuş olması TSIP'le birlik sürecini sizlere nasıl etkiledi? ya da etkileyecektir? TİP-TKP ve TSIP arasında 13-15 Haziran 1988 tarihlerinde yapılan birlik görüşmesinin ardından yapılan ortak çalışmalarada, ortak program hazırlama komisyonu kurmaya, ayrıca gündel politik konularda ortak veya paralel tutum geliştirmek amacıyla "merkezi bir mekanizma" oluşturmaya karar verildiği açıklanmıştı. Bunlar çalışmaya başladı mı?

KARACA:

Soru 5- Biz TBKP'nin oluşma sürecine ilişkin kardeş TSİP'i düzenli bilgilendirdik. Kongremizin yapılarak TBKP'nin oluşma-sının TSİP ile birlik sürecini hızlandıracağına ^{diye} düşünüyorum. Şimdi TSİP ile birlik, kongremizin kararıdır. Bu hem bizim sorumluluğumuzu ^{artır}, hem de TSİP'li yoldaşların güvenini artırır ^{diye düşünüyorum}. Birlik çalışmalarını ~~devam~~ sürüyor. Bir yandan program komisyonu çalışıyor, bir yandan da çeşitli alanlarda birlikte iş yapılmasını sağlayacak ilişkiler gelişiyor. ^{Ama birleşim için daha yakın çalışıyor.} 10 Eylül günü güzel bir örnek yaşadık. Bunu başka örneklerin izlemesi için çalışmalar vardır. Program komisyonunda çalışan TSİP'li ve TBKP'li yoldaşlar da belli bir mesafe almışlardır. Ama henüz ideolojik-politik çözüme bağlanmamış sorunlar ~~da~~ yok değildir. Komisyonun şimdiye kadarki çalışması, ortak ideolojik-politik faaliyetin, karşılıklı konuların tartışma içinde kavranmasının, birbirini daha yakından tanımanın sorunları aşmada temel olduğunu gösterdi. Bunun bizim için de yeni bir öğrenme süreci olduğunu söyleyebilirim.

çıkarmak doğru değildir.Böyle birşey sözkonusu olamaz.Bizce
yasal parti,yasal komünist partisi olmalıdır.Ama bu parti
yalnızca TBKP'den,hatta TBKP ile TSİP'in toplamından değil,
Burada program yasal parti anlayışı benimlidir.Güda a.legalistler la
Tonut elada deñil,konya dayalı turgunlarla sometlandırılabilir.
daha geniş marksist güçlerden oluşmalıdır.Yasallaşma yada
yasal komünist partisinin kurulması ile birliği,komünistlerin
birleşmesi sürecini birbirini tamamlayan,karşılıklı güçlendiren,
içiçe geçen iki süreç olarak almak gerekmektedir.Yasallaşmaya,
yasal komünist partisine yaklaşıldığı ölçüde,bu partiyi birlik-
te oluşturacak güçler genişleyecek,bu güçler genişlediği ölçü-
de,hareketin toplumsal meşruiyeti kuvvetlenecek,dolayısıyla
Villhat edin burada jurt TBKP'nin legaliteinden bahsetmiyorum.Gmel daret kommunist hareketin
Legalite teninden söz edmiyorum
legalite yakınlaşacaktır.Onümüzde,eğer dikkatliyaklaşılr ve
yapıcı davranılırsa,böyle dinamik gelişebilecek bir süreç var-
dır.Bu sürecin kendibaşına öğretici olacağına da inanıyorum.

(5)

programın yazımının 1988 sonuna kadar tamamlanacağı söyleniyordu. Bu sizce gerçekleşecek midir? Yoksa gecikme olabilir mi?

Yeni Yod) TSİ ile yapılar

6) Gene (sözkonusu ortak açıklamada, komünist hareketin yasallaşmasıyla yasal parti için çalışmanın birbiriyle çelişmeyeceği ve ayrıca "yasal bir partinin kurulmasının 141.-142. maddelerin kaldırılması şartına bağlı görülmediği" söyleniyor. Bu sözler TBKP tabanında bazı sorulara yol açmış görünüyor. Ne katedildiğini biraz açar mısınız?

KARAR.

Soru 6- Sözkonusu formülasyonlar partimizin tabanında haklı olarak belli sorulara yol açmıştır. Bu formülasyonlardan, bizim komünist partisinin legal olarak kurulması amacından vazgeçebileceğimiz, Kutlu ile Sargın'ın başlattığı girişimi yarıda bırakıp legal bir sol parti hedefine yönelebileceğimiz sonucunu

8) 4) 13) Farklı parti örgütlerine Üye 6 yoldaş, TBKP kongresi öncesinde TİP ve TKP MK'sına başvurarak, her iki partinin içinde de tartışmaya açılması istemiyle, "Sosyalist hareketin birliği ve yasal sosyalist parti" konusunda önerilerini içeren bir metin vermişlerdi. TBKP Politik Bürosu, bu yoldaşların başvurusuna yazılı bir yanıt verdi ve bu yanıtını da, onların yazdıkları metinle birlikte, bilgilenmeleri amacıyla bütün parti Üyelerine iletti. Bağlı oldukları yerel parti yönetimlerini atlayarak doğrudan her iki partinin MK'larına başvuran bu yoldaşlara, TBKP PB'sunun, özel yazılı yanıt vermesi, ve bunu da ayrıca bütün parti Üyelerine açıklaması doğru mudur? Şu ya da bu istemle MK'ya başvuran her yoldaşa veya yoldaş grubuna PB böyle özel yazılı yanıtlar verecek ve bunu da bütün parti Üyelerine böyle açıklayacak mıdır? Bu 6 yoldaşın ayrıcalıkları nereden geliyor?

→ Bu başvuru ve P.B.'nin yanıtı konusunda bütün parti Üyelerinin ve örgütlerinin özel olarak bilgilendirilmelerinden amaç nedir? P.B., Üye ve örgütlerden birşey mi istemektedir? Bir beklentisi mi vardır?

Soru 4- Parti içinde maksimum açıklıktan yanayız.0 nedenle

altı yoldaşın başvurusunu parti örgütlerinin dikkatine sunmayı yararlı bulduk. Başvuru önemli bir konuyla, yasallaşma

stratejisiyle ^{ve örgüt anlayışıyla} ilgiliydi.0 nedenle PB olarak bu konudaki görüşümüzü belirtmeyi de gerekli gördük. ~~Parti içinde farklı fikirlerin~~

~~Parti~~ Parti içinde farklı, hatta MK'ne karşı fikirlerin

savunulmasını engellemek niyetinde değiliz. Eğer yasallaşma

stratejimizde bir değişiklik yapma gereksinimi bir ölçü de

olsun balmış olsaydı, bu konuyu, yani söz konusu başvurudaki

fikirleri parti içinde tartışmaya da açabilirdik. Şu anda böyle

bir gereksinimden çok, mevcut stratejinin nasıl daha iyi yaşama

geçirileceği konusunda yaratıcı ya klâşimlara gereksinim var.

Parti içinde Marksizm temelinde görüş farklılıklarını yararlı görüyoruz. Açık ki bunlar parti politikalarının oluşturulmasına, geliştirilmesine katkıda bulunur. Bu farklılıklarla birlikte bütün yoldaşların hareket birliğini, geniş katılımı ile alınan kararlara hep birlikte uyulmasını sağladığımız ölçüde güçleneceğimize inanıyoruz.

Örgütlerden şimdiye kadar aldığımız izlenimler bu uygulamanın yararlı olduğu doğrultusundadır. PB açıklık ilkesine bağlı kalmaya kararlıdır. Üye ve örgütlere her konuda maksimum enformasyon sağlamayı başardığımız ölçüde partinin yerinde kararlar alma ve sonuç alıcı eylemler gerçekleştirme kapasitesini artırebileceğiz.

9) Yarı Yıl 10) 7 Ekim 1987 günü Boran ve Kutlu yoldaşların basın (TKP P.B'su partide toplantısından bir kaç ay öncesinde, "durgunluk" saptaması yapılmış ve bunun aşılması amacıyla parti içinde tartışma açılmıştı. Bu tartışma, genel sekreterlerin dönüş kararıyla sonuçlandırılmadı. Parti yönetiminin bu tartışmadan çıkardığı genel bir sonuç var mıdır?

11) "Durgunluk" saptaması artık geçerliliğini yitirmiş midir? "Durgunluk" aşılmış mıdır? Eğer aşılamadıysa, parti yönetimi bu tartışmayı sürdürmeyi ve sonuçlandırmayı düşünmekte midir?

7) 12) Batı Avrupa'daki politik faaliyetlerimiz konusu sonuçlandırılmamıştı. Parti yönetimi bu konuda ne düşünüyor?

Soru 8- Sözkonusu tartışmanın değerlendirilmesi TKP MK adına

TKP 6.Kongresine sunulan çalışma raporunda yapılmıştır.Bu tartışma ile önemli bir mesafe katedildi.Komünist hareketin kendini yenileme sürecinde katedilen bir mesafedir söz konusu olan.

Parti içi demokraside verilen bir sınavdır söz konusu olan.

Parti yönetimi bundan şu sonuçları çıkarıyor:Böylesi tartışma-

lar sık sık açılmalıdır.Ayrıca şunu söylemeliyim:Yeni Yol'un

şimdi bu yeni içerikle yayına başlaması,bu tartışmayı,katılımı,

eleştiri ve özeleştiriye destekleyen yaklaşımı,bizzat geçmiş

tartışmaların bir kazanımıdır.Parti içi tartışma ve program

tartışması bize böyle bir yayının gerekli olduğunu gösterdi.

İkinci ^{sonuç} olarak,tartışmada gelen her eleştiri ve önerinin parti

merkez

Yönetimince ve ilgili bütün yönetimlerce dikkate alındığının yoldaşlara iş üzerinde gösterilmesinin zorunlu olduğudur. Burada kısaca bu sonuçları belirtmek istiyorum. Partide bugün bir durgunluktan söz etmek doğru olmayacaktır. Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşüyle yeni bir dönem başladı hepimiz in politik yaşamında. Şimdi bu yeni dönemin problemleri var karşımızda. Bunlar yasallaşmanın, birliğin, yenilenmenin problemleridir. İçinde bulunduğumuz durum, geçmişte örneği olmayan bir durumdur. Legaliteye uzanıyoruz, yeniden yapılarımızı düzenliyoruz, yurtdışında ülkeye dönüş problemlerini tartışıyoruz, birbirimizle kaynaşmaya çalışırken yeni marksist çevrelere uzanıyoruz, biryandan da dünyaya bakışımızı, geçmiş ve geleceği algılayışımızı, çalışma tarzımızı ve aramızdaki ilişkileri, kısaca herşeyimizi yenilemeye, günün koşullarına uygun duruma getirmeye çalışıyoruz. Bu çok boyutlu ve kapsamlı süreç sorunsuz gelişsin olur mu? Sorunlarımızın çözümü bu üç doğrultuda kararlılıkla ilerlemek ve her alanda dışa açılmaktadır. Çağdaş komünist, çok farklı sosyal kesimlerden, çok farklı politik akımlardan insanlarla kalıcı ilişkiler kurabilen, hepsine partinin görüşlerini anlatabilen ve hepsiyle paylaşabilecek, birlikte yapabilecek birşey bulabilen insan demektir. Barış ve demokratik yenilenme mücadelesinin geniş öznesi, biz komünistlerin böylesi çok yönlü çalışmaları sonucunda oluşabilecektir.

(10)

Temel Top. Birleşmeden önce, 1986 yılında da Ulusal Konferans tertimalleri içinde, Parti'nin Batı Avrupa'daki politik faaliyetleri konusunda tertimaya çağ. lmuş, ama sonuçlandırılmamıştır. Anlaşıldığı kadarıyla bu sorun ivedi çözüm bekleyen konulardan biri: ~~Parti~~ TBKP yönetimi bu konuda ne düşünüyor?

Soru 7- Parti yönetimi ülkedeki çalışmaların düzenlenmesi
tamamlandıktan sonra, bu konuyu ele alacaktır. Bunun çok uzun bir
süre gerektirmeyeceğini sanıyorum. Söz konusu olan Batı Avrupa'daki
politik çalışmanın gerek içeriğinin, gerekse örgütsel
yapısının buradaki özgülükler dikkate alınarak düzenlenmesi-
dir. Bu konu geçtiğimiz günlerde Batı Avrupa Parti Örgütleri Komiteleri ile yaptığımız
toplantıların sonucunda bir geçecektir.

(11)

son bir soru...

KARACA'YA SORULAR

Yeni Sol Parti

9) 1) TBKP Programı, "TBKP'nin her türlü baskı ve sömürünün son bulduğu insan kişiliğinin sınırsızca gelişebildiği bir toplumu, sosyalizmi, komünizmi yaratmak için mücadele edeceği"ni söylüyor. Ama örneğin ~~SBKP~~, 70 yıllık sosyalizmin deneyiminin ~~henüz~~ bu sonucu vermediğini, ~~bu amacın sağlanmadığını~~ tespit ediyor. Bu durumda siz bu amacınızın çekici olacağına nasıl inanıyorsunuz?

Aslında bu tesbitin yapılması

Soru 9-

KARAKA
sosyalizmin zayıflığı değil, üstünlüğüdür. Sosyalizm bütün dünyanın gözü önünde kendi eksikliklerini ortaya koyuyor, çünkü ve bugünkü yanlışlarını acımasızca eleştiriyor, tam bir açıklık uyguluyor. Buradan büyük bir enerji çıkıyor. Açıklık, dürüstlük enerji kaynağıdır. Böylece sosyalizm, kendine yabancı öğelerden temizlenebiliyor, kendini yenileyebiliyor, gelişme yeteneğini kanıtlıyor. Elbette sosyalizmin insan kişiliğinin sınırsızca gelişebildiği bir topluma ne zaman ulaşacağını bugün bilmiyoruz. *Kapitalizmin 200 yıllık deneyimi var.*

Karaca'ya Sorulara Yanıtlar

Soru 1- Komünist Partisinin legal olarak kurulması amacımızdan vazgeçmiş değiliz, bu amaca ne kadar bir sürede ulaşılacağını şimdiden söylemek mümkün değildir, ama bunun bizden uzaklaştığını düşünmüyoruz. O nedenle herhangi bir umut kesilmesi söz konusu değildir. Tersine Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşünden bu yana bu yolda önemli bir mesafe alındığını düşünüyoruz. Kongre, legaliteyi kazanma amacını, Kutlu ve Sargın yoldaşların girişimini onaylamış, bu mücadeleyi geliştirmek için gerekli kararları almıştır. Biz kongreyi legalite doğrultusunda bir adım olarak görüyoruz. Bunun en açık kanıtı kongrenin legaliteyi kazanma mücadelesinin başını çeken Sargın ve Kutlu yoldaşları en üst görevlere getirmesidir. Attığımız ve atacağımız her adımı birlik-yasallık-yenilenme bütünlüğü içinde değerlendirmek gerekiyor. TİP-TKP birliğinin noktalanması ve böylece yeni birliğin yolunun açılması, parti programına son biçiminin verilerek komünist hareketin yenilenmesi sürecinin devam edebilmesi için kongre gerekliydi. Birlik ve yenilenme ise bizi yasallığa daha yakınlılaştırır.

Soru 2- Birlik her düzeyde ideolojik-politik olarak tamamlanmıştır. TBKP'nin politikası, komünist hareketin birliği anlayışı, legalite için mücadele, tabanı temsil eden kongre delegelerinin katılımıyla kesinleşmiştir. Elbette parti programının ve politikasının çeşitli yanları üzerine tartışmalar olacaktır ve bu yararlıdır. Daha birçok alanda yeni politikaları geliştirmek zorundayız. Tabanı buna ne kadar çok katabilirsek parti birliği o kadar sağlam olacaktır. Kongre ikinci olarak Merkez Komitesini seçerek, her düzeyde birliğin koşullarını tamamlamıştır. Şu anda bütün eski TİP ve TKP örgütleri TBKP örgütüdür. Yeni parti politikasına uygun parti yapıları süreç içinde üyelerin köke-

Parti içinde marksizm temelinde görüş farklılıklarını yararlı ^{Ayrıca bunlar parti politikalarının oluşturulmasına katkıda bulunur.} görüyoruz. Bu farklılıklarla birlikte bütün yoldaşların hareket birliğini, geniş katılımı ile alınan kararlara hep birlikte uyulmasını sağladığımız ölçüde güçleneceğimize inanıyoruz.

Örgütlerden şimdiye kadar aldığımız izlenimler bu uygulamanın yararlı olduğu doğrultusundadır. PB açıklık ilkesine bağlı kalmaya kararlıdır. Üye ve örgütlere her konuda maksimum enformasyon sağlamayı başardığımız ölçüde partinin yerinde kararlar alma ve sonuç alıcı eylemler gerçekleştirme kapasitesini artırmabileceğiz.

Soru 5- Biz TBKP'nin oluşma sürecine ilişkin kardeş TSİP'i düzenli bilgilendirdik. Kongremizin yapılarak TBKP'nin oluşmasının TSİP ile birlik sürecini hızlandırdı ^{diye düşünürüm.} ~~diye düşünürüm.~~ Şimdi TSİP ile birlik, kongremizin kararıdır. Bu hem bizim sorumluluğumuzu ^{artırır} ~~artırır~~, hem de TSİP'li yoldaşların güvenini artırır ^{diye düşünürüm.} ~~artırır~~. Birlik çalışmaları ~~devam~~ sürüyor. Biryandan program komisyonu çalışıyor, biryandan da çeşitli alanlarda birlikte iş yapılmasını sağlayacak ilişkiler ^{Ama birleşim için henüz değil.} gelişiyor. 10 Eylül günü güzel bir örnek yaşadık. Bunu başka örneklerin izlemesi için çalışmalar vardır. Program komisyonunda çalışan TSİP'li ve TBKP'li yoldaşlar da belli bir mesafe almışlardır. Ama henüz ^{ideolojik-politik} çözüme bağlanmamış sorunlar ~~de~~ yok değildir. Komisyonun şimdiye kadarki çalışması, ortak ideolojik-politik faaliyetin, karşılıklı konumların tartışma içinde kavranmasının, birbirini daha yakından tanımanın sorunları aşmada temel olduğunu gösterdi. Bunun bizim içinde yeni bir öğrenme süreci olduğunu söyleyebilirim.

Soru 6- Söz konusu formülasyonlar partimizin tabanında haklı olarak belli sorulara yol açmıştır. Bu formülasyonlardan, bizim komünist partisinin legal olarak kurulması amacından vazgeçebileceğimiz, Kutlu ile Sargın'ın başlattığı girişimi yarıda bırakıp legal bir sol parti hedefine yönelebileceğimiz sonucunu

nine bakılmaksızın oluşturulacaktır. Parti programı ve kararları doğrultusunda görevleri birlikte çözme süreci kadroları kısa sürede kaynaştıracaktır.

Soru 3- Kongrede kabul edilen TBKP Tüzüğü, bildiğiniz gibi ilk biçimiyle daha 1987 yazında, yani Kutlu ile Sargın'ın legal parti kurma amacıyla dönüşünden önce, tartışmaya açılmıştı. Doğal olarak illegal bir partinin tüzüğüdür. Birliği temsil ettiği için yenidir. Legal partiler ise Siyasi Partiler Yasası'na göre tüzüklerini düzenliyorlar. Legal KP'nin tüzüğü o aşamaya gelindiğinde hazırlanır. ~~Belki kimisi tüzükleri yinelenmiş olabilir ama~~ TBKP Tüzüğü, parti içi yaşamın demokratikleşmesini hızlandıracak bir tüzüktür ve bu yönüyle önemlidir. Biz şimdi parti içi yaşamımızı bu tüzüğe göre düzenleyerek parti ^{içi} ~~demokrasi~~ ^{Yeni anlayışımızda bir gereği olarak} konusunda bir çok yeni deney kazanacağız. Bu deneyler ileride bize daha demokratik, daha işlevli tüzükler yapma olanağı verecektir. Amacımız, halkı gelişmenin öznesi kabul eden, onu buyruklarla yönetmek yerine, onunla birlikte ilerleyen, onun ilerlemesine yardımcı olan Leninçi parti anlayışını çağdaş koşullara uygun bir içerikle yaşama geçirebilmektir.

Soru 4- Parti içinde maksimum açıklıktan yanayız. O nedenle altı yoldaşın başvurusunu parti örgütlerinin dikkatine sunmayı yararlı bulduk. ^{ve örgüt anlayışıyla} Başvuru önemli bir konuyla, yasallaşma stratejisiyle ilgiliydi. O nedenle PB olarak bu konudaki görüşümüzü belirtmeyi de gerekli gördük. ~~Bu konuda kararlıyız ve~~ ~~parti içinde farklı, hatta MK'ne karşı fikirlerin~~ savunulmasını engellemek niyetinde değiliz. Eğer yasallaşma stratejimizde bir değişiklik yapma gereksinimi bir ölçü de olsun belirmiş olsaydı, bu konuyu, yani söz konusu başvurudaki fikirleri parti içinde tartışmaya da açabilirdik. Şu anda böyle bir gereksinimden çok, mevcut stratejinin nasıl daha iyi yaşama geçirileceği konusunda yaratıcı yaklaşımlara gereksinim var.

merkez

Yönetimince ve ilgili bütün yönetimlerce dikkate alındığının yoldaşlara iş üzerinde gösterilmesinin zorunlu olduğudur. Burada kısaca bu sonuçları belirtmek istiyorum. Partide bugün bir durgunluktan söz etmek doğru olmayacaktır. Kutlu ve Sargın yoldaşların ülkeye dönüşüyle yeni bir dönem başladı hepimiz in politik yaşamında. Şimdi bu yeni dönemin problemleri var karşımızda. Bunlar pasallaşmanın, birliğin, yenilenmenin problemleridir. İçinde bulunduğumuz durum, geçmişte örneği olmayan bir durumdur. Legaliteye uzanıyoruz, yeniden yapılarımızı düzenliyoruz, yurtdışında ülkeye dönüş problemlerini tartışıyoruz, birbirimizle kaynaşmaya çalışırken yeni marksist çevrelere uzanıyoruz, biryandan da dünyaya bakışımızı, geçmiş ve geleceği algılayışımızı, çalışma tarzımızı ve aramızdaki ilişkileri, kısaca herşeyimizi yenilemeye, günün koşullarına uygun duruma getirmeye çalışıyoruz. Bu çok boyutlu ve kapsamlı süreç sorunsuz gelişsin olur mu? Sorunlarımızın çözümü bu üç doğrultuda kararlılıkla ilerlemek ve her alanda dışa açılmaktır. Çağdaş komünist, çok farklı sosyal kesimlerden çok farklı politik akımlardan insanlarla kalıcı ilişkiler kurabilen, hepsine partinin görüşlerini anlatabilen ve hepsiyle paylaşabilecek, birlikte yapabilecek birşey bulabilen insan demektir. Paris ve demokratik yenilenme mücadelesinin geniş öznesi biz komünistlerin böylesi çok yönlü çalışmaları sonucunda oluşabilecektir.

Ayrıca bu temaları yapalım
Soru 9- Sosyalizmin zayıflığı değil, üstünlüğüdür. Sosyalizm bütün dünyanın gözü önünde kendi eksikliklerini ortaya koyuyor, dünkü ve bugünkü yanlışlarını acımasızca eleştiriyor, tam bir açıklık uyguluyor. Buradan büyük bir enerji çıkıyor. Açıklık, dürüstlük enerji kaynağıdır. Böylece sosyalizm, kendine yabancı öğelerden temizlenebiliyor, kendini yenileyebiliyor, gelişme yeteneğini kanıtlıyor. Elbette sosyalizmin insan kişiliğinin sınırsızca gelişebildiği bir topluma ne zaman ulaşaca-

çıkarmak doğru değildir.Böyle birşey söz konusu olamaz.Bizce yasal parti,yasal komünist partisi olmalıdır.Ama^{dışarıdaki} bu parti yalnızca TBKP'den,hatta TBKP ile TSİP'in toplamından değil,^{Burada diğer am, buradaki parti anlayışı benimzidir. Burada dışarıdaki parti daha geniş marksist güçlerden oluşmalıdır.Yasallaşma yada} daha geniş marksist güçlerden oluşmalıdır.Yasallaşma yada yasal komünist partisinin kurulması ile birliği,komünistlerin birleşmesi sürecini birbirini tamamlayan,karşılıklı güçlendiren iç içe geçen iki süreç olarak almak gerekmektedir.Yasallaşmaya,yasal komünist partisine yaklaşıldığı ölçüde,bu partiyi birlikte oluşturacak güçler genişleyecek,bu güçler genişlediği ölçüde,hareketin toplumsal meşruiyeti kuvvetlenecek,dolayısıyla^{Dikkat edin burada TBKP'nin legaliteinden bahsetmiyorum.Güel de çok komünist hareketin, legalite teninden söz ediyorum} legaliteye yakınlaşacaktır.Onumuzda,eğer dikkatliyaklaşılr ve yapıcı davranılırsa,böyle dinamik gelişebilecek bir süreç vardır.Bu sürecin kendibaşına öğretici olacağına da inanıyorum.

Soru 7- Parti yönetimi ülkedeki çalışmaların düzenlenmesi tamamlandıktan sonra, bu konuyu ele alacaktır. Bunun çok uzun bir süre gerektirmeyeceğini sanıyorum. Söz konusu olan Batı Avrupa'daki politik çalışmanın gerek içeriğinin, gerekse örgütsel yapısının buradaki özgüllükler dikkate alınarak düzenlenmesidir. Bu konu geçtiğimiz günlerde Batı Avrupa Parti Öğretleri Komitesi ile görüşmüştük. Toplantıların sonuçlarında bir görüş oldu.

Soru 8- Sözkonusu tartışmanın değerlendirilmesi TKP MK adına TKP 6.Kongresine sunulan çalışma raporunda yapılmıştır.Bu tartışma ile önemli bir mesafe katedildi.Komünist hareketin kendini yenileme sürecinde katedilen bir mesafedir söz konusu olan. Parti içi demokraside verilen bir sınavdır söz konusu olan. Parti yönetimi bundan şu sonuçları çıkarıyor:Böylesi tartışmalar sık sık açılmalıdır.Ayrıca şunu söylemeliyim:YENİ YOL'un şimdi bu yeni içerikle yayına başlaması,bu tartışmayı,katılımı, eleştiri ve özeleştiriye destekleyen yaklaşımı,bizzat geçmiş tartışmaların bir kazanımıdır.Parti içi tartışma ve program tartışması bize böyle bir yayının gerekli olduğunu gösterdi.
^{sonuç} İkinci olarak, tartışmada gelen her eleştiri ve önerinin parti

ğini bugün bilmiyoruz. Sosyalizm giden yolun geçmişte sandığımızdan daha uzun ve karmaşık olduğunu görülmüştür. Önemli olan hareketin gelişme yönüdür. Bugün Sovyetler Birliğindeki Nisan 1985'den bu yana yer alan gelişmelerin olumlu bir yönde, bütün insanlığa yarar sağlayacak bir yönde ilerlediğini çok çeşitli güçler dile getiriyor. Bütün eksikliklik ve zaaflarına rağmen sosyalizm bu niteliğiyle bugün de bir çekiciliğe sahiptir. Çünkü sosyalizm herşeyden önce ahlaklı bir düzendir, insanı merkezine alan bir düzendir. Programımızdaki formülasyon o nedenle çok doğru bir formülasyondur.

bisb.-inden fahileliler yda
FBNP'nin her düzeydeki yönetici
ö.gütlerinin temsilcileri, yönetici
sonuçları ve se-sile elemanların
ve genel istişleri, geçen ornatılabilir

~~BİRİNDEN İKİ~~ İKİ TOPLANTI VE KİMİ SONUÇLAR

Politik Büromuzun Bölge Komiteləriyle yaptığı genişletilmiş toplantının ardından, F.Almanya'daki çeşitli parti örgütlerimiz de genişletilmiş toplantıya konu olan sorunlar etrafında, değişik düzeylerde toplantılar gerçekleştirdiler. Bu toplantılarda; güncel politik gelişmeler, partimizin önümüzdeki süreçte çözümüne giriştiği kimi sorunlar ve politik faaliyetin perspektifleri başlıca tartışma konularını oluşturuyordu.

Bu tartışmalardan çıkan sonuçları; eleştirileri, önerileri ve gündeme getirilen kimi yeni sorunları parti kamuoyuna duyurmak, partinin bütün yönetim kademelerini ve temel parti örgütlerini bu tartışmalar üzerine bilgilendirmek ve yararlanmalarını sağlamak önem taşıyor.

Bu değişik toplantılar içerisinde ~~bu~~ başlıca ~~iki~~ toplantı ~~ve toplantıların~~ sonuçlarına dikkat ~~çekmek isterim~~. İlki, büyük ölçüde Ruhr Bölgesinde faaliyet gösteren örgütlerinin sekreterleriyle yapılan toplantı ~~ve~~ ikincisi, Köln Parti örgütlerinin konferansı. Neden bu iki toplantı? İnanıyorum ki, bu iki toplantı, F.Almanya parti örgütlerinin gündeminde duran sorunlar, bu sorunların çözümüne yaklaşım ve partinin bugünkü durumunu değerlendirebilmek bakımından genel bir bilgi verebilecektir. ~~detandan~~

* ~~Ruhr~~ ~~Sözkonusu~~ bölge ~~deki~~ örgüt sekreterleriyle yaptığı toplantıya 16 yoldaş ~~katıldı~~. Gündem ~~imiz~~; güncel politik gelişmelerin değerlendirmesi, önümüzdeki sürece ilişkin sekreter ~~yoldaşların~~ düşünceleri ve Bölge Komitesi'nin kararlarının hayata geçirilmesi oluşturuyordu. Yaklaşık 12 saat süren tartışmalı bir toplantı oldu. Yoldaşlar, bundan önce pek de görülmeyen bir tarzda, düşüncelerini açıklıkla ortaya koydular, partimizin politik doğrultusu üzerine ve önümüzdeki sürece ilişkin eleştiri ve öneriler ~~yaptılar~~. Bu bakımlardan, hemen söylemeliyim ki, toplantıda bir çok yoldaşın yaptığı ~~bu~~ değerlendirmeye ben de katılıyorum. Toplantının gündeme aldığı konular, tartışmalar ve açıklığı bakımından içeriği zengin bir toplantı ~~oldu~~. Fakat ~~kanımca~~, toplantımızın eksik bir yanı da vardı: Bütün bu zengin içerikli tartışmalar, önümüzdeki çalışmalarla yeterince bağlayamadık, bu çalışmaları nasıl ele almamız gerektiği üzerine yeterince yoğunlaşamadık. ~~yoğunlaşamadık~~

Sekreterlerin ~~güncel olarak~~ ~~ve~~ ~~fihi bilgilere~~ içinde oldukları konular Yoldaşların düşüncelerini, genel olarak hemfikir olunan konularda şu şekilde özetlemek mümkün: ~~özetle söyleyelim~~

Partinin politik gündemi sürekli olarak belirleyebilmesi önemlidir ama bu konudaki çabalarımız yeterli değildir. Politikayı başa almalı ve buna uygun çalışma biçimleri üzerinde ~~durmalıyız~~. Politikanın hayata geçirilmesi için legale çıkmak bir zorunluluktur ama bunun B.Avrupa koşullarında nasıl ele alınacağı sorununa netlik kazandırmak gerekiyor. Yasallık sürecinde, yurtdışındaki politik faaliye-

[Parası]

ğini bugün bilmiyoruz. Sosyalizm giden yolun geçmişte sandığımızdan daha uzun ve karmaşık olduğunu görülmüştür. Önemli olan hareketin gelişme yönüdür. Bugün Sovyetler Birliğindeki Nisan 1985'den bu yana yer alan gelişmelerin olumlu bir yönde, bütün insanlığa yarar sağlayacak bir yönde ilerlediğini çok çeşitli güçler dile getiriyor. Bütün eksikliklik ve zaaflarına rağmen sosyalizm bu niteliğiyle bugün de bir çekiciliğe sahiptir. Çünkü sosyalizm herşeyden önce ahlaklı bir düzendir, insanı merkezine alan bir düzendir. Programımızdaki formülasyon o nedenle çok doğru bir formülasyondur.

tin perspektifi, yığınlara hangi kimlikle gidileceği ve hitap edileceği, ne tür mekanizmalar kurulması gerektiği artık bir karara bağlanmalıdır. Bütün bunlar, partinin kendisini yenileme çabasının dışında düşünülemez. Parti örgütlerimizde yenilenme çabası ağır aksak gitmektedir. Bugünkü durumdan memnun değilsek bunda hepimizin parti stajıyla orantılı bir payı vardır. Partinin attığı her adımda üyeler sözlerini söyleyebilmeli ama sorunların çözümüne de yine hep birlikte girilmelidir. Parti yönetimi böyle bir ortamı yaratmalıdır. Bunun için partide psikolojik baskı ortamı yokedilmeli, kollektivizm adına tek tek üyelerin inisiyatifleri kırılmamalıdır. Bu en başta sekreterlerin görevi olmakla birlikte, parti yönetimi bu yöndeki çabalarına ~~ayrı~~ yardımcı olmalıdır. Demokrasi vazgeçilemez yaşam normu olarak partide güvence altına alınmalıdır.)

Politik yönlendiricilikte eksiklikler vardır. Bu en başta kendisini Kürt sorununa yanaşmada gösteriyor. Partimizin Kürt politikasında düne oranla ~~daha~~ bir ~~ilerleme~~ ^{olgunlaşma} görülmesine rağmen, eksiklik, bu politika çerçevesinde topyekün mücadele edilememesindedir. Partimiz barış ve insan hakları konusunu gündemin başına çıkartamıyor. Böyle olunca, dayanışma çalışmaları da verimli olmuyor. Barış, demokrasi ve insan hakları sorunları birbirleriyle bağlanmalı ve dayanışmaya ilişkin görevler bu bağlamda ele alınmalıdır.

Parti yönetimi ile, temel örgütler arasında sıkı bir işbirliği kurulmalıdır. Her kademedeki sorumlu "iş olsun" anlayışıyla ya da yöneticisine şirin görünmek amacıyla çalışmamalıdır. İnsanlar iş olduğu zaman aranmamalı, çok yönlü bir kadro politikası uygulanmalıdır.

Sekreter ^{le} yoldaşlarla yapılan toplantının ardından, Köln Parti Örgütümüz yerel konferansını ^{topladı} ~~topladı~~. Konferansımız politik faaliyetin kimi yanları üzerine tartışmaları somut işle, buna uygun görev bölümleriyle ve kararlarla bağladı.

Konferans'ta parti örgütünün çalışmalarıyla ilgili Eylem Duru yoldaş kısa bir rapor sundu. Sonra çeşitli alanların sorunlarıyla ilgili ve değişik yoldaşlar tarafından tezler okundu, ^{ve} ~~yaratıcı~~ tartışmalar yapıldı. ^{Bu tartışmalardan} Politik faaliyetin hemen hemen her alanını kapsayan; göçmen sorunları, kadın ve gençlik çalışmaları, yığın örgütleri, işyerlerinde çalışma ve sendikalarla ilişkiler, işbirliği sorunları, dayanışma çalışmaları ve basın yayın faaliyetleri üzerine ^{le} ~~tartışmalar oldu~~ ^{değerlendirildi}.

Köln örgütümüzün konferansından çıkan sonuçlar nelerdir?

Yoldaşlarımız; ^{Köln örgütü üyeleri,}

F.Almanya'daki politik faaliyetin parti programıyla bağının kurulup, bu ülkenin koşulları ve göçmen sorunları dikkate alınarak yürütülmesi konusunda görüş birliğindeydiler.)

Barışa ve dayanışmaya ilişkin görevler, bu ülkede yaşayan insanların sorunları dikkate alınmadan, onlar arasında sistemli bir yığın çalışması yapılmadan, onların

demokratik-politik örgütlerine destek verilmeden ve mücadelelerine aktif katılmadan yerine getirilemeyeceği kanısındaydılar.

Yoldaşlar, işyerlerinde ve sendikalarda çalışmaya ilişkin ayrıca bir görev bölümü yapmak ve sorumlular saptamak gerekmediği, aksine "her yoldaşın çalıştığı iş yerinde ve bağlı olduğu sendikada doğal olarak çalışması gerektiği" inancını ~~ta~~ şıyorlardı. konferansa halinde -

"Gençlere ve kadınlara yanaşırken, onlar arasında politik faaliyet ve örgütlenme çalışmaları yaparken, bu kesimlerin psikolojileri, sorunları, beklentileri dikkate alınmalı. Sadece bize uygun düşen biçim ve yöntemler uygulanmamalı" diyorlardı.

Ya Çocuklar?

"Komünistlerin politik çalışmalarında çocukları, onların peşinden sürüklenip, harap edilmemelidir. Partimizin çocuklara yönelik bir çalışması olmalı, onlara daha duyarlı davranmak ve çocukların gelişmesine azami dikkat verilmeli" ydi.

Barışa ve dayanışmaya ilişkin görevler, komünistlerin faaliyet gösterdiği her alanda, o alanın sorunlarıyla bağlı ele alınmalıdır. "Bu konularda çalışma, bir kaç yoldaşın bir araya gelip oluşturacağı bir komitenin değil, bütün komünistlerin görevi olmalıdır" saptaması yapıldı.

Bir genç bayan yoldaşımız hararetle savundu: "parti yandaşlarına ve diğer kesimlere parti yayınlarının gizliden gizliye verilmesine kesinlikle karşıyım! Eğer biz fikirlerimizin gücüne inanıyor ve yayınlarımızın da halk yararına doğru şeyler yazdığını biliyorsak, burada çekinecek ne var? Zaten düzen bize yasak koydu, bir de biz kendi kendimizi neden yasaklayalım?"

Köln parti örgütümüz konferansında, ortaya çıkan iradeyi dikkate alarak, somut çalışma alanları belirledi, işbölümü yaptı, parti yönetim organını ve sekreterini seçti. Yönetim organı yaptığı toplantıda, ideolojik sorumlusunu, basın yayın sorumlusunu belirledi. Yığın örgütlerinde, gençlik, kadın kesimleri arasında çalışan parti örgütlerini yönlendirmede sekreter yoldaşların görevlerine dikkat çekti.

Konferans, ülkede ortaya çıkan yeni durumda Kutlu ve Sargın yoldaşlarımızın devrimci adımlarının payına dikkat çekti ve onları açık bir mektupla selamlama, Konferansın sonuçları üzerine Köln'deki Türkiyeli göçmenleri bilgilendirme ve Köln örgütünün istemleri ve beklentileri üzerine bir öneri paketini parti yönetimine sunma kararlarını aldı. Kapanışta, hep birlikte enternasyonal söylenirken yoldaşların kararlılığı salona yansıyor.

İşte birbirinden farklı iki toplantı ve sonuçları bunlar. Partimizin her düzeydeki yönetim organlarının yanıt getirmesi gereken sorunlar ve genelleştirilmesi gereken örnekler de bunlardır.

EROL KOLOĞLU

Ministrel, ikile, fett.

Tartışma ve hareket birliğiErdal Talu

Nasıl tanımlarsak tanımlayalım, ister parti içi durgunluğu devam etmesi, politik faaliyet düzeyimizin yetersiz kalması veya parti-
nin bütün kadrolarının ve potansiyellerinin harekete geçirilemeyeceği ^{diyelim,} bugün
partimizde varolan durumdan hoşnutsuzluk genel bir eğilimdir. Bugünkü
durumdan hoşnutsuzluk, tek başına olumsuz bir gelişme değildir. Çünkü
durumu değiştirmeye yönelmek için bu ilk adımdır. ~~Bununla birlikte~~
Bu hoşnutsuzluğu temelinde işlerin alışa geldiğimiz yöntem ve biçimlerle,
eskiden olduğu gibi ~~gideni~~ gitmeyeceğinin görülmesi yatıyor. Biz-
zin eksikliğimiz, bunun nedenleri ve aşmak için ne yapmamız gerek-
tiği üzerine açık düşüncelere sahip olmadığımız için hoşnutsuzluğu,
~~varolan~~ varolan durumu değiştirmeye yönelik bir enerjiye ~~devan~~
henüz dönüşmemiş olmasıdır.

ve ⁽⁵⁾ ~~herde bulunduğumuz durumun nedenlerini yapar olarak tar-~~
~~tırıyoruz. Birçok yoldaş, durgunluğu aşmak için tartışmamı*, parti~~
~~ici demokrasinin geliştirilmesinin zorunluluğunu dik getiriyor. Eski~~
~~parti anlayışımızdaki yanlışlıkları, bugün yaşadığımız durgun-~~

rolü eleştiriyor,

[~~demokratik rolü eleştiriyorlar.~~]

Eleştiri, yaratıcı tartışma, canlı bir parti yaşamı, içinde bulunduğumuz durumu değiştirmek için olmasa olmaz koşuldur. Çünkü bunların olmadığı yerde, yaratıcı bir faaliyetten söz etmek ^{bile} mümkün değildir. Üstelik böyle bir parti içi demokrasi, sadece bugün yaşadığımız "zorlukları aşmak" için değil, bizlerin sürekli ve doğal bir yaşam tarzı olmak zorunda. Bu nedenle ~~her~~ her zaman tartışacağız. Ancak parti içi demokrasi, tartışma, tek başına yaratıcı bir faaliyetin kendisi değil. Onu ortaya çıkarmanın asgari koşulu, ama yeterli koşul değil.

Parti içi demokrasi ~~üzerinde~~ ~~ependin~~ konuşuyoruz. Bunu geliştirmek için yeni birim ve yöntemler deniyoruz. ~~Her~~ Her ne kadar bir süredir ~~her~~ birçok sorununuzu giderek daha açık bir biçimde tartışıyoruz. Ancak bu süreç içinde partimizde yeterince yaratıcı ~~ve~~ potansiyelleri ~~birik-~~ tirmediğimizi, varolan durumu değiştirmek için güçlü bir irade yaratılabildiğimizi söyleyemeyiz. Buna, daha için başındayız, daha çok zamana ihtiyacımız var, diye yanıtlı verilebilir. İçin başında olduğumuz bir gerçek. Ama içinde bulunduğumuz koşullar ~~bir~~, zamanı çok daha iyi

ve birinci bir biçimde kullanmaya zorluyor. Eğer bugün içinde bulunduğumuz durum, partide biriken gerilim ~~ve~~ potansiyellerinin sınırlar ve özgür tartışmanın önündeki engeller gözünden akanak kanallar bulamamasından doğan basit ~~konutlanarak~~ ~~değilse~~ ve kolayca giderilebilecek bir tıkanıklık değilse, o zaman bizim ihtiyacımız olan bir güç birikimini nasıl yaratacağız sorusu ~~üzerinde~~ ^{düşünmek} daha çok ~~ilgi~~ ^{zorunda}dayız.

❶ Sorunun iki önemli yönü var kanımca. Bir yönü, parti içi demokrasi ve tartışmanın, nasıl somut bir içerik ve biçimle yaratıcı faaliyetimiz için bir enerji kaynağı olacak tarzda yapışımızın ay-
rılmaz bir parçası haline geleceğidir. İkinci yönü ise, bunun, durumu değiştirmeye yönelik günlük politik çalışmayla, amaca yönelik kolektif politik eylemlerle nasıl iç içe geçeceğidir.

*

Parti basınımda yeralan tartışmalarda yoldaşlarımız değişik görüşler dile getiriyorlar. Bazı yoldaşlarımız tartışmaların soyutlaşma tehlikesi taşıdığını, partinin eylem kapatılmasını düşündüğünü, tartışma-
tan iş yapamaz hale gelmemizi eleştiriyorlar. Parti içi demokrasinin sınırlarının belli olması gerektiğini ~~partinin~~ ^{partinin} söylüyorlar. Bu yaklaşımları eleştiren yoldaşlar ise, durgunluğu nedeniyle tartışma

olmadığını, onu aşmak için daha çok tartışmanın zorlu olduğunu, parti içi demokraside sınırlar yerine çok renkliliğe ihtiyacımız olduğunu vurguluyorlar.

Bu farklı yaklaşımlar, partimizin içinde bulunduğu durumu, kendi gerçekliğimizin, değişik ^{yanlarını} gösteriyor. Birçok şeyi tartışmamıza rağmen bunu henüz somut yaşama, hangi yanışı ve eksikliği nasıl ortadan kaldıracığımızla yeterince bağlayamadığımızı, varolan durumu değiştirmek için acık düşüncelere ulaşamadığımızı ve tartışmalardan somut sonuçlar çıkarmayı beceremediğimizi gösteriyor. Aynı zamanda, tartışmanın ^{birlikte} iş yapmanın başlangıcı olduğunu ~~meditlenmesi~~ önce

~~tartışmaların yapıldığı ve ^{başarı} ~~başarı~~ sonra tartışma mekanizması içinde çalış-
tır bir iş yapma dönemi içinde birbirinden tartışmalarla ay-
rılmaz bir süreç olduğunu~~

ve hem tartışmak, hem de iş yapmak zorunluluğunu yeterince kavnamadığımızı da.

*

~~Eğer parti içi demokrasini geliştirmek üzerine tartışırsak,
bunun yol ve yöntemlerini elebildiğince somutlanabiliriz. Yaşamda her şey
görecelidir. Demokrasi ve özgürlük ^{ile} ağırlık. Ayrıca bu kavramlar ancak~~

(15)
de

~~kendi ~~and~~ atlayla birlikte, sınırlilik kavramıyla,~~

~~Sonuç olarak tanımlanabilir ve bir içerik, sonuç bir eylemde kullanılabilir.~~

~~Parti içi demokrasinin sınırlarını nasıl belirleyeceğimiz / ya da sınırsız bir de-~~

~~monarşi üzerine tartışmaktan çok, parti içi demokrasiyi sürettiği gelmiştir.~~

~~mekin uzerinde~~ meki nasıl basaracağımız üzerinde / yoğunlaşmaya ihtiyacımız

~~aldığımız düşünüyorum. Bu sorun, nasıl bir parti olarak istediğimizle, parti~~

nasıl olacak
anlayışımız, yeni ~~anlayışımız~~ nasıl geliştireceğimizle, parti içi demokrasiji ile ilgili

~~çe kavuşturarak aynı yeri belirler bulmamızla bağlıdır.~~

~~Sonuç ile yönelik tartışma yapıldıktan söz ettiğimiz durumda ise,~~

~~"İsten" ne anladığınızı daha açık ortaya koymanız gerekiyor. Bundan sonra~~

~~zaman, dergahı bir kırda açmak için parti kadrolarını iş yapmaya~~

~~yöneltiler profil "çift koronları" almayı anlattığınız oluyor. Varolan~~

~~görsel olan kavramlar sözcüklerle, kelimelerle ifade edilen kavramları~~

~~yeterince incelenmeden, derinlemesine düşünmeden, kolay ve kestirme so-~~

~~uzaklara gitmek Türkiye'nin sonuna gelen bir zaafiyettir. Durgunluğun neden~~

leri üzerinde durarak, yaşamda ortaya çıkan bir dizi güncel gelişmeye

~~Koruluk yeterince ariamadiginiz duyarsizliginiz, herkeste geymektel;~~

~~İttifaklarımızın, gelişmeleri etkilemeye yönelik politik faaliyetlerimiz~~

~~deki zayıflığının ne kadar önemli olduğunu yeterince
~~medisyonumuzda~~ ortaya çıkarmış değiliz. Pratik politik faaliyet-
 ımızdaki durgunluğun önemli nedenlerinden biri olan, zihinsel durgun-
 luğumuzu aşmanın yolları üzerinde de yeterince tartışmış değiliz.~~

Parti içi tartışmalarda en önemli eksikliğimizi birlikte arayış
 kabasının zayıflığı oluşturuyor. Bu durum bizim tartışma süreci içinde
 birbirimizden öğrenmemizi zorlaştırıyor ve farklı yaklaşımlardan ortak
 sentezi içeren, kolektif karar ve politikalara ulaşmamızı engelliyor. Herkes
 sözünü söylüyor, ama ne yapacağımız, sonuç ortada kalıyor. En önemlisi,
 bu biçimle tartışma
 1 sorunu aşmak için kolektif bir irade ve güç birikimine yardımcı olmu-
 yor. Kolektif bir iradenin yaratılması sorunu, sadece çoğunluğun kara-
 rını ve görüşünü belirlemekle sınırlı değildir.

Bu eksikliğimizi gidermek için, hepimizin, ama her şeyden önce
 her düzeyde yönetici gövdelerinin, ülkemizdeki gelişmelerin, partimizin
 içinde bulunduğu durumun ve yürüttüğü mücadelenin karmaşık koşullar
 da geliştiğini ve tartıştığımız sorunların basit ve kolay görülecek şeyler
 olmadığına dikkate alınması gerekiyor. Herhangi somut bir konu-
 da, ne yapmamız gerektiğini tek başına bir yoldaşın bütün yönleriyle

ortaya koyması nesnel olarak mümkün değildir. Tartışma sürecinde her yoldaş, sorunun bir yönünün aydınlatılmasına katkıda bulunacak ve mutlaka yararlanılması gereken bir öneri yapacaktır. Eğer tartıştığımız sorunu genel bir biçimde değil de, olabildiğince somut ortaya koymayı başarabilmişsek: Üstelik her yoldaşın söylediklerinden yararlanılacak yanlar bulup çıkarmayı ve sonuçta ortak sentezi içeren kararlara yönelmeyi başarmaktır. Hepimizi daha aktif sorumluluklar almaya ve hareket geçirmeye yardımcı olacak bir irade birliğinin yaratılması buna sıkıca bağlıdır. Karar öncesi tartışma, ortaya konulmuş bir görüş veya karara, "az sayıda yoldaşın ikna etmeyi" hedefleyen tek yönlü bir süreç olma

malidir.

*

Parti ~~nerinde~~ iki tartışmada yoldaşların, farklı yaklaşımları içeren platformlar etrafında bir araya gelmesi doğaldır. Sağlıklı olmayan, bir parti kolektifi içinde hep ağır yoldaşların azınlık veya çoğunluk konumunda kalmasıdır. Bu durum subjektif yaklaşımların, görüşlere karşı olmamakla birlikte, kişilere karşı olmanın birbirine karıştırılmasının tipik göstergesidir. Bu tür subjektif engellerin aşılmasında, azınlık konumunda kalan yoldaşların görüşlerinin sürekli rededilmesinin ve hiç dikkate alın-

"Yıldız"dan önce 10. sayfadaki işaretli paragraf buraya girecektir

memasının olumlu bir psikolojik atmosferin yaratılmasına yardımcı olma-
yacağını dikkate almak gerekiyor. Önemli olan yönetici konusundaki yol-
daşların, böylesi subjektif tepkilerin birikmesine ve içinden çıkılmaz
bir biçimde sorunun kangren olmasına izin vermeden, özel çaba sarfe-
derek sorunu zamanında görebilmeyi başarmasıdır. Ancak bu durumun,
parti üyeliğinin ~~parti üyeliğinin~~ en temel ölçütlerinin ~~giguenerek~~ bir "pro-
testo" biçimini almasına "anlayış" gösterilemez. Partimiz protestocular
değil, bilinçli insanların örgütüdür. Yukardan sadece anlayış bekleyen
değil, haklarını sonuna kadar kullanan, görüşlerini bütün parti plat-
formlarında açıklikle ortaya koyan komünistlerin örgütüdür.

Tartışmalarda birbirinden bütünüyle farklı, bağdaştırılmaz
karşıtlıkta düşünce platformlarının çıkması da mümkündür. Elbette
bu durumda, ortak sentez arayışı uğruna görüşleri uzlaştırmak söz
konusu olamaz. Ancak bunun için konunun etraflıca tartışılmış, ~~anlaşıl-~~
karşıt görüşlerin ^{açıklıkla} ~~ortaya~~ ortaya konulmuş, ^{parti} kollektifi tarafından bunun
sonuç olarak görülmüş ve birbirini ikna etme olanaklarının sonuna
kadar kullanılmış olmasına ve bundan sonra bir karar verilmesi
ne özen gösterilmelidir.

Parti basınında ^{ve} kollektif toplantılarında, ~~her zaman~~ parti örgütünün hareket birliğinin nasıl sağlanacağı sorunu üzerinde de tartışıyoruz. Hareket birliğinin sağlanmasında parti kollektifinin, politikalarını belirlenmesine ve kararların alınmasına katılımını sağlamak önem taşıyor. Bu konuda eksikliklerimizi olduğunu söylüyoruz. Kanıma katılım düzeyini yeterince geliştirememizde parti üyelerini politik gelişmeler, partimizin izlediği güncel politikalar, onun hangi amaçlara yöneldiği, ne yapmak istediği ve hangi sorunlarla karşı karşıya bulunduğu üzerine bilgilendirmeye yönelik parti içi enformasyonun yetersiz kalması önemli bir rol oynuyor. Bu konuda düzenli ve geniş bilgilere sahip olmayan bir parti üyesinin, politikaların ve kararların oluşmasına katkıda bulunması olanaksızdır. Her düzeyde yönetici kadroların, kendi üstündeki organlardan bu bilgileri almayı ve parti kollektifine bütünüyle aktarmayı, politik çalışmaların hareket noktası ~~hedef noktası~~ yapmakta titizlenmesi zorunludur. Parti içi enformasyon, belli sayıda yönetici kadronun ayrıcalığı olmalıdır.

Parti üyelerini politikaların ve kararların oluşumuna katmayı başarmanın diğer önemli bir yanı, ortaya konan görüş ve önerilerden

sözünü ettiğimiz sentezleri geliştirmeyi başarabilmektedir. Bir parti kol-
lektifi için aldığı kararda, her üyenin ^{düzenesinin bu karara} ~~ne~~ ölçüde yansıdığı, onların
kendilerini alan kararın içinde görmeleri açısından önemlidir. Üye-
lerin kararlara katılması, onların sadece karar alma prosedürüne katıl-
ması değildir.

*

Parti içi tartışılarda ~~geliştirilmeyen~~ ^{ortaya} farklı görüşlerin ^{ortaya} çıkmasını
geliştirilmeyen
Yaratıcılığın ve zenginliğin bir göstergesi olduğunu belirtiyorlar. Ger-
çekte bu nesnel durumun bir yansıması, ~~geliştirilmeyen~~ ^{geliştirilmeyen} yaşı-
yan bir organizmanın doğal sonucudur. Yaratıcılık ve zenginlik kaynağıdır.
Ancak yaratıcılık
A farklı yaklaşımları bütün güçleriyle kucaklayacak sentezi geliştirebilmek-
tir. Bu olmayınca, yanyana duran farklılıklar bir kaos görünümünü do-
ğurur. Gerçek yaşam da böyledir. Birbiriyle gelişen, rastlantısal bir dizi
olay ile karmaşık bir ~~gelişim~~ ^{süreç} söz konusudur. Ama yaratıcılık, bu karma-
şık sürecin ~~geliştirilmeyen~~ ^{geliştirilmeyen} bir kaos or-
tanı içinde ^{kendiliğinden} gelişmesine müdahale edebilmek ve onun belli bir yönde
gelişmesi için bilinçli faaliyet içinde olmaktır. Farklı yaklaşımlardan
somut sonuçlara ulaşmak ^{inde} bilinçli bir eylem gereklidir.

Tartışmadan somut sonuçlara ulaşmak için, bu partimizin öne koydu-
ğu güncel politika ve amaçla bağlamak gerekiyor. Aksi durumda tartışmanın
soyutlaşması ve bizlerin hareket birliğine yardımcı olmayan bir biçimde ^{alması} ~~geliştirilmeyen~~ ^{geliştirilmeyen} kazanılması
olur. Partimizin bugün güncel politikasının özünü yasallaştırma, birlik ve yenileme
olusturuyor. Parti içi tartışma esas olarak bu alandaki politikaların nasıl geli-

(Bu paragraf 7. sayfada
işaretiyle girer)

tırileceği ve sorunların nasıl çözümleneceği üzerinde yoğunlaşmalıdır.

Hareket birliği ve ortak eylem üzerinde ^{konuşurken} ~~konuşurken~~ bunun birimleri konusunda da durmak gerekiyor. Kimi zaman bu ortak eylem, bir parti kolektifinin olduğu merkezi bir eylem kararına, bütün kolektif üyeleri- nin katılımı olarak görülüyor. Hareket birliğinin sağlanmasında sadece bunun ağırlığı oluyor. Kuşkusuz herhangi bir parti kolektifinin aldığı bu tür eylem kararları olacaktır. Ancak ~~bu~~ parti kolektifinin politik faaliyetinin, herkesin katıldığı tek tek eylemlerin örgütlenmesiyle sınırlı görülmesi doğru değildir. Politik faaliyet, her bir parti üyesinin yönlendiği ve çalıştığı yerde, sürekli yürüttüğü bir çalışma olmalıdır. Parti kolektifi her üyesine, partimizin öne koyduğu amaçlara, birlikte geliştirilen politikalara bağlı olarak kendi doğal çevresinde, sürekli yürüteceği bir politik çalışma perspektifi, somut bir alan ve görevler tanımlayabilmelidir. Hareket birliği, böylesi çok yönlü bir politik faaliyetin, ortak amaç ve politikalara yönelmesi olarak anlaşılmayı, kavranma daha doğru olacaktır.

Hareket birliğini, çok yönlü politik faaliyetin ortak amaç ve politikalara yönelmesi bağlamında tanımlarken, bunu Kemal Kervan yoldaşı-

nızı. Yeni Yol'da çıkan yazılarında verdiği örnekten ~~buradan~~ farklı bir

biçimde gözünde canlandırıldığını belirtmek istiyorum. Yoldaş hareket

birliğinin, klasik orkestradaki ortak ^{notalardan} ~~notalardan~~ farklı bir uyumun, do-

ğaçlama yapan bir caz ~~güçlendirilmiş~~ grubu örneğinde ya-

şandığı biçimde ~~gerçekleşen~~ gerçekleşmesinin olası olup olmadığı

sorunun gündeme getiriyor. Bu örneğin, bugün becermek istediğimizi

tam anlatmadığı inancındayım. Çünkü notasız senfoni örneğinin henüz

yaşamadığını ve içinden geldiği gibi müzik yapan caz ~~yapan~~ kolektif-

lerinin üye sayısının 4-5 kişiyle sınırlı olduğunu düşünüyorum. Üstelik

olagüstü yeteneklere sahip 4-5 kişi... Bizim orkestramız, hepimiz, da-

ğüstü yeteneklerden oluşuyoruz. ~~Bizim~~ Kolektifimizin sayısı 4-5 kişi-

de ^{de} kısımlı değil. Bu nedenle bizim için gündemdeki sorunun, senfonimiz-

zin notasını olagüstü yetenekte bir kişinin yazması yerine, birlikte

yazabiliyoruz ve birlikte icra edebiliyoruz olduğunu düşünüyorum. Senfo-

ni bestelemenin ve icra etmenin, yaratıcı ~~bir~~ faaliyetten ~~buradan~~ uzak

bir eylem olmadığına inanıyorum. ^(yeni paragraf başlangıcı) Yoldaş, özgürce bireraya gelmiş insan

ların, ~~partinin~~ partinin genel faaliyetine zarar vermemek koşu-

luyla, farklı yaklaşımlarını yaşamaya geçirecekleri bir parti yapısıyla hare-

ket birliğinin ~~sağlanması~~ sağlanmasının olanaklı olup olacağını gün-
deme getiriyor. Yoldaş diğer insanların faaliyetini, partinin genel faaliye-
tine zarar vermemek koşuluyla bağlarken, konumuz aynı ortak politika,
program ve tüzükle sınırlanmış oluyor. Ben, partinin genel faaliyetine
zarar vermeyecek farklı yaklaşımların, ayrı ayrı, yaşamda sınanması
yerine, daha bütünsel bir sentezin ~~ve~~ parçalarını oluşturduğunu, ~~ve~~
ortak politika ^{ve eylemin} bütün bu unsurları içerebileceğini ve onu zenginleş-
tireceğini düşünüyorum. ~~Tüm~~ Elbette partinin "genel" faaliyetine
zarar vermeyecek eylemleri anlattığımız, partinin bütün gücünü
ve olanaklarını souya alacak bir biçimde, "somut" bir amaç ve poli-
tika doğrultusunda harekete geçirmekle aynı şey ise...

İnsanların, doğa yasalarının dışında hiçbir sınırla karşılaşmayacak
biçimde özgürleştiği, ^{ilerinden} ~~erkeğin~~ ~~insanın~~ geldiği gibi ^{yarattıkları} ~~doğal~~ ^{eylemlerinin} son
derece gelişkin bir toplumsal bilincin ~~parçası~~ parçası olarak, olgunlaştı
bir harmoni yarattığı ^{bir gün} toplumsal yaşamın ^{gerçekleşeceğine} inanı
yorum. O zaman sınıfların, devletin ortadan kalkacağını ve partiye
gereksinim olmayacağını düşünüyorum.

*

Parti içinde yeni deneylere ve örneklerle ilgililiğimiz var. azın-

likte kalan farklı görüşteki yoldaşların, bu görüşlerinden öğrenilecek, yararlanılacak yanları bulup çıkarmayı, daha gelişkin sentezleri içeren politika ve kararları geliştirmeyi başarmış örneklere. Bunun yanı sıra ezimleşim, alınan kararların yasauna geçirilmesinde kendi katkısını ve sorumluluğunu ortaya koyduğu örneklere... Söbjektif birikimlerin önüne alında ve herkesin birbirinden öğreneceği olumlu bir parti içi atmosferin yaratılmasında, bu örneklerin önemli bir katkı olacağına inanıyorum. Bazılarının sadece "tartışıp eleştiri" yaptığı ama "iş" yapmadığı, diğerlerinin ise "iş" yapıp "tartışmaya katılmadığı" bir parti yaşamı değil, herkesin hem tartıştığı, hem de iş yaptığı bir parti yaşamına ulaşmayı başar-
malıyız.

$$70 \text{ mm} \times 20 = 1400$$

6000

$$\begin{array}{r} 2500 \\ 2500 \\ 5160 \\ 1270 \\ 3830 \\ 4000 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ 5600 \\ 1400 \\ 19600 \end{array}$$

$$19600 = 20.000 \text{ mm}$$

$$41 \times 63 = 2583 \times 3 = 7749$$

$$\begin{array}{r} 86 \\ 70 \overline{) 6000} \\ 56 \\ 40 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19.600 \\ 7750 \overline{) 19.600} \\ 1550 \\ 410 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2750 \\ 2500 \\ 4000 \\ 14330 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 120 \\ 120 \\ 120 \\ 120 \end{array}$$

Batı Avrupa'da ki Politik Faaliyetimiz Üzerine

[Politik faaliyetimiz yeni bir düzeyde olacaktır.]

Partimizin Batı Avrupa'daki politik faaliyetini, ~~menegiclediğini~~ ~~bu faaliyetin~~ ~~parti~~ ~~basınında~~ ~~yer~~ ~~aldığını~~ ~~gösteldiğini~~ ~~an~~ tartışıyor-
ruz. Batı Avrupa Yürütme Komitesinin, bu tartışmaya bir platform ~~kurulmasını~~
~~dağıtım~~ sağlamak için hazırladığı yaklaşımı eleştirien, alternatif yaklaşım ortaya
koyan ilk görüşler parti basınında yer aldı. " "

[illegible]

* Back to the Future Routes *secretary*

değerlendirmeler ve analizler öncelikle ele alınarak değer-
 den diğer değerlere karşılaştırmalar yapılarak farklılık-
 ların ortaya çıkması, bununla beraber değer ve gereğin-
 inin belirlenmesi, bununla beraber farklılıkların ortaya
 çıkması ~~ve bu farklılıkların değerlendirilmesi~~ ~~değer göstermektedir.~~

Hemen başlangıçta belirtmek gerekiyor ki, Batı Avrupa Yürütme
 Komitesinin hazırladığı platform, kimi ifade ve formülasyon zayıflıkları
 açısından düzeltilmesi ve kimi eksiklikler nedeniyle ^{de} geliştirilmesi gereken
 yanlar taşıyor. ~~Yeni Yol'un yaklaşımına göre değerlendirilmeli~~
~~ve değerlendirilmeli.~~ Ancak, dile getirilen eleştiriler çerçevesinde öncelikle temel
 yaklaşım farklılıkları üzerinde durmak gerekiyor.

Yeni Yol'da yeralan görüşlerden, tartışmanın yoğunlaştığı konulardan
 birincisini "Batı Avrupa'da ki politik faaliyetimizin amacı nedir" sorusu
 oluşturun. Batı Avrupa Yürütme Komitesinin yaklaşımı, "herşey Türkiye
 için" mantığını yansıttığı için eleştiriliyor. Batı Avrupa Yürütme Komitesinin
 yaklaşımını ve bunun hangi mantığı yansıttığını siyaset bir kenara bina-
 kırsak, kanımca öncelikle tartışılması gereken temel bir yaklaşım sorunu
 var. Bu yaklaşım sorunu, "TBKA olarak Batı Avrupa'da niçin varız, ne-

den politik bir faaliyet yürütüyoruz" sorusuna vereceğiniz yanıtta kaynakla-
mıyor. Herşeyden önce bu soruya açık ve net bir yanıt verme ihtiyacı var-
dın.

Batı Avrupa'da parti faaliyetimizin amacı, görev ve sorumlulukla-
rımız sorusuna yanıt ararken, bulunduğumuz ülkede ki rolümüze bir TBKP
üyesi, onun politikası ve programı çerçevesinde faaliyet yürüten parti örgüt
ve üyeleri olarak yaklaşmak gerekiyor. Bu yaklaşım, Batı Avrupa ve ülke-
de ki politik faaliyeti, bir ve aynı bütünü parçaları olarak ele almak
Batı Avrupa,
zorundadır. / Farklı koşullarda yürütülen, ancak aynı politik amaca bağlı
bütünsel faaliyetin bir parçası olarak açıklanmak durumundadır.

~~devamında bir yaklaşım, marifetli olarak bir birliktir, kanunlara~~
~~devamında bir yaklaşım, marifetli olarak bir birliktir, kanunlara~~
Soru, "dünyanın neresinde olursa olsun, bir
komünist ne yapar?" biçiminde ele alır ve buna, "bulunduğu yerde işçi sını-
fının mücadelesine katılır, barış ve demokrasi mücadelesi yürütür, bütün
ezilen halklarla ve bu arada Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma
içinde olur" diye yanıt verirse, politik faaliyetimizi açıklamış olmayız.
Yaptığımız iş, dünyanın herhangi bir yerinde ~~ki~~ soyut olarak varolan komü-
nistin, genel olarak politik faaliyetini tanımlamaktır. Ancak bu durum, söz

konusu faaliyetin, hangi politik amaca yöneldiğini, nasıl bir program ve politikaya bağlı olarak yürütüldüğünü açıklamıyor. Bu görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde TBKP'nin rolü nedir, niçin TBKP üyesi olarak bizim politik faaliyetimize gereksinim vardır? sorusu boşlukta kalıyor. Bu durumda Batı Avrupa'daki politik faaliyetimizi, ya konjonktürel politik gelişmeler sonucunda ülke dışına çıkmak zorunda kalan komünistin "cephe gerisinden ülkedeki mücadeleyi/^{maddi-moral} desteklemesiyle" sınırlı gören, veya ^{geri} başka koşullar ve gereksinimler sonucu doğmuş bir örgütlenmenin, bugün partimizin uluslararası görevleri açısından "özel bir katkı" sağlayan, ~~amaçsız ve sonuçsuz bir faaliyet~~ geçici bir olgu olarak tanımlamak zorundayız. Ya da, "daha kalıcı" bir politik faaliyeti olanaklı kılmak için, "Türkiye'ye yönelik çalışmanın yasaından kopukluğundan" yola çıkarak, Batı Avrupa'ya özgü ayrı bir program ihtiyacına yanıt vermek amacıyla ~~kurulmuş~~ "Batı Avrupa partisi" anlayışına kapı aralayan bir sonucu kabul etmek durumundayız.

Batı Avrupada ki politik faaliyetimizi, bütünün bir parçası olarak ele alan yaklaşım, partimizin öne koyduğu politik amaç ^{ve} program ^{ve} bağlı olarak bulunduğumuz ülkede politik faaliyet yürütmenin olanak-

lı ve gerekli olup olmadığını, eğer olursa bunu nasıl gerçekleştireceğini ve bulunduğumuz ülkenin toplumsal ve politik yaşamında partimizin rolünü açıklamak zorundadır. Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin

6) hazırladığı metinde bu konuda belli bir yaklaşım yer almaktadır. Bir taraftan, Türkiyeli göçmenlerin eşit haklar savaşına yardımcı olmanın ve onların ülkeden kaynaklanan sorunlarının çözümüne "doğrudan taraf" bir partide

* (!) parti olarak politik faaliyet yürütmenin gerekliliğine işaret edilmektedir. Ülke-
geniş bir dayanışma faaliyeti yürütmenin
mizde demokrasi ve insan hakları mücadelesine katkıda bulunmanın, önemli vurgu-

lanmaktadır. Diğer yandan, bunların yanısıra, başka önemli bir olguya dikkat çekilmektedir. Günümüzde barış ve demokrasi mücadelesi, her geçen gün daha geniş ölçüde uluslararası bir nitelik kazanıyor. Ayrıca gelişen uluslararasılaşma süreci, ülkelerin temel sorunlarının global bir karakter almasına yol açıyor ve bu sorunların "ulusal sınırlar" içinde çözülmesini olanaksız hale getiriyor.

Türkiye bunun dışında değildir. Bu global nitelikte sorunlar, yalnızca barış ve çevre sorunlarıyla sınırlı değildir. Türkiye'nin sanayileşmesi, modernleşmesi, dış borçları, bilimsel-teknolojik gelişmeyi yakalaması ve çağın dışına düşmekten kurtulması, uluslararası iş bölümü içinde yeri, vb., sorunları, sadece ulusal çerçevede görmek mümkün değildir. Ülkemizin bu sorunlarının çözü-

münde, onun Batı Avrupa ile ilişkilerinin oynayacağı rolün önemi gelecekte azalmayacak, tersine daha da artacaktır. Bu nedenle bizim B. Avrupa'daki politik faaliyetimizin önemi de artacaktır. "Batı Avrupa'da, TBKP olarak politik faaliyet yürütmek olanaklı ve gerekli mi?" sorusuna yanıt ararken, uluslararası faktörün giderek artan rolünü ve ülkedeki mücadeleyi doğrudan etkileyen bir nitelik kazanmasını da dikkate almak gerekiyor. Bu çerçevede Batı Avrupa'da ki politik faaliyetimizi bütünü bir parçası olarak ele almak, partimizin öne koyduğu politik amaç ve programa bağlı olarak bulunduğumuz ülkede, ~~Türkiye~~ barış ve demokratik yenilenme mücadelesine Türkiye'nin temel sorunlarının çözümüne katkıda bulunacak bir ~~faaliyet~~ politik faaliyetin önemini ve gerekliliğini açıklamak olanaklıdır.

Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin hazırladığı metinde bu yaklaşımın yer almaktadır. Ancak, Batı Avrupa'da ki politik faaliyetin amacının "Türkiye'de ki barış ve demokrasi mücadelesini desteklemek" biçiminde formüle edilmesi zayıf kalmaktadır. Bu ifade, Batı Avrupa'da ki politik faaliyeti, pasif bir destekleme çabası ile sınırlı gören eski, donuk anlayışları yansıtmaktadır. Bu nedenle metinde ki formülasyonu geliştirme ihtiyacı vardır. Ayrıca Batı Avrupa'daki politik faaliyet, yeni enternasyo-

yaşama geçirilmesi,
 ulusun anlayışının/yılların ve sosyal demokratlara kadar ~~demokrat~~ politik güç-
 lerle, çok yönlü diyalog ve işbirliğini geliştirilmesi açısından önem taşıyor.
 Bu konunun da hazırlanan metne eklenmesi yararlı olacaktır.

Yeni Yolda görüşleri yeralan ve alternatif yaklaşım öneren yoldaşlar,
 Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin metnini, "herşey Türkiye için" mantığını ya-
 sittiği ve soruna "ulusal" yaklaştığı için eleştiriyorlar. İlk bakışta, yukarıda de-
 ğindiğimiz formülasyon zayıflığını yansıttığı bir yönlü izlenim ihtimali akla
 geliyorsa da, yoldaşların ortaya koyduğu görüşler, bir yaklaşım farklılığını
 izlerini ~~tanımlayan~~ de taşıyor.

Yoldaşların belirttiği, Batı Avrupa'da ki politik faaliyetimizin ^{amacını} "yerli
 ve göçmen halkın ortak gereksinimlerine" yanıt vermek, "bulduğumuz
 ülkede ki demokratik yığın hareketine katılmak, eşit haklar mücadelesinde yer
 almak ve Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmada bulunmak" biçiminde
 tanımlayan
 bir yaklaşım, "Batı Avrupa'da niçin TBKP olarak varız?" sorusuna yanıt
 vermiyor. Bulduğumuz ülkede ki yığın hareketlerine ve varolan mücadelelere
 katılmak, hem pasif ve edilgen bir tutumun izlerini taşıyor, hem de politik amacı
 tanımlanıyor. Politik amaç, ^{TBKP olarak} "Bu mücadelede ^{rolümüz nedir?} ~~ne yapacağız?~~
~~ne yapacağız?~~ sorusuyla bağlıdır. Yoldaş-

ların belittikleri yığın hareketlerine katılmamın ve sıraladıkları sorumlulukları yerine getirmenin örgütsel biçiminin, TBKP ile sınırlı olmadığı açık bir gerçektir.

"Ulusal görevleri, uluslararası olanın karşısına koyma" eleştirisi, ^{ağırlıklı olarak,} ise, "Batı Avrupa'daki politik faaliyetimizi / uluslararası görevlerimizi yerine getirmekle sınırlı gören bir yaklaşımın izlerini taşıyor. Nitekim yoldaşlar, bulduğumuz ülkeye ve Türkiyeli göçmenlere yönelik sorumluluklarımızı enternasyonalist görevlerimiz kategorisinde görürken, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma görevimizi "ulusal parti olmanızıla" bağlı ele almak tadır. Kısımca Batı Avrupa'daki politik faaliyetimizi bu biçimde açıklamak, ⁷ bu bir yaklaşımdır. Ayrıca ⁸ niçün TBKP'nin, uluslararası görevlerini yerine getirmek için, bütün Batı Avrupa'da örgütlenmek zorunda kaldığını açıklamak bu kolay değildir.

⇒ Yoldaşlar, "yaşanılan ülkeye, Türkiyeli göçmenlere ve Türkiye'ye ^{sorumluluklarımız} yönelik olarak belirledikleri üç konunun ⁹ politik faaliyetimizde bütünleşik bir yapı oluşturduğunu ve bunlardan birinin öne çıkarılmasının başarısızlığı beraberinde getireceğini öne sürüyorlar. Öncelikle, Türkiyeli göçmenleri ve bulduğumuz ülkedeki sosyal ve politik güçleri, politik faaliye-

timizin "konuları" olarak değil de, bu faaliyetimizin yöneldiği iki somut alan olarak tanımlamak herhalde daha doğru olacaktır. Ayrıca Türkiye'ye yönelik politik faaliyetin ve "sorumluluklarımızın", bulunduğumuz ülkede ki sosyal ve politik yaşamdan, Türkiye'li göçmenlere yönelik çalışmadan ayrı ve kağımsız ele alınması doğru değildir. Aksi takdirde, Türkiye'ye yönelik sorumluluklarımızın, dar bir "dayanışma" görevi ve "özgün parti faaliyetinin" program ve politikaları, Marxizm-Leninizmin, reel sosyalizmin "propagandası" ile sınırlı görülmesi kaçınılmaz olur. Bunun sonucunda Batı Avrupa'da ki yoldaşlarımızda eleştirdiği gibi, politik faaliyetimiz, parti örgütlerinin yürüttüğü günlük politik çalışmanın dışında, sosyal ve politik yaşamdan kopuk bir içerik kazanır.

Yoldaşların dile getirdiği gibi, iki alana yönelik politik faaliyetimiz bütünsel bir yapı oluşturuyor. Bu alanlarda ki politik faaliyetin birbirini Bu nedenle, iki alanda bizim her zaman faaliyetimiz olacaktır, doğrudan etkilediği bir gerçektir. Ancak bu alanlarda ki politik faaliyetimizin içeriği ve biçimleri, politik amacımıza bağlı olarak değişecektir. Bütünsel politik faaliyetimizde öncelikler de değişecektir. Her zaman ve her koşulda değişmeden kalacak, öncelikleri olmayacak bir politik faaliyet düşünülmez.

Tartışmada üzerinde durulan konulardan biri de, bulunduğumuz ülkenin sosyal ve politik yaşamında aktif bir biçimde yer almanın "aracı" mı,

yoksa "amaç" olarak mı tanımlanacağı sorundur. Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin metninde, politik yaşama katılım konusu, öne koyduğumuz politik amacın nasıl yaşama geçirileceği sorusuna bağlı olarak ele alınmaktadır. Nitekim, "araçlar" konusuna, daha sonra örgütsel araçlar bölümünde değinilmektedir. Bulduğumuz ülkenin politik yaşamında aktif bir bireyin de yer alması ve demokratik yaşam hareketlerine katılması ne amaç, ne de araç olarak tanımlanmak doğru olmayacaktır. Çünkü bu, politik faaliyette bulunma tarzı, onun olması olamaz koşuluyla. Sosyal ve politik yaşama katılmadan, politik gelişme yapmaktan söz etmek anlamsızdır.

* Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin metninde, Türkiyeli göçmenlerin ülkeden kaynaklanan sorunlarının çözümünün "demokratik bir Türkiye"ye ve emekçilerden yane "demokratik bir iktidara" bağlı olduğu ifade edilmektedir. Burada iktidar sözcüğünün kullanılmış olması, ~~uluslararası~~ sorunu "demokratik devrime" bağlayan aulayışları, karşılaştığı için, haklı olarak bazı yoldaşlarca eleştirilmiştir. ~~uluslararası~~ Anlatılmak istenenin, demokratik bir rejim ve emekçi halktan yane demokratik bir hükümet olması gerekiyor. Bu nedenle ifodanın

düzeltilmesine ihtiyaç vardır. Yoksa göçmenlerin Türkiye'den kaybol-
 lan sorunlarının çözümünün, bir devrim sorunu olmadığı açık bir
 gerçektir.

*

*

Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin yaklaşımında yığın örgütleriyle ilgili görüşler bazı yoldaşlarımız tarafından eleştirilmektedir. Bu konuda temel yaklaşım, partimizin bütün Türkiyeli göçmen derneklerinin ve örgütlerinin haklı istemler uğrunda ki mücadelesini desteklemesi, onlarda çok yönlü ilişkiler geliştirmesi olmalıdır. "Partiye yandaş, ayrıcalıklı" dernek anlayışını değiştirmek gerekiyor. Değişik politik eğilimlerden, sınıfsal ve sosyal katmanlardan oluşan, demokratik, yığınsal bir göçmen hareketinin yaratılmasına katkıda bulunmak önemli taşıyor. Böyle bir göçmen hareketinin,

gerek Türkiyeli göçmen yığının politik ve sosyal açıdan heterojen yapısı, gerekse hareket olmasını getirdiği ~~mantık~~ mantık dikkate alındığında, merkezi bir örgüt yapısı içinde gerçekleşmesini beklemek doğru değildir. Demokra-

tik, yığınsal bir göçmen hareketi, değişik politik eğilimleri, sınıfsal ve sosyal katmanların, değişik sorunlar etrafında merkezi ve yerel ~~dernek~~ dernek, girişim gibi çok çeşitli örgütlenmelerin toplamı olacaktır. Bu nedenle partimiz, Türkiyeli göçmenlerin değişik kesimlerini, eşit haklar temelinde

ve her düzeyde örgütlenmelerini teşvik etmelidir.

Eşit haklar mücadelesine ilişkin tezlerin, göçmen örgütleriince mi, yoksa parti tarafından mı geliştirildiği ise, çok auloulu bir tartışma değildir. İşin doğrusu, bu güne kadar Batı Avrupa'da Türkiyeli göçmenlerin eşit haklar mücadelesine ilgili temel

politikaları komünistler geliştirdi. Bu bir yanlışla doğaldı. Çünkü bağımsız bir göçmen hareketi olmadı. Ayrıca bu olgu, komünistlerin, Türkiyeli göçmen

lerin mücadelesine yaptıkları önemli bir katkının ifadesidir. Eğer ba-

ğımsız bir göçmen hareketinin geliştirdiği, eşit haklar mücadelesine ilişkin

doğru bir politika olsaydı, komünistler bunu benimsemek ve savunmak ton da

gocunmazlardı. Çünkü, Türkiyeli göçmenlerin eşit haklar temelinde haklı is-

temlerini ve bu mücadelenin başarıya ulaşmasının, göçmenlerin ve bütün

duğumuz ülkedeki barış ve demokrasi güçlerinin ortak mücadelesine

bağlı olduğunu temel olan bir politikanın dışında, komünistlerin ken-

dilerine ait, "özel" bir politikaları ~~zaten~~ olamaz.

Batı Avrupa'da ki politik faaliyetimizin geneli üzerine tezler,

bu konuya nasıl yaklaştığımızı, Batı Avrupa'da ki ^{politik} faaliyetimizin

amacını, ~~kısa vadede göçmenlerin mücadelesini, uzun vadede ise~~

siyerini ve temel politikalarımızı açıklamak durumundadır.

Bütün Batı Avrupa'yı kapsayacak yaklaşımların, kağıt üzerinde olarak bütün ülkelerin ortak özelliklerini içermesi ve geneli ifade etmesi gerekiyor. Ancak bu genel yaklaşımın, her ülkedeki somut koşullara bağlı olarak geliştirilmesi ve somutlaşmasına ihtiyac vardır. Bu somutlaşma gelişmesi, her ülkedeki sosyal ve politik koşulları, barış ve demokrasi güçlerinin mücadelesini, Türkiye'deki göçmenlerin durumunu ve mücadele düzeyini, politik ortamı ve parti örgütümüzün gücünü, olanaklarını dikkate almak zorundadır. Ayrıca bu somutlaşma gelişmesi, Partimizin bugün öne koyduğu politik amaca, yasallaşma ve ülkemizin demokratikleşmesi mücadelesine azami katkıda bulunacak bir politik faaliyetin, o ülke koşullarında nasıl ve hangi biçimler altında yürütüleceğini ele almak durumundadır. Ülkemizdeki dönemle ilişkili konferanslarında tartışılacak gelişme programı, bu sorulara yanıt vermeyi ve legale çıkma perspektifini somutlaştırmayı amaçlamalıdır. Parti konferansları sürecinin sonunda, Batı Avrupa genelinde ve tek tek her ülke somutunda, partimizin politik faaliyetini ^{nitelikçe} yeni bir düzeye çıkarmak için ~~uluslararası politikalarımız~~ daha açık perspektiflere ulaşmayı başarmalıyız.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAY ARASTIRMA VAKFI